

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/133/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2317201557
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2317201557.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatice Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, trvalo bytom C. XXX, D. C. D., 2/ E. B., F. F., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, trvalo bytom C. XXX, D. C. D., obaja zastúpení splnomocnenkyňou: Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., Hlavná 31, 917 01 Trnava, IČO: 36865281, proti žalovaným: 1/ G. H., F. I., nar. XX. XXXXXX XXXX, trvalo bytom E. J. XXXX/XX, D. K., zastúpená splnomocnenkyňou: LEXANTE s.r.o., Slávičie údolie 106, 811 02 Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 53362624, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Pribinova 19, 811 09 Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 00151700, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaniach žalobcov 1/ a 2/ a žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 5. apríla 2022 č. k. 26C/9/2017-298, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej i zamietajúcej časti veci samej (I. a II. výrok) **p o t v r d z u j e**.

II. V časti o trovách konania (III. výrok) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í t a k**, že žalobcovia 1/ a 2/ majú voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania i odvolacích konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu z prísúdenej sumy.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 15.000 eur a žalobkyni 2/ sumu 15.000 eur, všetko do 3 dní; II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol; III. žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 15, § 16, § 101 a § 427 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.z.“); § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoCP“); § 2 písm. j/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPZP“), poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) z 31.7.2017 sp. zn. 6 M Cdo/1/2016, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod č. R 61/2018; sp. zn. 3 Cdo 230/2017, sp. zn. 8 MCdo 4/2014, 3 Cdo 233/2015, 3 Cdo 223/2016 a na Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12. Vecne dôvodil, že žalobou podanou súdu dňa 30.1.2017, v priebehu konania zmenenou, žalobcovia žiadali, aby súd žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 50.000 eur a žalobkyni 2/ sumu 50.000 eur z titulu nemajetkovej ujmy. Žalovaná 1/ sa k žalobe nevyjadrila a žalovaná 2/ žiadala žalobu zamietnuť. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 26C/9/2017-174 z 29.3.2018, ktorým žalobu zamietol a rozhodol o náhrade trov konania. Predmetné rozhodnutie bolo v rámci odvolacieho konania zrušené uznesením Krajského

súdu v Trnave č. k. 10Co/197/2018-216 z 27.9.2019 a vec bola vrátená prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania dospel k nasledovným zisteniam skutkového a právneho stavu veci:

Zo žaloby a vyjadrení žalobcov (a ich právneho zástupcu) vyplynulo, že dňa XX.X.XXXX v čase o 20:12 hod na ceste č. 1/51 medzi obcami Telince a Vráble došlo k dopravnej nehode osobného motorového vozidla ev. č. L. XXX M., kedy vodička N. O. jazdiaca rýchlosťou vozidla 116 km/h +- 10% na ceste s maximálne dovolenou rýchlosťou 90 km/h po prejazde pravotočivej zákruty na priamom úseku vozovky za zákrutou natočila pri súčasnom brzdení riadenie vozidla doprava, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 16 ods. 1 ZoCP. Vozidlo vybavené pneumatikami so zimným dezénom (v lete) sa na mokrom povrchu vozovky dostalo do bočného šmyku a vyšlo vpravo mimo cestu, kde narazilo do pevnej prekážky (dopravná značka), priekopy a následne do porastu stromovky. A. B., ktorý sedel na mieste spolujazdca na zadnom sedadle motorového vozidla ev. č. L. XXX M. v dôsledku dopravnej nehody utrpel smrteľné zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol (polytrauma pri mnohopočetných devastačných poraneniach hlavy a trupu). Žalobcovia 1/ a 2/ boli rodičmi nebohého A. B.. V zmysle § 215 ods. 1 písm. d/, ods. 4 Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku bolo dňa 15.5.2015 Okresným riaditeľstvom PZ Nitra, Odborom kriminálnej polície vydané Uznesenie o zastavení trestného stíhania pod ČVS: ORP-1248/1-VYS-NR-14 Ben vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona. Napriek tomu, že zavinenie dopravnej nehody bolo jednoznačne preukázané tým, že vodička motorového vozidla N. O. svojím konaním porušila dôležitú povinnosť uloženú jej v zmysle ustanovenia § 16 ods. 1 ZoCP trestné stíhanie vo veci bolo neprípustné z dôvodu úmrtia vodičky na mieste dopravnej nehody. Držiteľom (prevádzateľom) motorového vozidla ev. č. L. XXX M. bola v čase vzniku dopravnej nehody žalovaná 1/. V čase dopravnej nehody mala žalovaná 1/ uzavretú poisťnú zmluvu o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovanou 2/. Doslova šokujúca je informácia, že pri brzdení na mokrom povrchu je brzdná dráha ojazdených zimných pneumatík v porovnaní s novými letnými pneumatikami dlhšia až o 20 metrov! Oproti opotrebovaným letným je to ešte stále približne o 10 metrov viac. V prípade práva domáhať sa ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch uviedol, že ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv a je právne bezvýznamné, či k takémuto zásahu došlo zavinene alebo nezavinene. Žalovaná 1/ ako prevádzateľ osobného motorového vozidla, ktorým bola zapríčinená dopravná nehoda, mala v jej čase uzatvorenú poisťnú zmluvu so žalovanou 2/, predmetom ktorej bolo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Je nepochybné, že poisťný vzťah tak v čase dopravnej nehody trval. Prezentovali názor, že v konaní na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je zároveň aj pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/, ktorá bola v čase dopravnej nehody poisťovateľkou zodpovedného subjektu. Poukázal na Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, z ktorého jednoznačne vyplýva skutočnosť, že podľa článku 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článku 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Prevádzkou (protiprávnym konaním vodiča) motorového vozidla došlo zároveň k neoprávnenému zásahu do práv žalobcov na súkromie ako jedného z osobnostných práv fyzickej osoby, zakotveného nielen v ust. § 11 a nasl. O.z., ale i v čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, v čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Z obsahu ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že právo na súkromie zahŕňa i právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, keď súčasťou súkromného života je tiež život rodinný zahŕňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, a to bez ohľadu na to, či spolu trvale žijú alebo nie, pričom protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Žalobcovia mali s nebohým od jeho detstva nesmierne blízky vzťah, pričom do dňa jeho úmrtia žili všetci spoločnej domácnosti. Listom zo 7.1.2015 bola žalovaná 2/ oboznámená so

vznikom práva žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a jej povinnosťou túto nemajetkovú ujmu nahradiť. V rámci záverečného vyjadrenia uviedla, že zmyslom a účelom motorových smerníc bolo zabezpečiť odškodnenie nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd, pričom je potrebné vnútroštátne právo vykladať a aplikovať práve v súlade s týmto účelom a zmyslom smerníc. Účelom smerníc je harmonizácia právnych poriadkov členských štátov. V našom právnom poriadku osobitným predpisom upravujúcim zodpovednostné vzťahy za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ZoPZP. Motorové smernice ako aj ich výklad sa výlučne vzťahujú na tento osobitný právny predpis. Je zjavné, že na základe použitia eurokomformného výkladu (Smernica EP a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009) pojmov náhrada škody a škoda na zdraví v ust. § 4 ods. 1, 2 a 4 a § 15 ods. 1 ZoPZP s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa ust. § 13 O.z. Má za to, že motorové smernice nemajú žiaden vplyv na výklad ust. O.z. ako všeobecného vnútroštátneho predpisu. Motorové smernice v spojení s množstvom prejudiciálnych rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie určujú hlavne to, aké nároky sa budú na účely dopravných nehôd odškodňovať z povinného zmluvného poistenia, pričom na účely ZoPZP sa z povinného zmluvného poistenia odškodňuje aj nemajetková ujma podľa ust. § 13 O.z.. Samotné motorové smernice a ani rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie neurčujú, ako sa majú tieto nároky premlčovať a ani nedefinujú, akej povahy je nemajetková ujma. Motorové smernice a prejudiciálne rozhodnutia rešpektujú to, ako majú právne poriadky členských štátov definovaný pojem škoda a aj prípadnú diferenciáciu medzi škodou a nemajetkovou ujmu. Z toho dôvodu hoci sa škodou na účely ZoPZP myslí aj nemajetková ujma, nemožno zároveň v zmysle O.z. nahrádzať osobitne upravený inštitút nemajetkovej ujmy v ust. § 13 ods. 2 O.z. a považovať z toho dôvodu nemajetkovú ujmu za škodu na účely O.z.. Takýto výklad je podľa súdnej praxe neutržateľný. V predmetnom prípade sa žalobcovia domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 13 ods. 2 O.z. za zásah do ochrany osobnosti žalobcov v dôsledku úmrtia blízkej osoby, syna žalobcov, pri dopravnej nehode. Ide o samostatný právny inštitút na ochranu osobnosti fyzickej osoby, ktorého inherentnou súčasťou je aj právo na súkromie a rodinný život. Nemožno ho z toho dôvodu zamieňať s právom na náhradu škody v zmysle ust. § 420 a nasl. O.z. Zadošťučinenie v podobe primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch má výrazný majetkový charakter. Ide o relatívnu náhradu, ktorá má za cieľ primerane znížiť spôsobené útrapy a súčasne má mať preventívny charakter na páchatel'a v podobe sankcie, spočívajúcej práve vo výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. ZoPZP neupravuje dĺžku premlčacej doby pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Z toho dôvodu je potrebné v zmysle ust. § 1 ods. 2 ZoPZP aplikovať na určenie dĺžky premlčacej doby O.z. ako všeobecný právny predpis. V zmysle ust. § 101 O.z. „Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.“ O.z. osobitne nerieši premlčanie práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej v dôsledku zásahu do práva na ochranu osobnosti v zmysle ust. § 11 a nasl. O.z. Vyššie uvedený právny názor podporuje aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo 194/2011 z 27.11.2020 uverejnená v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 58/2014, podľa ktorého: „Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.“ Rovnako ďalšie rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo 278/2007 z 25.9.2008, sp. zn. 5Cdo 265/2009 zo 17.2.2011, v ktorých sa NS SR jednomyselne vyjadril, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje v zmysle ust. § 101 O.z., teda vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. K uvedenej problematike premlčania náhrady nemajetkovej ujmy zaujal stanovisko vo svojom rozhodnutí Ústavný súd SR sp. zn. III. ÚS 137/2016 z 15.0.2016, v ktorom sa stotožnil s názorom všeobecných súdov, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe. Zároveň poukázal na Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 10Co/197/2018-216 z 27.9.2019 (ďalej len „rozhodnutie odvolacieho súdu“), v ktorom v bode 24 odvolací súd explicitne uviedol, že sa má súd pri námietke premlčania riadiť ust. § 101 O.z.. Rozhodnutím odvolacieho súdu je v zmysle CSP tunajší súd viazaný. K zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo dňa XX.X.XXXX (deň úmrtia syna žalobcov). V zmysle ust. § 101 O.z. ako aj záverov súdov citovaných vyššie premlčacia doba v danom prípade začala plynúť deň nasledujúci po dni kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv t. j. premlčacia doba začala plynúť dňa XX.X.XXXX. Žaloba žalobcov bola súdu doručená dňa 30.1.2017, čiže v prípade žalobcov nedošlo k uplynutiu premlčacej doby, ktorej uplynutie je možné datovať až ku dňu 14.8.2017 (v tento deň by boli práva žalobcov premlčané). Vzhľadom na uvedené námietka žalovanej 2/ je v celom rozsahu nedôvodná. Má za to, že pasívna vecná legitímácia žalovanej 1/ ako prevádzkovateľa

vozidla bola v konaní preukázaná. Z Uznesenia vyplýva, že vlastníkom (prevádzateľom) motorového vozidla v čase dopravnej nehody bola žalovaná 1/. Z výsluchu žalovanej 1/ vyplynulo, že vozidlo zakúpila pre svoju dcéru. Ako vlastníčka v evidenčnej karte vozidla bola evidovaná žalovaná 1/. Žalovaná 1/ zároveň uzavrela povinné zmluvné poistenie k vozidlu so žalovanou 2/. Je teda zjavné, že právne disponovala a mohla disponovať s vozidlom výlučne žalovaná 1/. Uvedené skutočnosti potvrdila aj svedkyňa E. H. (dcéra žalovanej 1/). Žalovaná 1/ pri svojom výsluchu na otázku právneho zástupu žalovanej 2/: „Vedeli ste, že v tom čase tej nehody pani O. používala vozidlo už vyše roka? Žalovaná 1/ odpovedala: „Áno, z dôvodu, že dcéra mala odobratý vodičák, tak vozidlo dala svojej zamestnankyne a tá vozila moju dcéru, ktorej v podstate táto N. robila šoférku. Myslím, že boli aj kamarátky.“ Je teda zjavné, že žalovaná 1/ mala vedomosť o tom čo sa deje s jeho vozidlom. V konaní nebolo zo strany žalovanej 1/ preukázané, že by úhrady za poistné a vozidlo skutočne realizovala jej dcéra. Nemožno v tomto smere vzhľadom na blízky vzťah medzi žalovanou 1/ a svedkyňou H. (matka s dcérou) bez všetkého len výhradne veriť výpovedi, že vozidlo malo byť splácané svedkyňou H.. V prípade, ak by to tak skutočne bolo, žalovaná 1/ mala možnosť preukázať tieto úhrady napr. výpisom s účtu, čo však v konaní neurobila, čím v tomto smere neunikla dôkazné bremeno. Podľa ust. § 2 písm. j/ ZoPZP: „prevádzkovateľom motorového vozidla fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom. Vzhľadom na to, že žalovaná 1/ bola evidovaná v technickom preukaze vozidla (dokonca aj na poistnej zmluve) ako vlastníč vozidla, mala právne panstvo nad vecou (bez súhlasu žalovanej 1/ nemohlo dôjsť napríklad k predaju vozidla). Vzhľadom na uvedené má za to, že žalovaná 1/ ako prevádzkovateľ vozidla zodpovedá za zásah do osobnostných práv žalobcov v zmysle ust. § 427 O.z.. V prípade zodpovednosti prevádzkovateľa ide o objektívnu zodpovednosť bez potreby preukazovania zavinenia. Postačuje ak k neoprávnenému zásahu došlo v dôsledku prevádzky vozidla, čo v tomto prípade je zrejmé z Uznesenia. V konaní bola rovnako preukázaná pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/. S touto námietkou sa vysporiadal odvolací súd, ktorý v rozhodnutí odvolacieho súdu v bode 23 uviedol, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď uviedol, že nie je daná pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/. Tento záver je odôvodnený v bodoch 20, 21 a 22 rozhodnutia odvolacieho súdu. Z dôvodu právnej istoty uviedli, že otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/ ako poisťovateľa vozidla bola definitívne vyriešená rozhodnutím NS SR sp. zn. 6MCdo 1/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 61/2018. V konaní bolo nesporné, že v čase dopravnej nehody bolo vozidlo povinne zmluvne poistené u žalovanej 2/, a teda pasívna vecná legitímácia je v tomto prípade daná. Pri úvahách o primeranosti výšky nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je nevyhnutné vychádzať zo základných zákonných kritérií, ktoré sú ustanovené v § 13 ods. 3 O.z.. V zmysle nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. US 315/01 z 20. mája 2002: „odpovednosť za zásah do osobnostných práv je odpovednosťou objektívneho charakteru, čo znamená, že občanskoprávni sankcie vznikajú na objektívnom základe, jej nastoupení nevyžaduje zavinenie. Vzniklá nemajetková újma na osobnosti postihenej fyzickej osoby je pro ni rovnako závažná bez ohľadu na to, jednal-li pôvodca zásahu zavinene či nikoliv. Subjektívny prvok zavinenia má význam toľko pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy dle § 13 odst. 3 obč. zák. v rámci zohľadnení okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo.“ [srov. K tomu odlišné stanovisko sudkyne E. Wagnerové k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 16/04 ze dne 4.5.2005 (N 98/37 SbNU 321; 265/2005 Sb.) „forma a intenzita by měla hrát klíčový význam pro stanovení povinnosti nahradit škodu za citovanou újmu poškozeného“. V zmysle nálezu Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. 1568/09: „v tomto pojetí, zohľadňujúcim význam intenzity a miery zavinenia pri stanovení výšky relatívnej náhrady, je zásah do práva na ochranu osobnosti civilním deliktom a primerané zadostiučinění jednou z civilněprávních sankci, která má odrazovat rušitele chráněných osobnostních statků a jeho možné nasledovníky od protiprávního jednání, a být tak nástrojem speciální i generální prevence, což vyžaduje, aby se jednalo o sankci patřičně důraznou a dostačující (přiměřenou) i z tohoto hlediska“. Otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu pre stanovenie výšky relatívnej náhrady podľa § 13 ods. 1 a 2 O.z. je tak spoluurčujúcim a bezpochyby i jedným z kľúčových hľadísk pre navýšenie tejto náhrady. Základným zmyslom relatívnej náhrady je zmysel satisfakčný, pričom potreba finančnej satisfakcie narastá v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, nakoľko vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv zosilnená (je zosilnená krivda, za ktorej má prísť k zadostiučineniu). Taktiež pri stanovení výšky relatívnej náhrady sa inak hodnotí postoj škodcu, ktorý sa snaží o urýchlene vyriešenie náhrady nemajetkovej ujmy a inak sa hodnotia obštrukcie, a to najmä v prípadoch, kedy je zodpovednosť škodcu celkom zrejmá. Z hľadiska jednotlivých kritérií pre poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné skúmať okolnosti na strane poškodeného, ktoré spočívajú v/v: a) intenzite vzťahu žalobcu so zomrelým, b) veku zomrelého a pozostalých, c) zdravie zomrelého, d) okolnosti za akých došlo k usmrteniu alebohej, e) prípadne poskytnutie inej satisfakcie.

Pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu kľúčová. Psychická bolesť zo straty blízkeho človeka je vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, veľakrát prerastajúca až do duševného a fyzického ochorenia. V nadväznosti na uvedené kritéria možno po vykonanom dokazovaní (výsluchov žalobcov a svedkov) dospieť k nasledovnému: Žalobcovia sa do dnešného dňa nevedia zmieriť so smrťou ich najmladšieho syna. Bol mladý človek (30 rokov) plný perspektívy bez zdravotných ťažkostí, s nebohým synom mali silný vzťah. Nebohý syn žil s nimi v spoločnej domácnosti. Vypomáhal žalobcom s domácimi prácami, s prácami v záhrade, dokonca im pomáhal aj po finančnej stránke (pracoval). Žalobcovia do dnešného dňa nedokázali odstrániť z izby osobné veci ich syna. Prakticky v jednom okamihu sa im zrútili všetky plány a predstavy (rekonštrukcia domu pre nebohého syna), ktoré zdieľali so svojim najmladším synom. Po smrti syna sa zdravotný stav žalobcu 1/ výrazne zhoršil. Rovnako žalobkyňa 2/ bola nútená brať lieky na ukludnenie, stránila sa spoločnosti. Z výsluchu svedkov vyplynulo, že žalobcovia mali s nebohým synom harmonický vzťah. Vzájomne si pomáhali. Svedkyňa P. zároveň potvrdila, že syn finančne pomáhal žalobcom, v prípade, ak ho žalobcovia o niečo požiadali vždy im pomohol. Obaja svedkovia (p. P. a p. J.) sa vyjadrili, že nebohý syn viedol riadny život, nebol žiaden alkoholik ani nič podobné. Zároveň až absurdne potom znie svedectvo svedkyne H. (dcéry žalovanej 1/), ktorá zjavne účelovo bez akýchkoľvek relevantných dôkazov poukazovala na údajnú závislosť nebohého na psychotropných látkach. Zároveň to mala byť údajne svedkyňa H., ktorá zverila vozidlo nebohej slečne O. a to napriek tomu, že svedkyňa H. mala vedomosť o tom, že slečna O. je užívateľkou drog. Je v príkrom rozpore, aby na jednej strane svedkyňa H. poukazovala na nespoľahlivosť slečny O. (užívateľka drog) a na druhej strane túto naďalej zamestnávala a dokonca jej zverila motorové vozidlo. Svedkyňa H. poznala nebohého len pol roka a aj to len z toho, že nebohý chodieval do krčmy, ktorú prevádzkovala svedkyňa H. za nebohou N. O.. Jej výpoveď bola plná domnienok, keď napr. uviedla, že nebohý nepracoval bez toho, aby mala o tejto skutočnosti relevantnú informáciu. V konaní nebolo preukázané, že v prípade, ak by bol nebohý pripútaný, došlo by k odvráteniu jeho úmrtia. Žalovaný nepredložil do konania žiaden takýto dôkaz, čo má za následok, že neunesol dôkazné bremeno, ktoré bolo na ňom, keďže samotné porušenie právnej povinnosti neznamená, že bolo v príčinnej súvislosti s následkom. V tomto smere poukázali na znalecký posudok č. 101/2014 vypracovaný znalcom z odboru doprava cestná, na ktorom je zreteľne vidieť devastačné poškodenie vozidla, pričom má za to, že bezpečnostný pás by v tomto prípade neodvrátil úmrtie nebohého syna žalobcov. Nebohá N. O. bola pripútaná bezpečnostnými pásmi, avšak na následky devastačných poraní rovnako ako syn žalobcov zomrela. Vzhľadom na uvedené má za to, že absentuje príčinná súvislosť medzi nepripútaním nebohého syna žalobcov a jeho úmrtím a teda žiadne krátenie v tomto smere neprichádza do úvahy. Skutočnosť, že pohrebné náklady boli krátené, pričom žalobcovia nenamietali toto krátenie mimosúdneho konania považujú za irelevantnú, nakoľko v tom čase neboli žalobcovia právne zastúpení a nechceli sa doťahovať s poisťovňou. V konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že nebohý syn mal vedomosť o tom, že slečna O. bola pod vplyvom omamných alebo psychotropných látok. Ide o zjavný výmysel a domnienku žalovanej 2/, ktorá sa snaží urobiť zo slušného mladého muža závisláka na omamných a psychotropných látkach, čo považujú za neprijateľné. Navyše táto okolnosť nebola zo strany žalovanej 2/ doposiaľ vôbec namietaná. Svedkyňa H. nebola v deň nehody s nebohým, a teda nemôže sa vyjadriť k tomu, či nebohý mohol mať vedomosť o tom, že slečna O. užila pred jazdou omamné a/alebo psychotropné látky. Ide zjavne o svojvoľné krátenie, ktoré rovnako považujú za nedôvodné a neprípustné. Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu považujú uplatnenú výšku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov za primeranú.

Z výsluchu žalobcu 1/ vyplynulo, že nebohý bol najmladší syn, ktorý keď prišiel z roboty, tak išiel do záhrady a chýba mu veľmi. Mal svoje plány do budúcnosti. Chcel sa oženiť, založiť si svoju rodinu. Rátali, že ako najmladší ostane aj doma. Robote sa nevyhýbal. Vzťah mali dobrý, chodievali spolu na ryby. Bol aj do koča aj do voza. O jeho smrti sa dozvedel tak, že policajti prišli v noci a povedali im, čo sa stalo. To sa aj zle hovorí o tom. V dôsledku smrti syna sa život žalobcu 1/ zmenil. Jeho izba je v takom stave ako ju opustil, každý ju obchádza. Žili v spoločnej domácnosti. Syn sa podieľal na vedení domácnosti, prispieval im finančne, a aj keď bola robotu na záhrade tak aj tú urobil. Aj chovajú hydinu, to nebolo problém pre neho poopatrovať. Jeho manželka tragédiu vníma tiež škaredo. On mal ešte predtým mozgovú príhodu a jednoducho zle. Je to na nich ťažisko. Syn nemal zdravotné problémy. Má ešte 2 synov. Len jeden s nimi žije v spoločnej domácnosti. V čase nehody boli dvaja v spoločnej domácnosti. Tretí na vlastných nohách. Ak by bol v konaní úspešný, peniaze by použil na dome podokončovať práce. Z výsluchu žalobkyne 2/ vyplynulo, že nebohého syna vnímala ako pomocného, zdravého, silného chlapca, ktorý jej pomohol či v záhrade, či v domácnosti aj variť pomohol - to ho bavilo. Mienil sa oženiť, založiť si rodinu a pomôcť ešte aj doma, poopravovať dom, pretože mali po svokrovcoch dom a to chceli poprerať a on mal s tým plány. Vzťah mali veľmi dobrý. Vedeli aj porozprávať. Už je to 7 rokov, ale

stále to bolí. Trávili spolu voľný čas. V noci chlapec videl, že sa svieti. Ona bola na WC. Tak ohlásil, nevedel kto je tam. A hovoril, že A. mal nehodu. Niejakí kamaráti mu volali, to bolo asi o jedenástej. Najprv si to nepripúšťali, že mohlo byť najhoršie, až keď došli o pol 2 policajti, tak odvtedy nespala. Stále na to myslela, že čo sa stalo. Nevesta im doniesla lieky, od doktorky a tie lieky jej pomohli. Potom už nastúpila do práce, tam jej bolo lepšie medzi ľuďmi, nemohla byť doma. Do tej jeho izby nevedela vkročiť veľmi dlho. Aj jej hovorili, že by mala vyhádzat tie veci, ale nedalo sa. Aj dnes keď tam vojde, tak si spomenie. Bol to najmladší syn a bolo to troška iné. Plány, čo mali, sa pošli. Aj mali finančné problémy. Teraz sa troška rozmáhajú. Ovplynulo to, stále naňho spomínajú aj so synmi. Rozmýšľa nad tým, že ako by to dopadlo inak, že čo by bolo. Manžel stále chodil, len hľadal a nevedel čo hľadá. Mal aj mozgovú príhodu. Veľa liekov bral. On bol doma a nezamestnaný, tak to aj horšie prežíval než ona. Je to iné, keď ste v práci a zameriate sa na robotu. Iné myšlienky máte vtedy. Syn pomohol aj peňažne aj s robotou. Zapájal sa aj do domácnosti, aj finančne pomohol.

Žalovaná 1/ so žalobou nesúhlasila, auto bolo síce na jej mene, avšak ho vôbec neužívala, používala ho jej dcéra, ktorá si okolo auta vybavovala poisťovňu a všetky veci. S dcérou nebýva v spoločnej domácnosti a každý, kto si sadá do auta k vodičovi, by sa mal uistiť, že vodič nie je pod vplyvom alkoholu a ani iných látok. Vozidlo kúpila na leasing, aj zaplatila prvú splátku. Vozidlo kúpila dcére, a tým to pre ňu skončilo. Všetko ďalej si hradila ona aj leasing aj poisťky, všetko ostatné už riešila dcéra. Aj ho užívala dcéra. Žalovaná 1/ nikdy nešoférovala. Má vodičský preukaz, avšak mimo kurzu nešoférovala. Nebýva s dcérou v spoločnej domácnosti. Vodičku, ktorá spôsobila dopravnú nehodu pani N. O. žalovaná 1/ poznala, dcéra ju predstavila, bola to dcérina zamestnankyňa, v tom čase mala dcéra pohostinstvo. Pár krát ju videla. Ostatných členov posádky nepoznala. Vedela, že v čase tej nehody pani O. používala vozidlo už vyše roka z dôvodu, že dcéra mala odobratý vodičák, tak vozidlo dala svojej zamestnankyne a tá vozila dcéru, ktorej v podstate táto N. robila šoferku. Myslí, že boli aj kamarátky. Ako vlastníka vozidla bola zapísaná v evidenčnej karte žalovaná 1/. Dcéra jej oznámila, že havarovali.

Žalovaná 2/ uviedla, že dopravnú nehodu, ku ktorej došlo dňa XX.X.XXXX, spôsobenú motorovým vozidlom zn. Škoda Fabia EČV: L., ktoré viedla vodička N. O. eviduje ako poistnú udalosť č. 1480117606, keďže vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená malo v čase dopravnej nehody u žalovanej 2/ dojednané povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (poistná zmluva č. 8018871598). Poukázala na to, že z celého žalobného návrhu žalobcov nie je zrejmé, na základe akých skutkových a právnych skutočností sa domáhajú nároku na odškodnenie za nemajetkovú ujmu voči žalovanej 2/. Predmetom tohto súdneho konania nie je nárok na náhradu škody ale nárok vyplývajúci z ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. O.z., na ktorý sa nevzťahuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaná 2/ nie je pasívne legitimovaná z dôvodu, že ZoPZP vo svojom § 4 jednoznačne taxatívne uvádza, ktoré nároky poistením kryté sú, pričom nemajetkové ujmy nie je možné priradiť pod žiadny zo zákonodarcom takto jednoznačne určených nárokov. Obdobne O.z. rozlišuje medzi kategóriami ako náhrada škody a nemajetková ujma a je zrejmé, že každá z týchto kategórií požíva vlastnú právnu úpravu. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a teda poisťovňa nie je pasívne legitimovaná v konaniach tohto druhu. Uviedla, že náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody ako súčasť súkromného práva nie je predmetom úpravy právneho poriadku EÚ, pretože táto problematika spadá v zmysle zakladateľských dokumentov EÚ do právomoci národného štátu. Harmonizácia právnych poriadkov sa v danom prípade týka iba poistného krytia v rámci povinného zmluvného poistenia (pričom platí zásada, že z poistného krytia nesmú byť vylúčené či redukované nároky poškodených, ktoré sú vymedzené ako nároky poškodených v rámci právnej úpravy zodpovednosti za škodu). Harmonizácia sa netýka spôsobu a rozsahu náhrady škody, ktoré upravuje národné zákonodarstvo v rámci svojej kompetencie. Vzniesla námietku premlčania, ktorú odôvodnila tým, že v odôvodnení uznesenia odvolacieho súdu v časti, ktorá sa venuje otázke premlčania nemajetkovej ujmy (bod č. 24 uznesenia) sa uvádza, že pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa má súd riadiť ustanovením § 101 O.z. pričom poukázal na rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 1 Cdo/100/2009 z 30.11.2009, 5Cdo/278/2007 z 25.9.2008 a 5 Cdo/265/2009 zo 17.2.2011. Uvedené odvolacím súdom citované rozhodnutia sú ale pre tento prípad nepoužiteľné a to hneď z dvoch dôvodov: 1. V citovaných rozhodnutiach NS SR neriešil otázku či nemajetková ujma (ďalej „NU“) pozostalých po obetiach dopravných nehôd sa má pri otázke premlčania riadiť § 101 O.z. alebo § 106 O.z. (v tom čase neexistovala otázka či NU pozostalých po obetiach dopravných nehôd možno považovať za škodu). V daných rozhodnutiach NS SR predsa riešil iba otázku či NU (akákoľvek) podlieha alebo nepodlieha premlčaniu. Toto bola zásadná otázka a NS SR ju vyriešil jednoznačne v tom smere, že aj právo na náhradu NU premlčaniu podlieha. 2. V čase prijatia uvedených rozhodnutí NS SR t.j. v rokoch 2008-2011 bolo v legislatíve, v súdnej praxi a judikatúre SR jednotné, že NU nemožno zamieňať

so škodou a že ide o dva diametrálne odlišné nároky. V súlade s týmto jednoznačným názorom je zrejme, že NS SR v období rokov 2008-2011 (kedy prijal odvolacím súdom citované rozhodnutia) nemal žiadny dôvod určovať lehotu pre premlčanie NU inú ako všeobecnú lehotu podľa § 101 O.z.. V tomto kontexte je ale dôležité poukázať na výkladové zmeny pojmu nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd (od roku 2016), ktorá sa pod rúškom eurokonformného výkladu sporne a v rozpore s historickým vnímaním slovenskej legislatívy, vykladá v súčasnosti už tak, že ide o náhradu škody a analogicky používa právnu úpravu vzťahujúcu sa na náhradu škody (napr. § 420 ods. 2, § 427 O.z., resp. krytie v rámci povinného zmluvného poistenia, ktoré v zmysle ZoPZP kryje iba náhradu škody). Zásadné je, že tieto výkladové zmeny začali až na jeseň 2016, (konkrétne 11.10.2016), kedy svoj názor na vec odporúčacím charakterom prvýkrát uviedol ÚS SR v uznesení III. US 666/2016, ktoré bolo v priamom rozpore s dovtedajšou jednotnou judikatúrou NS SR (napr. sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 3 Cdo 301/2012, 8 Cdo 219/2016). Napriek uvedenému odporúčaniu ÚS SR z 11.10.2016 (ÚS SR ako súd mimo všeobecnej sústavy súdov nemá oprávnenie preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu - čo aj v predmetnom uznesení samotný ÚS SR zdôrazňuje) bolo ešte dňa 15.5.2017 prijaté rozhodnutie NS SR č.k. 8Cdo 219/2016, ktoré pokračovalo v doterajšej judikatúre NS SR, že NU nie je možné v žiadnom prípade považovať za škodu. NS SR Prevzal názor, že nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd sa má považovať za škodu až rozhodnutím 6 MCdo 1/2016 z 31.7.2017. Pokiaľ teda zlučovanie pojmu nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd pod pojem škody začalo prebiehať až v rokoch 2016-2017 je zrejme, že odvolacím súdom citované rozhodnutia NS SR z rokov 2008-2011 sú nepoužiteľné na zodpovedanie otázky, aká právna úprava sa má použiť pri vznesenej námietke premlčania pri nároku nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd (§ 101 alebo § 106 O.z.). Má za to, že pokiaľ sa súdmi a časťou právnej obce prijal ten právny názor, že pojem škoda zahŕňa aj pojem nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd, mala by sa rovnako na takúto nemajetkovú ujmu potom analogicky vzťahovať celá úprava náhrady škody a nie len všetky výhody právnej úpravy náhrady škody (napr. § 420 ods. 2, § 427 O.z., resp. krytie v rámci povinného zmluvného poistenia, ktoré v zmysle ZoPZP kryje iba náhradu škody) ale aj úprava § 106 O.z. a práva by sa mali premlčovať v 2-ročnej lehote t. j. v danom prípade najneskôr 12.8.2016 (žaloba bola podaná až 30.1.2017). Žalobcovia totiž neprijateľne miešajú resp. kombinujú právnu úpravu nemajetkovej ujmy v tom smere, že výhody právnej úpravy náhrady škody uplatňujú aj na nemajetkovú ujmu (rozšírenie okruhu poistením krytých nárokov, pasívna legitímácia aj subjektu, ktorý ujmu nespôsobil a pod.) ale nevýhody úpravy náhrady škody už na nemajetkovú ujmu neuplatňujú (napr. kratšie plynutie premlčacích lehôt, spoluvina a pod.). Kombinovanie výhod a nevýhod právnej úpravy pri jednotlivých nárokoch takým spôsobom ako to robia žalobcovia vyvoláva dojem špekulácií ako aj právnej neudržateľnosti. Pokiaľ prijme ten právny záver, že náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd je potrebné zahrnúť pod pojem škoda (aj keď pre ňu je takýto záver naďalej neprijateľný), logicky by sa mal prijať aj ten záver, že nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd sa bude voči škodcovi ako aj poisťovateľovi premlčovať podľa § 106 O.z. v 2-ročnej premlčacej dobe. Neexistuje totiž žiadny dôvod, pre ktorý by sa na premlčanie nemajetkovej ujmy, ktorá je výkladovo zahrnutá pod škodu vzťahovala iná právna úprava premlčania ako na náhradu škody t.j. § 106 O.z.. Keďže v poslednej dobe je tendencia zmeny nazerania na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd v súlade s eurokonformným výkladom pojmu škoda, je podľa jej názoru jednoznačne potrebné zosúladiť aj nazeranie na premlčanie takejto nemajetkovej ujmy, ktorá sa už od škody ničím nelíši (dokonca sa nelíši ani od bolestného a SSU, ktoré sú tiež svojou povahou nemajetkovými ujмами a vzťahuje sa na ich premlčanie § 106 O.z., keďže sa tiež pokladajú za škodu). Zaujímavo pôsobí aj vyjadrenie žalobcov v tom smere, že odkazujú na použitie § 15 ods. 1 ZoPZP, ale vôbec nespomínajú § 15 ods. 2 uvedeného zákona: Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Odkaz pod čiarou označuje úpravu premlčania pri nárokoch podľa tohto zákona podľa § 106 O.z.. V tomto smere je rozsudok KS Žilina č.k. 8Co/106/2018 z 29.6.2018 prelomový a zareagoval na prítomnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda a teda nemožnosť rozlišovania premlčania škody ako takej či premlčania nemajetkovej ujmy či už podľa § 11 a nasl. O.z. alebo nemajetkovej ujmy podľa § 444 O.z. (bolestné a SSU), keď všetky výkladovo spadajú pod pojem škoda. (rovnako Krajský súd v Trenčíne aktuálnym rozsudkom z februára 2021 tiež určil, že také nároky, ktoré sa eurokonformným výkladom zahrnú pod pojem škoda, sa premlčujú v zmysle § 106 O.z. v 2-ročnej subjektívnej premlčacej dobe (ako všetky nároky spadajúce pod náhradu škody). Má v danej veci za to, že pokiaľ došlo k zmene kategorizácie nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd a táto bola zaradená medzi škodu, malo by automaticky dôjsť aj k zmene nazerania na otázky premlčania takéhoto nároku a mala by sa logicky na ňu vzťahovať celá úprava náhrady škody (vrátane § 106 O.z.) a nie iba určité vybrané

ustanovenia upravujúce náhradu škody. Vníma v tomto smere potrebu aj zo strany súdov o adekvátnu reakciu na zmenený pohľad na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd (ktorý sa odohral v rokoch 2016-2017) v tom smere, aby sa neodkazovalo na judikatúru NS SR z rokov 2008-2011 ale, aby sa logicky upravili aj analógie aplikovateľnej právnej úpravy pre účely nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd tak, aby zodpovedali jej zaradeniu pod náhradu škody komplexne. Z výpovedí svedkov (G. H. a E. H.) o.i. vyplynulo, že G. H. (žalovaná 1/) nebola prevádzkovateľom poisteného vozidla a teda žalobný návrh by mal byť voči nej zamietnutý, nakoľko nie je pasívne legitimovaná. Pojem prevádzkovateľ totiž nie je totožný s tým kto je ako držiteľ resp. ako vlastník vozidla uvedený v technickom preukaze, nakoľko takýto zápis má iba evidenčný charakter a nie je možné sa bez ďalšieho spoliehať, že ide o preukázaný právny stav. Realita bola totiž taká, že E. H. (dcéra žalovanej 1/) nemala v čase zaobstarania vozidla trvalé zamestnanie (čo leasingová spoločnosť na uzavretie zmluvy vyžadovala) čo bolo jediným dôvodom, pre ktorý leasingovú zmluvu a povinné zmluvné poistenie uzatvorila jej mama (žalovaná 1/). Žalovaná 1/ uhradila iba prvú splátku leasingu a ďalej sa o vozidlo nestarala, nakoľko bolo určené pre jej dcéru, s ktorou navyše nežije v spoločnej domácnosti t.j. o vozidle nemala žiadne informácie a videla ho iba vtedy, keď ju prišla dcéra navštíviť. Všetky náklady t.j. leasing, poistenie, servis vozidla, STK a emisné kontroly riešila a platila jedine dcéra žalovanej 1/ , nakoľko vozidlo bolo jej vlastníctvom a bolo aj v jej držbe. Žalovaná 1/ dokonca nikdy po absolvovaní vodičského kurzu žiadne vozidlo neriadila a ani do budúcnosti riadiť nemienila t.j. žiadne vozidlo nemala záujem si zaobstarať či vlastniť. Zo všetkých uvedených skutočností vyplýva, že reálnym vlastníkom, držiteľom ako aj prevádzkovateľom bola p. E. H. (dcéra žalovanej 1/), ktorá však žalovaná nebola a teda je namieste namietnuť pasívnu legitimáciu žalovanej 1/, ktorá nielenže žiadnym zavineným spôsobom nemohla do práv žalobcov zasiahnuť, ale dokonca nemôže zodpovedať ani objektívne, nakoľko nebola prevádzkovateľom vozidla, ktoré používala a všetky náklady platila výhradne jej dcéra E. H.. Na dokreslenie celej situácie je zásadný aj fakt, že o skutočnosti, že vozidlo približne rok pred nehodou používala p. N. O. (nebohá vodička, ktorej vozidlo požičala E. H.) sa žalovaná 1/ dozvedela až po dopravnej nehode. Z opatrnosti, pokiaľ by súd nevezhladol nárok žalobcov ako premičaný resp. by žalobu nezamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie žalovaných, uvádza aj stanovisko k výške požadovanej náhrady NU. Výšku požadovanej náhrady t.i. 2 x 50.000 eur považuje za neprimerane vysokú a to jednak vzhľadom k judikatúre (ktorá v súčasnosti priznáva pozostalým rodičom po dospelom dieťati cca 10.000 eur) ako aj vzhľadom k okolnostiam, za ktorých k ujme došlo a osobnej neangážovanosti žalovaných subjektov. Ak by aj čisto teoreticky pripustila, že je v danom prípade analogicky daná pasívna legitimácia žalovanej 1/ podľa § 427 O.z. t. j., že zodpovedá iba objektívne bez zavinenia za zásah do práv na ochranu osobnosti podľa § 13 O.z., má za to, že pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy musia byť zohľadnené okolnosti, za ktorých k tejto ujme došlo a to aj z pohľadu subjektov, ktoré sú žalované. Takýmito okolnosťami sú okrem iných aj otázky súvisiace so zavinením, nakoľko nie je možné dávať na jednu úroveň prípady, kedy by sa nemajetková ujma spôsobila žalovaným zavinenie, či dokonca úmyselne resp. pod vplyvom alkoholu a prípady, kedy žalovaný iba zodpovedá objektívne podľa § 427 O.z. a osobne žiadnym zavineným konaním do osobnostných práv žalobcov nezasiahol. Tým, že žalovaní spôsobenie nemajetkovej ujmy nezavinili, neprichádza do úvahy ani taký inštitút ako je ospravedlnenie (s ktorým § 13 O.z. počíta), nakoľko absentuje tzv. osobnostné puto, ktoré existuje jedine medzi pozostalými a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Nastáva teda paradoxná situácia, kedy žalovaní sa nemôžu žalobcom ospravedlniť (ujmu nespôsobili), ale môžu byť zaviazaní na náhradu ujmy, ktorá však má prichádzať do úvahy až potom čo ospravedlnenie nie je postačujúce (v zmysle § 13 O.z.). Otázky osobnostného puta pri náhradách nemajetkovej ujmy bližšie rozvádza NS SR v uznesení č.k. 4Cdo/168/2009. Navyše zo svedeckej výpovede E. H. vyplynulo, že rodičia zrejme nemohli mať s nebohým úplne harmonický vzťah, nakoľko tento vo veku 30 rokov bol dlhodobo nezamestnaným a navyše bol pravidelným užívateľom návykových látok (marihuana a pervitín). Uvedené skutočnosti popísala vo svojej výpovedi svedkyňa E. H., ktorá celú posádku vozidla dobre poznala. N. O. bola jej zamestnankyňou v bare, ktorý E. H. vlastnila a popísala ako každý deň nebohí (N. O. a A. B.) posedávali u nej v bare značnú časť dňa a ako spolu užívali návykové látky. Vníma na jednej strane bolesť žalobcov, ktorí (bez ohľadu na všetky okolnosti) musia čeliť realite, že stratili jedného z troch synov. Na druhej strane ale považuje za potrebné poukázať na všetky zistené skutočnosti, ktoré sa v žalobnom návrhu nespomínajú (nakoľko by žalobcom zrejme poškodili), ale tvoria ucelený objektívny stav. V tejto súvislosti uviedla, že ani z výpovedí svedkov navrhnutých žalobcami nevyplyva mimoriadne blízky vzťah a ani mimoriadne ťažké zvládanie stavu žalobcov po tragickej nehode. Svedkyňa P. uviedla, že vzťah žalobcov s nebohým synom bol bežný. Svedok J. vo svojej výpovedi uviedol, že ako priamy sused s každodenným stykom so žalobcami nevidoval žiadne zásadné zmeny v ich správaní po nehode. Keď k tomu pripojí zistené skutočnosti zo svedeckej výpovede E. H.

(dlhodobo nezamestnaný 30-ročný nebohý syn, pravidelne užívajúci marihuanu a pervitín), je možné konštatovať, že vzťah syna s rodičmi mohol byť skôr problematický ako ideálny. Pokiaľ by teda súd vnímal ako dôvodné napriek všetkým skutočnostiam akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom priznať, považuje za potrebné od tejto súdom určenej primeranej náhrady odpočítať spoluvinu vo výške 40%, nakoľko nebohý bohužiaľ svojim správaním čiastočne prispel k tragickým následkom danej nehody. Nebohý nebol pripútaný bezpečnostným pásom (čo o. i. vyplýva z výpovede svedka v trestnom konaní Paedr. A. N., ktorý videl nehodu a keď prišiel k vozidlu zistil, že pripútaná bola jedine vodička O. a vyplýva to aj z priloženej prílohy Záznamu polície z dopravnej nehody). V tejto súvislosti žalobcom krátili náhradu škody za náklady pohrebu o 20 % a túto časť spoluviny vníma ako nespornú, nakoľko neuhradenú časť pohrebných nákladov žalobcovia vzali späť a súd konanie v tejto časti zastavil. Ďalšiu spoluvinu vo výške 20 % (spolu teda 40 %) vníma zo skutočností vyplývajúcich z výpovede E. H.. Keďže nebohá posádka vozidla spolu pravidelne užívala marihuanu a pervitín a aj v čase nehody bola minimálne vodička O. značne pod vplyvom amfetamínu a metamfetamínu (v zmysle uznesenia o zastavení trestného stíhania z 15.05.2015) je zrejme, že nebohí spolujazdci čiastočne spoluzavinili vznik tragédie tým, že nastúpili do vozidla k vodičovi, o ktorom vedeli, že je pod vplyvom návykových látok (obdoba nastúpenia k vodičovi, ktorý je pod vplyvom alkoholu). Týmto spôsobom bohužiaľ obaja spolujazdci výrazne prispeli k tragickému následku, čo vníma ako zásadnú skutočnosť, ktorá by mala mať svoje odzrkadlenie v podobe uznania ďalšej spoluviny nebohého a zníženiu náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko ide o okolnosti, ktoré prispeli k následku a spočívali jedine v konaní samotného poškodeného. Zo všetkých uvedených dôvodov preto navrhol, aby pre prípad, že by sa žalobcom vôbec nejaká nemajetková ujma priznávala, táto bola ešte krátená o 40 %, nakoľko poškodený výraznou mierou prispel k svojim fatálnym následkom. Z výsluchu svedkyne Q. P., netere žalobcov, vyplynulo, že so žalobkyňou 2/ je často, medzi nimi je 10-ročný rozdiel, vyrastali spolu. S nebohým mali žalobcovia bežný vzťah, slovenská rodina. Majú troch synov a mali veľmi dobrý vzťah aj s A.. Tragédiu prežívali ťažko. Žalobkyňa 2/ sa nechcela toľko navštevovať a kontaktovať s ľuďmi, zostala utiahnutá od spoločnosti. A. im finančne pomáhal. Určite aj pracoval, pretože majú veľkú záhradu, statok a opravovali rodinný dom. Keď boli deti, často sa navštevovali, ale už ako boli dospelí tak už tak pomenej. Ale so žalobkyňou 2/ boli stále v kontakte. Voľný čas nebohý trávil ako slobodný mladý človek - s kamarátmi. Chodil brigádovať, finančne prispieval žalobkyni 2/. Málokedy sa s ním osobne stretla.

Z výsluchu svedka A. J., suseda žalobcov, vyplynulo, že denne stretáva žalobcov, so synom mali normálny vzťah, ak bolo treba niečo robiť tak porobili, aj keď bolo treba niekomu druhému pomôcť takisto aj oni prišli pomôcť s prácami. Nebohý vždy pozdravil, dobrý chlapčisko to bol. Nebol nejaký opilec, nič také. Je to smutné, že syn sa zabil. Aj oni mali toho dosť. Chodia na cintorín, tak zapália sviečky aj jemu. Nevie o tom, že by v tejto súvislosti žalobcovia na niekoho nadávali. Nič iné nevnímal. Vie, že nebohý sa podieľal na vedení spoločnej domácnosti so žalobcami.

Z výsluchu svedkyne E. H., dcéry žalovanej 1/, vyplynulo, že k vozidlu sa dostala tak, že jej mama ho vybrala na leasing v Bratislave v AAA spoločnosti, a ona to všetko platila - poisťku, leasing. Len to išlo na meno mamy, lebo nemala vtedy pracovnú zmluvu a si to nemohla vybrať na svoje meno. Jej matka auto nikdy nepoužívala, ona nevie šoférovať. Mama sa dozvedela, že vozidlo už mala asi rok pred nehodou používať pani N. O., po nehode. Nemala za potrebu ju o tom informovať. Svedkyňa hradila leasing a poistenie, opravy, STK a emisné, všetko čo bolo treba platiť, platila. Vodička pani nebohá N. O. bola jej zamestnankyňa, nakoľko ona nemala vodičák, lebo jej bol odobratý, tak jej dala to auto, že nech ju vozí, keď potrebovala niečo papierovo na úradoch a keď ju vozila, tak preto bolo u nej auto. Poznala osobne všetkých nebohých z toho vozidla. Všetci traja, čo boli vo vozidle, užívali návykové látky, videla ich. Vie aj o tom, že ich užívali spoločne. To nevie, či ich užili spoločne aj v tragický deň, lebo ona s nimi v ten deň nebola vôbec. Zvyčajne sa to tak dialo, lebo chodili spolu von, flákali sa. Videla to aj v krčme aj hocikde. Vie, že užívali marihuanu a pervitín. Vie o nebohom asi posledný pol rok alebo rok čo sa to stalo, pretože mala v tej dedine, kde on býval, šenk. N. tam robila a on bol stále s ňou, či v pracovnej dobe či nie. Podľa jej názoru bol viacej vonku než doma, lebo stále boli oni spolu, napríklad aj hocikedy večer došli aj ku nej na kávu domov. Flákal sa. Nevie o tom, že by pracoval. Za tú dobu čo tam k nej chodil do krčmy, tak nemá vedomosť o tom, že by bol zamestnaný. Nevie, aký mal vzťah s rodičmi. Jej mama uzavrela povinné zmluvné poistenie so žalovanou 2/ k vozidlu Škoda Fabia. Aj bola evidovaná v evidenčnej karte ako vlastníčka vozidla.

Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním za preukázaný (medzi stranami sporu nebol sporným) skutkový stav: Dňa XX.X.XXXX v čase o 20:12 hod na ceste č. 1/51 medzi obcami Telince a Vráble došlo k dopravnej nehode osobného motorového vozidla ev. č. L. XXX M., kedy vodička N. O. jazdiaca rýchlosťou vozidla 116 km/h +/- 10% na ceste s maximálne dovolenou rýchlosťou 90 km/h po prejazde pravotočivej zákruty na priamom úseku vozovky za zákrutou natočila pri súčasnom brzdení riadenie

vozidla doprava, čím došlo k porušeniu ust. § 16 ods. 1 ZoCP. Vozidlo vybavené pneumatikami so zimným dezénom (v lete) sa na mokrom povrchu vozovky dostalo do bočného šmyku a vyšlo vpravo mimo cestu, kde narazilo do pevnej prekážky (dopravná značka), priekopy a následne do porastu stromovky. A. B., ktorý sedel na mieste spolujazdca na zadnom sedadle motorového vozidla EČV: L. v dôsledku dopravnej nehody utrpel smrteľné zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol (polytrauma pri mnohopočetných devastačných poraneniach hlavy a trupu). Žalobcovia 1/ a 2/ boli rodičmi nebohého A. B.. V zmysle § 215 ods. 1, písm. d/, ods. 4 Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku bolo dňa 15.5.2015 Okresným riaditeľstvom PZ Nitra, Odborom kriminálnej polície vydané Uznesenie o zastavení trestného stíhania pod ČVS: ORP-1248/1-VYS-NR-14 Ben vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona. Napriek tomu, že zavinenie dopravnej nehody bolo jednoznačne preukázané tým, že vodička motorového vozidla N. O. svojím konaním porušila dôležitú povinnosť uloženú jej v zmysle ustanovenia § 16 ods. 1 ZoCP, trestné stíhanie vo veci bolo neprípustné z dôvodu úmrtia vodičky na mieste dopravnej nehody. Držiteľom (prevádzateľom) motorového vozidla EČV: L. bola v čase vzniku dopravnej nehody žalovaná 1/. V čase dopravnej nehody mala žalovaná 1/ uzavretú poisťnú zmluvu o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovanou 2/.

Poukázal na to, že odvolací súd v (predchádzajúcom) zrušujúcom rozhodnutí vyslovil právny názor, ktorým je súd prvej inštancie viazaný, v zmysle ktorého pod pojmom škoda pre účely ZoPZP treba rozumieť aj nemajetkovú ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a v spore o náhradu takejto ujmy (ktorá je predmetom tohto konania) je poisťovňa pasívne legitimovaná (rozhodnutie NS SR z 31.7.2017 sp. zn. 6 M Cdo/1/2016, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod č. R 61/2018; sp. zn. 3 Cdo 230/2017). Nie je pritom podstatným, že v čase vyhlásenia zrušeného rozhodnutia súdu prvej inštancie rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 ešte nebolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (NS SR sp. zn. 8 MCdo 4/2014, 3 Cdo 233/2015, 3 Cdo 223/2016). Uvedeným spôsobom mal teda súd pasívnu legitimáciu žalovanej 2/ za preukázanú (s poukazom na nespornosť existencie povinného zmluvného poistenia vozidla v čase vzniku škody u žalovanej 2/). Pasívna legitimácia žalovanej 1/ (v konaní spochybnená okrem žalovanej 1/ aj žalovanou 2/) je v zmysle záverov odvolacieho súdu, v súlade s právnou argumentáciou žalobcov, daná podľa ust. § 427 O.z. Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že žalovaná 1/ bola v čase vzniku škody/ujmy (v čase dopravnej nehody) držiteľom (prevádzateľom) motorového vozidla. Z uznesenia vyplýva, že vlastníkom (prevádzateľom) motorového vozidla v čase dopravnej nehody bola žalovaná 1/. Z jej výsluchu vyplynulo, že síce vozidlo zakúpila pre svoju dcéru, nesporne však ako držiteľka v evidenčnej karte vozidla bola evidovaná žalovaná 1/ (nie je v tejto súvislosti rozhodujúcim, že predmetná evidencia má len deklaratórny charakter, ust. § 427 O.z. ako hmotnoprávny predpoklad nevyžaduje vlastnícke právo k vozidlu). Žalovaná 1/ zároveň uzavrela povinné zmluvné poistenie k vozidlu so žalovanou 2/. Je teda preukázané, že právne disponovala a mohla disponovať s vozidlom výlučne žalovaná 1/. Uvedené skutočnosti potvrdila aj svedkyňa E. H. (dcéra žalovanej 1/). Z výsluchu žalovanej 1/ zároveň vyplynulo, že táto mala vedomosť o tom, čo sa deje s jej vozidlom. K tvrdeniu žalovanej 1/ podporeného výsluchom svedkyne v osobe jej dcéry ohľadne realizácie platieb v súvislosti s predmetným vozidlom výlučne svedkyňou súd konštatoval, že žalovaná 1/ mala možnosť preukázať tieto úhrady relevantným spôsobom (napr. výpisom s účtu), čo však v konaní neurobila, čím v tomto smere neunikla dôkazné bremeno. Podľa ust. § 2 písm. j/ ZoPZP: prevádzkovateľom motorového vozidla fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom. Vzhľadom na to, že žalovaná 1/ bola evidovaná v technickom preukaze vozidla (dokonca aj na poisťnej zmluve) ako vlastníč/držiteľ vozidla, mala právne panstvo nad vecou. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že žalovaná 1/ ako prevádzkovateľ/prevádzateľ vozidla zodpovedá za zásah do osobnostných práv žalobcov v zmysle ust. § 427 O.z.. V prípade zodpovednosti prevádzkovateľa ide o objektívnu zodpovednosť bez potreby preukazovania zavinenia. Postačuje ak k neoprávnenému zásahu došlo v dôsledku prevádzky vozidla, čo v tomto prípade je nesporné.

Ďalej konštatoval, že premlčaním nároku prejednávaneho v tomto spore sa v rámci odvolacieho konania odvolací súd zaoberal, pričom vyslovil právny názor, že pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné aplikovať ust. § 101 O.z., a teda premlčacia doba je trojročná. Rozhodnutím odvolacieho súdu a tam vysloveným právnym názorom je súd prvej inštancie viazaný. K zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo dňa XX.X.XXXX (deň úmrtia syna žalobcov). V zmysle ust. § 101 O.z. ako aj záverov súdov citovaných vyššie premlčacia doba v danom prípade začala plynúť deň nasledujúci po dni kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv t. j. premlčacia doba začala plynúť dňa

XX.X.XXXX. Žaloba žalobcov bola súdu prvej inštancie doručená dňa 30.1.2017, kedy ešte nedošlo k uplynutiu premlčacej doby, ktorej uplynutie by nastalo až dňom 14.8.2017 (v tento deň by boli práva žalobcov premlčané). Vzhľadom na uvedené námietku premlčania vznesenú žalovanou 2/ považoval za nedôvodnú.

S poukazom na ust. § 13 ods. 3 O.z. a jeho výklad dôvodil, že pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy je rozhodovacia prax súdov pomerne nejednotná a záleží od každého konkrétneho individuálneho prípadu. V tejto súvislosti poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu ČR o činnosti českých súdov na trestnom úseku pri rozhodovaní v adhéznom konaní o nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej trestnou činnosťou. Z výsledku skúmania spoločne sudcov trestného i občianskoprávného a obchodného kolégia vyplýva, že sa zhodli na tom, že pri stanovení výšky náhrady je na mieste prihliadnuť tiež na judikatúrou vymedzené kritériá, a to najmä na strane poškodených osôb a im blízkych osôb, posudzujúc intenzitu ich vzťahu, dopad do ich duševnej sféry. Pokiaľ ide o majetkové pomery toho, kto škodu spôsobil, tie sa neprejavujú v spôsobe vnímania útrap a preto k nim možno prihliadať skôr len výnimočne v zmysle akejsi moderácie vedenej záujmom na tom, aby zásadne nedošlo k majetkovej likvidácii. Vzhľadom k doterajšej judikatúre sa v uvedenom stanovisku uvádza, že ako základný rozpočet pre stanovenie výšky náhrady doporučujú 240.000 Kč (8.882,31 eur v kurze 27,02 CZK/EUR) až 500.000 Kč (18.504,81 eur v kurze 27,02 CZK/EUR) v typovom prípade najbližších osôb. Podporným argumentom pri ustálení výšky priznanej náhrady je rozhodovacia prax súdov. Z rozhodovacej praxe pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej najmä pozostalým smrťou blízkej osoby pri dopravnej nehode vyplýva, že vo veci sp. zn. 8Co/264/2013 Krajský súd Žilina potvrdil rozsudok vo veci náhrady nemajetkovej ujmy za smrť chodca, keď okresný súd priznal manželke náhradu nemajetkovej ujmy 20.000 eur, dieťaťu 23.000 eur a rodičom 2x po 10.000 eur. Vo veci sp.zn. 3Cdo/228/2012 Najvyšší súd SR rozhodnutím zo dňa 26.9.2013 zamietol dovolanie v konaní, v ktorom Okresný súd priznal za smrť syna a manželky pri zrážke osobného motorového vozidla manželovi/otcovi 23.000 eur. Krajský súd v Trnave vo veci sp. zn. 11Co/90/2010, priznal otcovi a matke nemajetkovú ujmu, každému vo výške 15.000 eur a súrodencom vo výške 2.000 eur, Krajský súd v Trenčíne vo veci sp. zn.: 23Co/256/2016 priznal pozostalému manželovi nemajetkovú ujmu 10.000 eur a plnoletým dcéram 8.000 eur a 7.000 eur, Okresný súd v Skalici vo veci sp. zn. 7C/3/2018 priznal pozostalému manželovi nemajetkovú ujmu vo výške 20.000 eur a plnoletej dcére a dvom plnoletým synom, každému vo výške 10.000 eur.

Istým kritériom pre stanovenie výšky finančného odškodnenia môže byť aj limit odškodňovania obetí úmyselných trestných činov podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, podľa ktorého celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť 50 násobok minimálnej mzdy. V súčasnosti tento limit predstavuje 26.000 eur (520 eur x 50). Z § 1 tohto zákona pritom vyplýva, že zákon upravuje jednorazové finančné odškodnenie osôb, ktorým bola v dôsledku úmyselných násilných trestných činov spôsobená ujma na zdraví. Potom v prípade nedbanlivostného zavinenia by táto náhrada mala byť nižšia.

V danom prípade mal súd prvej inštancie za preukázané, že intenzita nemajetkovej ujmy u pozostalých rodičov/žalobcov 1/ a 2/ v súvislosti s tragickým a predčasným úmrtím ich dospelého najmladšieho syna je v zásade rovnaká (skutočnosť, že každý z nich tragédiu niesol a vyrovnával sa ujmu iným spôsobom podľa názoru súdu nevypovedá o rozdielnej intenzite ujmy, ale má výpovednú hodnotu vo vzťahu k povahovým črtám a charakteru každej osobnosti, intenzita ujmy je u spolužijúcich rodičov v rámci bežnej rodiny vo vzťahu k dieťaťu identická). V konaní bolo preukázané, že žalobcovia sa do dnešného dňa len ťažko zmierujú so smrťou ich najmladšieho syna. Išlo pritom o mladého človeka (30 rokov) bez zdravotných ťažkostí, s ktorým mali žalobcovia ako rodičia dobrý vzťah. Nebohý syn žil s nimi v spoločnej domácnosti, podľa zhodných výpovedí žalobcov, ako aj svedka A. J. a svedkyne Q. P. im (žalobcom) vypomáhal jednak finančne (výška príspevku, ani jeho periodicita v konaní preukázané neboli, rovnako nebolo preukázané a ani tvrdené, že by žalobcovia boli odkázaní finančne na nebohého syna), ako aj s domácimi prácami, s prácami v záhrade. Žalobcovia do dnešného dňa nedokázali odstrániť z izby osobné veci ich syna. Prakticky sa im zrútili plány a predstavy (rekonštrukcia domu pre nebohého syna), ktoré zdieľali so svojim najmladším synom. Po smrti syna sa zdravotný stav žalobcu 1/ výrazne zhoršil (mozgová príhoda). Rovnako žalobkyňa 2/ bola nútená brať lieky na ukludnenie, stránila sa spoločnosti. Z výsluchu svedkov vyplynulo, že žalobcovia mali s nebohým synom harmonický vzťah. Žalobcovia aj dvaja svedkovia (p. P. a p. J.) sa vyjadrili, že nebohý syn viedol riadny život, nebol žiaden alkoholik ani nič podobné, čo je v rozpore s vyjadrením svedkyne E. H. (dcéry žalovanej 1/), ktorá ako jediná bez akýchkoľvek relevantných dôkazov poukazovala na údajnú závislosť nebohého na psychotropných látkach. Súdom nemôže spochybniť logickú argumentačnú konštrukciu produkovanú žalobcami ohľadne jej vyjadrenia, podľa ktorého svedkyňa H., vedomá si užívania psychotropných látok

nebohou p. O. (vodič), predsa len zverila vozidlo nebohej slečne O.. Je ťažko uveriteľné, aby na jednej strane svedkyňa H. poukazovala na nespoľahlivosť slečny O. (užívateľka drog) a na druhej strane túto naďalej zamestnávala a dokonca jej zverila motorové vozidlo. Na uvedenej skutočnosti veľa nemení aj výsledok trestného vyšetrovania, podľa ktorého bola v čase nehody vodička pod vplyvom drog. Uvedená skutočnosť bez ďalšieho nepreukazuje vedomosť nebohého syna žalobcov o tom, že vodička je pod vplyvom drog v čase jeho nástupu do vozidla a už vonkoncom nie to, že aj nebohý syn žalobcov bol v čase nehody pod vplyvom drog, prípadne, že drogy pred jazdou užíli spoločne s vodičkou (čo predstavovalo obsah procesnej obrany žalovanej 2/). Svedkyňa H. poznala nebohého len pol roka a aj to len z toho, že nebohý chodieval do krčmy, ktorú prevádzkovala svedkyňa H. za nebohou N. O.. V konaní nebolo preukázané, že v prípade, ak by bol nebohý pripútaný, došlo by k odvráteniu jeho úmrtia. Žalovaný nepredložil do konania žiaden takýto dôkaz, čo má za následok, že neunesol dôkazné bremeno, ktoré bolo v danej časti na ňom, keďže samotné porušenie právnej povinnosti neznamená, že bolo v príčinnej súvislosti s následkom. V tomto smere poukázal na znalecký posudok č. 101/2014 vypracovaný znalcom z odboru doprava cestná, na ktorom je zreteľne vidieť devastačné poškodenie vozidla, pričom má za to, že bezpečnostný pás by v tomto prípade neodvrátil úmrtie nebohého syna žalobcov. Nebohá N. O. (vodič) bola pripútaná bezpečnostnými pásmi, avšak na následky devastačných poraní rovnako ako syn žalobcov zomrela. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že absentuje príčinná súvislosť medzi neprípútaním nebohého syna žalobcov a jeho úmrtím a teda žiadne krátenie v tomto smere neprichádza do úvahy. Skutočnosť, že pohrebné náklady boli krátené, pričom žalobcovia nenamietali toto krátenie mimo súdneho konania, súd rovnako považuje za irelevantnú, v tejto časti bola žaloba vzatá späť. Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu súd prvej inštancie dospel k záveru, že niet dôvodu nevychádzať z rozhodovacej činnosti súdov SR a ČR príkladmo prezentovaných a za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov v peniazoch považuje sumu po 15.000 eur pre každého zo žalobcov zvlášť, pričom žalovaní sú solidárnymi dlžníkmi. Vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

V časti o náhrade trov konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 2 CSP, vecne úspechom žalobcov 30%, úspechom žalovaných 70% s tým, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaným 1/ a 2/ vznikli nejaké trovy.

2. Proti tomuto rozsudku, zjavne iba v jeho vyhovujúcej časti veci samej (voči jeho I. výroku) podala včas odvolanie žalovaná 2/, s návrhom na jeho zmenu v napadnutej časti zamietnutím žaloby. Dôvodila, že ho považuje za nesprávny t. j. v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP má za to, že nesprávnym procesným postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ďalej že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam ako aj že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Zotrvala na námietke premlčania, zastáva názor, že pokiaľ sa pre účely ZoPZP škodou rozumie aj nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd, mala by sa rovnako pre účely ZoPZP nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd riadiť právnou úpravou premlčania náhrady škody (§ 106 O.z.). V odôvodnení uznesenia odvolacieho súdu (prvostupňový súd bol nútený sa riadiť právnym názorom odvolacieho súdu) v časti, ktorá sa venuje otázke premlčania nemajetkovej ujmy sa uvádza, že pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa má súd riadiť ustanovením § 101 O.z. pričom poukázal na rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 1 Cdo/1 00/2009 z 30.11.2009, 5Cdo/278/2007 z 25.9.2008 a 5 Cdo/265/2009 zo 17.2.2011. Uvedené rozhodnutia sú ale pre tento prípad nepoužiteľné, nakoľko v citovaných rozhodnutiach NS SR neriešil otázku či nemajetková ujma (ďalej iba „NU“) pozostalých po obetiach dopravných nehôd sa má pri otázke premlčania riadiť § 101 O.z. alebo § 106 O.z. (v tom čase neexistovala otázka či NU pozostalých po obetiach dopravných nehôd možno považovať za škodu). V daných rozhodnutiach NS SR predsa riešil iba otázku či NU (akákoľvek) podlieha alebo nepodlieha premlčaniu. Toto bola zásadná otázka a NS SR ju vyriešil jednoznačne v tom smere, že aj právo na náhradu NU premlčaniu podlieha. V čase prijatia uvedených rozhodnutí NS SR t. j. v rokoch 2008-2011 bolo v legislatíve, v súdnej praxi a judikatúre SR jednotné, že NU nemožno zamieňať so škodou a že ide o dva diametrálne odlišné nároky. V súlade s týmto jednoznačným názorom je zrejmé, že NS SR v období rokov 2008-2011 (kedy prijal odvolacím súdom citované rozhodnutia) nemal žiadny dôvod určovať lehotu pre premlčanie NU inú ako všeobecnú lehotu podľa § 101 O.z. V tomto kontexte je ale dôležité poukázať na výkladové zmeny pojmu nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd (od roku 2016), ktorá sa pod rúškom eurokonformného výkladu sporne a v rozpore s historickým vnímaním slovenskej legislatívy, vykladá v súčasnosti už tak, že ide o náhradu škody a analogicky používa právnú úpravu vzťahujúcu sa na náhradu škody (napr. § 420 ods. 2 O.z., § 427 O.z., resp. krytie v rámci povinného zmluvného poistenia, ktoré v zmysle ZoPZP kryje iba náhradu škody). Zásadné

je, že tieto výkladové zmeny začali až na jeseň 2016 (konkrétne 11.10.2016), kedy svoj názor na vec odporúčacím charakterom prvýkrát uviedol ÚS SR v uznesení III. ÚS 666/2016, ktoré bolo v priamom rozpore s dovtedajšou jednotnou judikatúrou NS SR (napr. sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 3 Cdo 3011/2012, 8 Cdo 219/2016). Napriek uvedenému odporúčaní ÚS SR z 11.10.2016 (ÚS SR ako súd mimo všeobecnej sústavy súdov nemá oprávnenie preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu - čo aj v predmetnom uznesení samotný ÚS SR zdôrazňuje) bolo ešte dňa 15.5.2017 prijaté rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo 219/2016, ktoré pokračovalo v doterajšej judikatúre NS SR, že NU nie je možné v žiadnom prípade považovať za škodu. NS SR prevzal názor, že nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd sa má považovať za škodu až rozhodnutím 6 MCdo 1/2016 z 31.7.2017. Pokiaľ teda zahrňovanie pojmu nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd pod pojem škody začalo prebiehať až v rokoch 2016-2017 je zrejmé, že odvolacím súdom citované rozhodnutia NS SR z rokov 2008-2011 sú nepoužiteľné na zodpovedanie otázky aká právna úprava sa má použiť pri vznesenej námietke premlčania pri nároku nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd (§ 101 O.z. alebo § 106 O.z.) pre účely ZoPZP. Má za to, že pokiaľ sa súdmi a časťou právnej obce prijal ten právny názor, že pre účely ZoPZP pojem škoda zahŕňa aj pojem nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd, mala by sa rovnako na takúto nemajetkovú ujmu potom pre účely ZoPZP analogicky vzťahovať celá úprava náhrady škody (§ 106 O.z.) a nie len všetky výhody právnej úpravy náhrady škody (napr. § 420 ods. 2 O.z., § 427 O.z., resp. krytie v rámci povinného zmluvného poistenia, ktoré v zmysle ZoPZP kryje iba náhradu škody) ale aj úprava § 106 O.z. a práva by sa mali premlčovať v 2-ročnej lehote t. j. v danom prípade najneskôr 12.8.2016 (žaloba bola podaná až 30.1.2017). Žalobcovia totiž neprijateľne miešajú resp. kombinujú právnu úpravu nemajetkovej ujmy v tom smere, že výhody právnej úpravy náhrady škody uplatňujú aj na nemajetkovú ujmu (rozšírenie okruhu poistením krytých nárokov, pasívna legitímácia aj subjektu, ktorý ujmu nespôsobil a pod.) ale nevýhody úpravy náhrady škody už na nemajetkovú ujmu neuplatňujú (napr. kratšie plynutie premlčacích lehôt, spoluvina a pod.). Kombinovanie výhod a nevýhod právnej úpravy pri jednotlivých nárokoch takým spôsobom ako to robia žalobcovia vyvoláva dojem špekulácií ako aj právnej neudržateľnosti. Neexistuje totiž žiadny dôvod, pre ktorý by sa na premlčanie nemajetkovej ujmy, ktorá je výkladovo zahrnutá pod škodu vzťahovala iná právna úprava premlčania ako na náhradu škody t.j. § 106 O.z. Keďže v poslednej dobe je tendencia zmeny nazerania na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd v súlade s eurokonformným výkladom pojmu škoda, je podľa názoru žalovanej 2/ jednoznačne potrebné zosúladiť aj nazeranie na premlčanie takejto nemajetkovej ujmy, ktorá sa už od škody ničím nelíši (dokonca sa nelíši ani od bolestného a SSU, ktoré sú tiež svojou povahou nemajetkovými ujмами a vzťahuje sa na ich premlčanie § 106 O.z., keďže sa tiež pokladajú za škodu). V tejto súvislosti zaujímavovo pôsobí aj vyjadrenie žalobcov v tom smere, že odkazujú na použitie § 15 ods. 1 ZoPZP ale vôbec nespomínajú ods. 2 uvedeného zákonného ustanovenia a odkaz pod čiarou na § 106 O.z., v ktorej súvislosti poukázala na podľa nej prelomový rozsudok KS Žilina sp. zn. 8Co/106/2018 z 29.6.2018, ktorý zareagoval na prítomnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda a teda nemožnosť rozlišovania premlčania škody ako takej či premlčania nemajetkovej ujmy či už podľa § 11 a nasl. O.z. alebo nemajetkovej ujmy podľa § 444 O.z. (bolestné a SSU), keď všetky výkladovo spadajú pod pojem škoda. Na zmenu výkladu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd zareagoval aj Krajský súd v Trenčíne, ktorý aktuálnym rozsudkom z februára 2021 tiež určil, že také nároky, ktoré sa eurokonformným výkladom zahrnú pod pojem škoda sa premlčujú v zmysle § 106 O.z. v 2-ročnej subjektívnej premlčacej lehote (ako všetky nároky spadajúce pod náhradu škody). Má preto v danej veci za to, že pokiaľ došlo k zmene kategorizácie nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd a táto bola zaradená medzi škodu, malo by automaticky dôjsť aj k zmene nazerania na otázky premlčania takéhoto nároku a mala by sa logicky na ňu vzťahovať celá úprava náhrady škody (vrátane § 106 O.z.) a nie iba určité vybrané ustanovenia upravujúce náhradu škody. Vníma v tomto smere potrebu aj zo strany súdov o adekvátnu reakciu na zmenený pohľad na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd (ktorý sa odohral v rokoch 2016-2017) v tom smere, aby sa neodkazovalo na judikatúru NS SR z rokov 2008-2011 ale, aby sa logicky upravili aj analógie aplikovateľnej právnej úpravy pre účely nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd tak, aby zodpovedali jej zaradeniu pod náhradu škody komplexne.

Z výpovedí svedkov (G. H. a E. H.) o.i. vyplynulo, že G. H. (žalovaná 1/) nebola prevádzkovateľom poisteného vozidla a teda žalobný návrh by mal byť voči nej zamietnutý, nakoľko nie je pasívne legitimovaná. Pojem prevádzkovateľ totiž nie je totožný s tým, kto je ako držiteľ resp. ako vlastník vozidla uvedený v technickom preukaze, nakoľko takýto zápis má iba evidenčný charakter a nie je možné sa bez ďalšieho spoliehať, že ide o preukázaný právny stav. Realita bola totiž taká, že E. H. (dcéra žalovanej 1/) nemala v čase zaobstarania vozidla trvalé zamestnanie (čo leasingová spoločnosť

na uzavretie zmluvy vyžadovala), čo bolo jediným dôvodom, pre ktorý leasingovú zmluvu a povinné zmluvné poistenie uzatvorila jej mama (žalovaná 1/). Žalovaná 1/ uhradila iba prvú splátku leasingu a ďalej sa o vozidlo nestarala, nakoľko bolo určené pre jej dcéru, s ktorou navyše nežije v spoločnej domácnosti t. j. o vozidle nemala žiadne informácie a videla ho iba vtedy, keď ju prišla dcéra navštíviť. Všetky náklady t. j. leasing, poistenie, servis vozidla, STK a emisné kontroly riešila a platila jedine dcéra žalovanej 1/, nakoľko vozidlo bolo jej vlastníctvom a bolo aj v jej držbe. Žalovaná 1/ dokonca nikdy po absolvovaní vodičského kurzu žiadne vozidlo neriadila a ani do budúcnosti riadiť nemienila t. j. žiadne vozidlo nemala záujem si zaobstarať či vlastniť. Zo všetkých uvedených skutočností vyplýva, že reálnym vlastníkom, držiteľom ako aj prevádzkovateľom bola p. E. H. (dcéra žalovanej 1/), ktorá však žalovaná nebola a teda je namieste namietat' pasívnu legitimáciu žalovanej 1/, ktorá nielenže žiadnym zavineným spôsobom nemohla do práv žalobcov zasiahnuť ale dokonca nemôže zodpovedať ani objektívne, nakoľko nebola prevádzkovateľom vozidla, ktoré používala a všetky náklady platila výhradne jej dcéra E. H.. Na dokreslenie celej situácie je zásadný aj fakt, že o skutočnosti, že vozidlo približne rok pred nehodou používala p. N. O. (nebohá vodička, ktorej vozidlo požičala E. H.) sa žalovaná 1/ dozvedela až po dopravnej nehode. Má za to, že túto právnu otázku prvostupňový súd nesprávne právne vyhodnotil.

Nesúhlasila ani s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a ani so zdôvodnením tejto priznanej výšky, ktorú považuje za neprimerane vysokú a to jednak vzhľadom k judikatúre (ktorá v súčasnosti priznáva pozostalým rodičom po dospelom dieťati cca 10.000 eur) ako aj vzhľadom k okolnostiam, za ktorých k ujme došlo a osobnej neangažovanosti žalovaných subjektov. Ak by aj čisto teoreticky pripustila, že je v danom prípade analogicky daná pasívna legitimácia žalovanej 1/ podľa § 427 O.z. t. j., že zodpovedá iba objektívne bez zavinenia za zásah do práv na ochranu osobnosti podľa § 13 O.z., má za to, že pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy musia byť zohľadnené okolnosti, za ktorých k tejto ujme došlo a to aj z pohľadu subjektov, ktoré sú žalované. Takýmito okolnosťami sú okrem iných aj otázky súvisiace so zavinením, nakoľko nie je možné dávať na jednu úroveň prípady, kedy by sa nemajetková ujma spôsobila žalovaným zavinením, či dokonca úmyselne resp. pod vplyvom alkoholu a prípady, kedy žalovaný iba zodpovedá objektívne podľa § 427 O.z. a osobne žiadnym zavineným konaním do osobnostných práv žalobcov nezasiahol. Tým, že žalovaní spôsobenie nemajetkovej ujmy nezavinili, neprichádza do úvahy ani taký inštitút ako je ospravedlnenie (s ktorým § 13 O.z. počíta), nakoľko absentuje tzv. osobnostné puto, ktoré existuje jedine medzi pozostalými a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Nastáva teda

paradoxná situácia, kedy žalovaní sa nemôžu žalobcom ospravedlniť (ujmu nespôsobili) ale môžu byť zaviazaní na náhradu ujmy, ktorá však má prichádzať do úvahy až potom čo ospravedlnenie nie je postačujúce (v zmysle § 13 O.z.). Otázky osobnostného puta pri náhradách nemajetkovej ujmy bližšie rozvádza NS SR v uznesení č.k. 4Cdo/168/2009, na ktoré poukazuje. Súd v odôvodnení rozsudku síce príkladmo poukázal na iné súdne rozhodnutia ale z uvedených údajov bolo možné zistiť iba výšku priznanej sumy a rodinný vzťah k nebohému. Súd neuvádza, že by v danom prípade išlo o podobný skutkový stav, kde by žalovaný nebol pôvodcom zásahu ale iba objektívne zodpovedným subjektom z titulu postavenia prevádzkovateľa vozidla.

Súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď v odôvodnení rozsudku uviedol, že "Po smrti syna sa zdravotný stav žalobcu 1/ výrazne zhoršil (mozgová príhoda)". Túto informáciu uviedla žalobkyňa 2/ ohľadne stavu žalobcu 1/ pri svojej výpovedi, žalovaný 1/ ju okamžite opravil a uviedol, že mozgovú príhodu mal ešte pred tragédiou svojho syna. Súd teda vychádzal aj z nesprávnych skutkových zistení a nesprávne vyhodnotil aj svedecké výpovede.

V danom prípade nebola ujma spôsobená ani nedbanlivostným zavinením žalovaných subjektov. Rámec, ktorým sa súd orientoval bol určený nesprávne, nakoľko pre určenie finančného odškodnenia obete trestného činu bolo potrebné vchádzať zo znenia zákona č. 215/2006 Z.z. platného a účinného v čase, kedy k ujme došlo t. j. ku XX.XX.XXXX. V zmysle § 5 ods. 1 v tom čase platného zákona č. 215/2006 Z.z.: Ak bola trestným činom spôsobená smrť; poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Podľa § 6 tohto zákona: Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. V zmysle tohto zákona teda ak by bol syn žalobcov násilne úmyselne usmrtený, mali by žalobcovia nárok na odškodnenie vo výške maximálne 17.600 eur (50 x 352 eur) a to pre všetkých pozostalých dokopy t. j. v predmetnom prípade obaja rodičia maximálne každý po 8.800 eur. V predmetnom prípade ale nešlo o úmyselné zabitie ba dokonca ani o nedbanlivostné usmrtienie žalovanými t. j. v zmysle logickej úvahy súdu malo by byť v tomto prípade odškodnenie oveľa nižšie ako by žalobcovia obdržali pri úmyselnom násilnom usmrtení ich syna a zároveň ešte oveľa nižšie ako pri zavinenom usmrtení žalovanými. V

napadnutom rozhodnutí hocijako chýba bližšie zdôvodnenie napr. koľko by súd priznal konkrétne týmto žalobcom v neutrálnom prípade t. j. venoval by sa najskôr iba závažnosti vzniknutej ujmy (po dokazovaní ujmy jednotlivých žalobcov) a následne by uviedol o koľko náhradu znižuje z dôvodu okolností za ktorých k porušeniu práva došlo (žalovaní nemajetkovú ujmu nespôsobili vlastným zavineným konaním). V takomto prípade by bola úvaha súdu transparentnejšia a bolo by možné preskúmať úvahu súdu napr. aj odvolacím súdom, ktorý však rovnako myšlienkový postup prvostupňového súdu zrejme nedokáže posúdiť. Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia totiž nie je možné zistiť ako sa okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo podpísali na konečnej výške priznanej ujmy. V tejto časti vníma rozhodnutie ako nepreskúmateľné.

Vzhľadom na všetky okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva je možné uzavrieť, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 2 x 15.000 eur nie je primeraná ale je neúmerne vysoká a navyše nie transparentne zdôvodnená.

Pri hodnotení svedeckých výpovedí a výsluchov strán má za to, že ich súd jednak nesprávne vyhodnotil a jednak, že dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd totiž prevzal tvrdenia svedkov P. a J. tak ako by boli nevyvrátiteľné, pričom z ich výpovedí nevyplýva, že by s nebohým trávili nejaký čas na to, aby ho reálne poznali a vedeli čo po celé dni vlastne robil. Svedok J. (nar. XXXX) je susedom žalobcov a z jeho výpovede nevyplýva, že by nebohého nejako bližšie poznal resp. že by s ním trávil veľa času. Išlo skôr o to, že sa ako susedia vídávali na ulici resp. cez plot a že si ako susedia pomáhali s prácami, keď bolo treba. Svedkyňa P. sama na pojednávaní uvádza: "Málokedy sme sa s ním osobne stretli ", čím vlastne pripúšťa, že to čo o nebohom vie, má iba sprostredkovane resp. domýšľaním. Stretávali sa ako rodiny ešte v časoch, keď bola dieťa, potom už pomenej. Naproti tomu bola výpoveď svedkyne E. H., ktorá s ním bola denne 6-12 mesiacov pred tragédiou a súd jej výpoveď v ods. 26 rozsudku spochybňoval tým, že "ako jediná bez akýchkoľvek relevantných dôkazov poukazovala na údajnú závislosť nebohého na psychotropných látkach." V prvom rade svedecká výpoveď je svedeckou výpoveďou t. j. svedok by mal po poučení uviesť to čo vnímal vlastnými zmyslami. Svedok nemá produkovať dôkazy na podporenie svojej výpovede. Svedkyňa logicky popísala to čo videla každý deň počas mnohých mesiacov a to, že nebohý chodil do krčmy za jej zamestnankyňou N., posedával tam celé dni, flákal sa. Za celú tú dobu nemá vedomosť o tom, že by niekde pracoval. Svedkyňa opakovane videla ako priamo v krčme a aj na iných miestach užívali všetci traja (celá nebohá posádka vozidla) marihuanu a pervitín. Nakoniec toto tvrdenie svedkyne je predsa potvrdené o.i. tým, že v čase nehody bolo v krvi nebohej vodičky zistená prítomnosť metamfetamínu. Poukázala na to, že svedkyňa H. ako jediná zo svedkov trávila s nebohým A. B. množstvo času, nakoľko s jej zamestnankyňou N. všade chodil t. j. aj do krčmy, ktorú prevádzkovala svedkyňa a aj k nej domov chodili N. s A. na kávu. Toto sú momenty, ktorými ostatní svedkovia nedisponujú a nebohého A. do hĺbky nepoznali. Z uvedeného je zrejme, že rodičia zrejme nemohli mať s nebohým úplne harmonický vzťah, nakoľko tento vo veku 30 rokov bol dlhodobo nezamestnaným a navyše bol podľa očitého svedka pravidelným užívateľom návykových látok (marihuana a pervitín). Uvedené skutočnosti popísala vo svojej výpovedi svedkyňa E. H., ktorá celú posádku vozidla dobre poznala. Žalovaná 2/ vníma na jednej strane bolesť žalobcov, ktorí (bez ohľadu na všetky okolnosti) musia čeliť realite, že stratili jedného z troch synov. Na druhej strane ale považuje za potrebné poukázať na všetky zistené skutočnosti, ktoré sa v žalobnom návrhu nespomínajú (nakoľko by žalobcom zrejme poškodili) ale tvoria ucelený objektívny stav. Ani z výpovedí svedkov navrhnutých žalobcami nevyplýva mimoriadne blízky vzťah a ani mimoriadne ťažké zvládanie stavu žalobcov po tragickej nehode. Svedkyňa P. uviedla, že vzťah žalobcov s nebohým synom bol bežný. Svedok J. vo svojej výpovedi uviedol, že ako priamy sused s každodenným stykom so žalobcami nevidoval žiadne zásadné zmeny v ich správaní po nehode. Keď sa k tomu pripoja zistené skutočnosti zo svedeckej výpovede E. H. (dlhodobo nezamestnaný 30-ročný nebohý syn, pravidelne užívajúci marihuanu a pervitín), je možné konštatovať, že vzťah syna s rodičmi mohol byť skôr problematický ako ideálny.

V zmysle uvedeného má za to, že rozhodnutie prvostupňového súdu nie je správne, nakoľko nereflektuje na množstvo zásadných zistených skutočností, nesprávne vyhodnocuje vykonané dôkazy, čo v konečnom dôsledku viedlo k nespravodlivému rozhodnutiu. Žalobcovia dokonca poukazujú pri výške nemajetkovej ujmy aj na jej preventívnu funkciu na odradenie rušiteľa do budúcnosti, ktorá však v tomto špecifickom prípade neexistuje, nakoľko žalovaní ujmu nezavinili a teda nemajú čo na svojom správaní do budúcnosti zmeniť.

3. Proti tomuto rozsudku v jeho vyhovujúcej časti veci samej (v rozsahu jeho I. výroku) podala včas odvolanie aj žalovaná 1/, s návrhom na jeho zmenu zaviazaním iba žalovanej 2/ na finančné plnenie z dôvodu náhrady nemajetkovej ujmy a priznaním žalovanej 1/ náhrady trov odvolacieho konania

v rozsahu 100%. Uviedla odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, g/ a h/ CSP. Súdne rozhodnutie považuje za vecne a právne nesprávne, skutkový stav nedostatočne zistený a následne aj právne nesprávne posúdený. Tiež bola žalovanej 1/ odňatá možnosť oboznámiť sa riadne s obsahom uznesenia Krajského súdu v Trnave, ktoré jej nebolo doposiaľ zákonným spôsobom doručované, čím bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Spochybnila, že je pasívne vecne legitimovaná, pretože žiadnym spôsobom nezasiahla do osobnostných práv žalobcov, s názorom okresného súdu, že aj ona je vecne legitimovaná v spore sa nestotožňuje. Pasívne vecne legitimovanou osobou je žalovaná 2/, lebo na poistenie zodpovednosti za škodu žalovanej 2/ sa vzťahuje osobitný právny predpis a to ZoPZP, ktorý zakladá jej pasívnu legitimáciu v konaní. V danom poistnom vzťahu má žalovaná 2/ postavenie poisťovne. V danom prípade došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, ale nie žalovanou 1/, ale práve vodičkou motorového vozidla, ktorá spôsobila dopravnú nehodu, pričom z uznesenia OR PZ v Nitre z 15.5.2015, jasne vyplýva, že príčinou dopravnej nehody bolo to, že vodička N. O. porušila § 16 ods. 1 ZoCP- neprispôbila rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam, stavu a povahe vozovky, taktiež znalec z odboru cestnej dopravy Ing. Veverka konštatoval, že príčinou dopravnej nehody bolo práve to, že išlo o nevhodnú techniku jazdy vodičky, v dôsledku ktorej nastali fatálne následky, resp. také poranenia syna žalobcov, ktoré následne viedli aj k jeho smrti. V takomto prípade sa teda predpokladá, že ak by vodička žila, bola by ona vecne legitimovaná. Žalovaná 1/ nemala žiadnu faktickú moc nad motorovým vozidlom, ona ho nevedla, neužívala, teda nemožno ju považovať za osobu, ktorá je disponentom motorového vozidla, totiž spravidla to býva majiteľ vozidla, alebo teda jeho vlastník, ale nemusí to tak byť vždy. Ona teda nemala žiadnu mieru zavinenia na dopravnej nehode a v jeho následkoch, preto nemohla zasiahnuť do osobnostných práv žalobcov. Nie že by sa nechcela ospravedlniť rodičom poškodeného, ako jej to vytykal súd, lebo v skutočnosti ju mrzí, čo sa fakticky stalo. Určite, že strata dieťa je stresujúca pre rodičov, ale morálne necítila osobnú vinu za to, čo sa stalo. Auto dala do dispozície svojej dcére, pre ňu auto aj kupovala, čo vyplynulo zo svedeckej výpovede dcéry a zároveň z výsluchu samotnej žalovanej 1/ na pojednávaní. Dcéra dala do dispozície vozidlo 3. osobe, práve N. O., tá mala faktickú moc nad vozidlom, teda aj držbu nad ním, a to viac než rok pred dopravnou nehodou. Pokiaľ súd namieta platenie poistného voči poisťovni v tom zmysle, že nebolo unesené dôkazné bremeno zo strany žalovanej 1/, uviedla, že nebolo v konaní sporné to, že poistné podľa poistnej zmluvy bolo riadne hrazené, je právne bezvýznamné, či ho priamo hradila žalovaná 1/, alebo ho zaplatila jej dcéra. Ak toto nebolo sporné, nebolo treba nič dokazovať, poisťovňa tiež nenamietala, že by jej chýbali platby na poistnom.

Z hľadiska príčiny dopravnej nehody nemožno opomenúť ani to, že vodička bola konzumentom návykových látok, ktorých vyššia koncentrácia v jej krvi sa potvrdila, čo bolo lekárom konštatované, teda následný zásah do osobnostných práv žalobcov tu je, ale vystáva právne otázka, či zodpovednostným subjektom je aj žalovaná 1/, totiž nie jej konaním, došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov.

Ak by aj odvolací súd dospel k záveru, že zodpovednostným subjektom je aj žalovaná 1/, je potrebné sa ďalej zaoberať otázkou, či je aj vecne pasívne legitimovaná, keďže v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe NS SR vo vzťahu k nárokom pozostalých obetí dopravných nehôd je pasívne vecne legitimovaná poisťovňa. Judikatúra sa vzájomne dopĺňa v tom, že jednak sa konštatuje, že nároky si pozostalí môžu uplatňovať priamo u poisťovne a následne sa konštatuje, že pasívne vecne legitimovaná je poisťovňa. Ak je teda možné nároky pozostalých obetí uplatniť priamo u poisťovne, za predpokladu, že boli splnené ostatné podmienky pre uplatnenie nároku a bola platne uzatvorená poistná zmluva a rozsah poistenia zodpovednosti vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 1, ods.2, ods.4, a § 15 ods. 1 ZoPZP, je dôvod na zaviazanie plnenia pre žalobcov zo strany žalovanej 1/ nadbytočný. Súd pritom zaviazal na plnenie aj žalovanú 1/ a aj žalovanú 2/ a dokonca spoločne a nerozdielne, pričom to takto nežiadali v podanej žalobe ani samotní žalobcovia. To, že plniť má žalovaná 2/ vyplýva aj z odôvodnenia uznesenia KS v Trnave, ktorý sa odvoláva vo svojom uznesení na Komentár k občianskemu zákonníku JUDr. Števček a kolektív. Žiada preto, aby sa odvolací súd vypořádaval aj s otázkou pasívnej vecnej legitimácie v tomto konaní, s poukazom na to, že každý prípad je individuálny a s poukazom na uvádzanú judikatúru, pretože právny názor okresného súdu v týchto otázkach, podľa názoru žalovanej 1/, nie je správny. Ak sa má nárok priamo uplatniť voči poisťovni, tak potom je aj výroková časť súdneho rozhodnutia zmätočná a výrok by mal znieť iba na zaviazanie plnenia žalovanej 2/. Teda vec je nesprávne právne posúdená.

Výška súdom určeného plnenia je podľa jej názoru neprimerane vysoká, nezohľadňuje ani jej osobné, majetkové a iné pomery, pričom objektívne nie je spôsobilá, takúto povinnosť si splniť. Súd nevyhodnotil dôsledne jej primeranosť a proporcionalitu. Súd zaviazal aj žalovanú 1/ spoločne a nerozdielne splniť celý záväzok, čo je neprimerane vysoká suma, jej majetkovým pomerom, nakoľko žije zo starobného dôchodku. Je toho názoru, že ak má dôjsť k plneniu, tak plnením by mala byť zviazaná žalovaná 2/. Dôkazy k jej majetkovým pomerom pripája a žiada, aby ich vykonal súd druhej inštancie, teda odvolací

súd. Vzhľadom na to, že jej nebolo doručované uznesenie Krajského súdu v Trnave, nemohla sa k nemu vyjadriť, dať návrhy na ďalší procesný postup v konaní, uplatniť prostriedky procesnej obrany v konaní, vrátane dokladov o svojich majetkových pomeroch. O existencii uznesenia Krajského súdu v Trnave sa dozvedela až následne po tom, čo jej bol zo strany súdu predložený celý spis po vyhotovení jeho fotodokumentácie, keď mienila podať odvolanie proti rozsudku z 5.4.2022. Žalovaná 1/ má riadnu poštovú schránku s označením svojho mena a priezviska, preberá poštu na základe poštových oznamov o doručení zásielky, chodí si pre poštu do D. K.. V danom prípade jej nebolo doručená žiadna zásielka s obsahom uznesenia Krajského súdu v Trnave, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní žalobcov. Nebolo ani žiadne oznámenie pošty o tom, že má zo súdu zásielku do vlastných rúk. Jej dcéra má aj splnomocnenie na preberanie zásielok, v prípade, že sa žalovaná 1/ nezdržiava na adrese vo D. K., pretože inak býva v nájme na adrese A. XX, R. B. S.. Adresa na doručovanie písomností je do D. K., tu je aj riadna funkčná poštová schránka. Žalovaná 1/ nemá elektronickú schránku, takže mohla jej byť súdna zásielka doručovaná len prostredníctvom poštového podniku. Reklamáciu na pošte podala, s tým, že jej predmetná zásielka nebola doručená žiadnym spôsobom a teda nemohla dôjsť ani k fikcii doručenia, keď sa o doručení zásielky nedozvedela. Malé pošty v obciach SR často spôsobujú zmatečnosť v doručovaní, preto bola podaná aj reklamácia pre nedoručenie uvádzanej zásielky a o tom, že nebolo jej žiadnym spôsobom oznámené, že jej prišla poštová zásielka zo súdu. Zo súdneho spisu ani nevyplýva, že bol pred účastníkmi oboznamovaný obsah spisu a jeho podaní, vrátane čítania uvedeného uznesenia, o ktorého obsahu by sa inak bola takto v priebehu konania dozvedela a vzhľadom na jeho obsah doplnila by aj návrhy na doplnenie dokazovania, najmä také ktoré sa týkajú jej majetkových pomeroch. Žalovaná 1/ je starobnou dôchodkyňou, má starobný dôchodok vo výške 733,90 eur, platí si nájomné bývanie vo výške 200 eur mesačne za 1-izbu a príslušenstvo. Platí ďalej poplatky spojené s užívaním a to plyn a elektrinu. Plyn je 57 eur mesačne, elektrina 107 eur mesačne. Náklady spojené s jej zdravotným stavom sú minimálne 100 eur mesačne. Podala vzhľadom na jej majetkové pomery aj návrh na oslobodenie od súdneho poplatku do tohto súdneho konania. Ak by mala hradiť súdny poplatok a následne aj finančné plnenie, na ktoré ju zaviazal súd, bolo by toto pre ňu existenčne likvidačné. V tomto smere žiadala doplniť dokazovanie Krajským súdom Trnava, pretože v tomto smere neposudzoval skutkový stav veci a v súvislosti s ním uplatňované nároky žalobcov, resp. ich uplatňovanú výšku. Týmto namieta žalovaná 1/ súdom priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom, čo do jej výšky a tiež aj to, že aj ona má byť zaviazaná finančným plnením.

Okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do práv podľa § 13 O.z. sú zrejmé z vykonaného dokazovania, pričom žalovaná 1/ nezasiahla svojím konaním do osobnostných práv žalobcov, pričom samotný fakt, že syn žalobcov dobre poznal p. N. O., vedel o tom, že je konzumentom návykových látok, pričom z výšky koncentrácie návykových látok v krvi (ktorá jej bola zistená následne), muselo byť aj synovi žalobcov zrejmé, že nie je spôsobilá riadnej jazdy, resp. vedenia motorového vozidla. Napriek tomu si sadol do motorového vozidla, čo sa mu bohužiaľ stalo osudným. Miera zavinenia je teda ako na strane vodičky, tak aj na strane syna - poškodeného, teda syna žalobcov. Svojím konaním prispeli fakticky k tomu, že prišli o život v dôsledku dopravnej nehody. Tak sa v skutočnosti následne zasiahlo aj do práv rodičov, teda žalobcov. Na všetky tieto okolnosti mal súd prihliadať pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy. Samozrejme aj súdna úvaha sa musí riadiť predovšetkým účelom zákona a uvádzanými pravidlami a doterajšími súdnymi rozhodnutiami, resp. ustálenou súdnou praxou, ale určite nie kritériami stanovenými v bode 25 súdneho rozhodnutia, strana 20 daného rozsudku, s týmto názorom súdu sa nestotožňuje. Akú ujmu žalobcovia v skutočnosti utrpeli - malo byť predmetom dokazovania na okresnom súde. Vypočítaní boli svedkovia na strane žalobcov a tiež na strane žalovanej 1/. Ich výpovede sú však v zjavnom rozpore, pretože na jednej strane svedkyňa - dcéra žalovanej 1/ potvrdila, že syn žalobcov nepracoval, zdržiaval sa počas pracovného času aj mimo neho práve s vodičkou motorového vozidla, N. O. a podľa nej sa flákal. Tiež obaja mali byť konzumentami návykových látok, čo tiež vypovedá o ich spôsobe života a prístupe k nemu. Nemožno sa stotožniť s názorom súdu, že dcéra žalovanej 1/ umožnila vedenie motorového vozidla osobe, o ktorej vedela, že konzumuje drogy, teda pripísať toto na vrub dcéry žalovanej 1/, pretože rozhodujúci je stav pred dopravou nehodou, resp. v jej čase, keď sa stala, pričom v osudný deň, dcéra žalobkyne nemohla nijako zabrániť tomu, aby nebolo autom jazdené, to by najskôr musela byť s vodičkou, posádkou auta v priamom kontakte a to nebola. Zodpovednosť za svoje správanie a konanie musí niesť každý sám. Súd konštatoval, že syn poškodených nebol konzumentom drog, resp. návykových látok, pričom nie je zrejmé, z čoho súd ustálil tento názor, keďže pitevnú správu nevykonával, ani listinu o ohliadke mŕtveho, ani nevykonával znalecké posudky znalcov, ktoré boli súčasťou trestného spisu, preto žiadame v tomto smere doplniť dokazovanie. Súd totiž môže vykonať dokazovanie aj nad rámec procesných návrhov procesných strán, ak ide o objasnenie dôležitej spornej skutočnosti. Na druhej strane svedkovia žalobcov tvrdili, že im syn finančne vypomáhal, vystáva

otázka z čoho im mohol vypomáhať, keď nepracoval. Tvrdenie týchto svedkov je sporné, skôr sa javí ako účelové. Tiež nebolo v konaní preukázané, kde v skutočnosti syn žalovaných býval, kedy a kde sa v skutočnosti zdržiaval, keď mal byť s N. O.. Má za to, že rodičia (žalobcovia) poškodeného syna neboli finančne na neho odkázaní, ani na jeho pomoc, ako v konaní tvrdili. Vzhľadom na rozpornosť skutkových tvrdení, bolo potrebné doplniť dokazovanie tak, že súd mal možnosť si vyžiadať písomnú informáciu o tom, či syn žalobcov skutočne pracoval a to od Sociálnej poisťovne, ktorá eviduje prihlásených zamestnancov aj zamestnávateľov, zároveň eviduje odvodové povinnosti, teda je ľahko zistiteľné, či mal syn poškodených príjem zo zamestnania a teda reálne aj mohol finančne vypomáhať rodičom, tak ako to v konaní oni tvrdia. Psychická ujma, ak by trvala ešte v čase podania žaloby, teda ak by nepriaznivý duševný stav trval na strane rodičov, bol by musel byť v konaní preukázaný minimálne lekárskymi správami, ako je tomu v ostatných konaniach. Takéto správy však neboli preukázané ani za obdobie od smrti syna do podania žaloby, pričom žaloba bola podávaná oveľa neskôr, ako došlo k tragickej udalosti. K lekárom žalobcovia potvrdili, že nechodili. Odborné vyšetrenia u odborníka po smrti syna zrejme neabsolvovali. Mozgová príhoda otca, nesúvisí so stratou syna, to nebolo preukázané v priamej príčinnej súvislosti. Citová ujma je vždy ak zomrie dieťa, predpokladá, že bola aj na strane rodičov, teda žalobcov. Súd nemôže ustáliť výšku nemajetkovej ujmy len na výpovedi svedkov a už vôbec nie, ak sú vo výpovediach svedkov zjavné rozpory. Tiež je podstatné to, že vodička bola pod vplyvom návykových látok, vyplýva to z uznesenia OR PZ, odbor kriminálnej polície v Nitre. Pričom súd takto závažnú skutočnosť považuje za právne bezvýznamnú? Rozsudok je nepreskúmateľný vo vzťahu k výške stanovenej náhrady nemajetkovej ujmy, teda nemá atribúty podľa ust. § 220 CSP. Vzhľadom na uvádzané okolnosti daného prípadu náhrada nemajetkovej ujmy obom rodičom vo výške 15.000 eur každému z nich, sa javí ako nadsadená, pretože žiadame aby odvolací súd jej výšku opakovane prehodnotil a tú znížil, aj za predpokladu, že by toto bolo hradené poisťovňou a už vôbec neprichádza do úvahy, aby súdom priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uhradila žalovaná 1/ z jej starobného dôchodku, ktorá vzhľadom na jej dôchodcovský vek a zdravotný stav, teda stav obmedzenej mobility v dôsledku coxartrózy bedrových kĺbov, nemá ani možnosť vykonávať nejaký pracovný pomer. Lekársku správu priložila a žiada tento dôkaz následne v konaní vykonať. Tiež žiada vykonať dôkazy - rozhodnutie o výmere starobného dôchodku žalovanej 1/, doklady o platení poplatkov spojených s bývaním žalovanej 1/ - nájom, plyn, elektriny, listiny preukazujúce náklady na jej zdravotný stav - bloky od nákupu liekov, za účelom preukázania jej majetkových pomerov, ktoré sú ku dňu vyhlásenia rozsudku Krajského súdu Trnava. Týmto smerom súd prvej inštancie nezamerá dokazovanie, hoci to právna úprava nevyklučuje. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy teda považuje žalovaná 1/ za nesprávne právne posúdenú. Citovala z rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo/234/2017, 2Cdo/194/2011 a 6MCdo/1/2016. Nároky žalobcov by sa teda mali premlčovať v 3-ročnej premlčacej dobe, ale žalovaná v II. rade z procesnej opatrnosti znáša námietku premlčania voči uplatňovaným nárokom žalobcu, pretože nie je vylúčené, že na uplatňovaný nárok je potrebné uplatniť 2-ročnú premlčaciu dobu, ktorá by mala začať plynúť dňom nasledujúcim po smrti syna žalobcov a s prihladením na čas, kedy bola žaloba podaná, bol by tento nárok premlčaný. Judikatúra sa mení, je ju možné uplatniť aj retroaktívne, tak nie je zjavné, aká ustálená súdna prax bude platiť v otázke premlčania v čase rozhodovania súdu o uplatňovaných nárokoch žalobcov, keďže nároky žalobcov sa subsumujú pod § 4 ods. 2 písm. a/ - škoda na zdraví a náklady pri usmrtení. Preto je z procesnej opatrnosti vznesená aj námietka premlčania, pri ujme na zdraví platí 2-ročná premlčacia doba (subjektívna premlčacia doba) - plynie odo dňa kedy sa poškodený dozvedel o ujme na zdraví a kto za ňu zodpovedá. Z tohto dôvodu premlčanie nároku nie je vylúčené, skôr opodstatnené. Podľa ust. § 366 písm. c/ a d/ - je možné v danom konaní uplatniť prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie Podľa § 185 ods. 2 CSP súd vykoná aj tie dôkazy, ktoré strany nenavrhl, ak tieto vyplývajú z verejných registrov a zoznamov, ak tieto nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou.

4. Proti tomuto rozsudku v jeho zamietajúcej časti veci samej a v časti o náhrade trov konania (v rozsahu jeho výrokov II. a III.) podali včas odvolanie aj žalobcovia 1/ a 2/, s návrhom na jeho zmenu v napadnutej časti vyhovením žalobe priznaním žalobcom nároku na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Rozsudok v napadnutých častiach považujú za nesprávny a nezákonný, nakoľko vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP). S poukazom na § 11 a § 13 ods. 1 až 3 O.z. dôvodili, že pre pomernú rôznorodosť jednotlivých zložiek stránok osobnosti (duševné vlastnosti, charakterové rysy, potreby, záujmy, úroveň zdravia, či fyzické schopnosti a možnosti konkrétnej fyzickej osoby) treba zjavne uvažovať aj s relatívne širokým spektrom

neoprávnených zásahov proti uvedeným zložkám osobnosti (resp. i len proti niektorej z nich), ktoré sa však vždy dotýkajú osobnosti fyzickej osoby ako celku už zmienených vlastností a charakteristík. Každý takýto zásah je zvyčajne dotknutou osobou (resp. aj inými osobami) vnímaný značne nepriaznivo, a preto je na mieste poskytnutie zákonnej ochrany osobnostnej sféry jednotlivca i v súlade s hierarchickým usporiadaním nie len ústavne, ale i normami nižšej právnej sily zaručených ľudských práv. Občiansky zákonník právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby upravuje ako jednotné právo majúce za úlohu zabezpečenie rešpektovania osobnosti fyzickej osoby a jej všestranný rozvoj, nemožno prehliadať to, že súčasťou tohto jednotného práva sú i jednotlivé čiastkové práva smerujúce k ochrane jednotlivých hodnôt (stránok) osobnosti fyzickej osoby, ktoré sú neoddeliteľnými súčasťami celkovej fyzickej i psychicko-materiálnej integrity osobnosti. V tejto súvislosti má potom zásadný (nezanedbateľný) význam i to, že ako výpočet chránených stránok osobnosti (život, zdravie, občianska česť, ľudská dôstojnosť, atď.), prostriedkov slúžiacich na ochranu (upustenie od zásahov, odstránenie ich následkov a poskytnutie primeraného zadosťučinenia) a napokon i kritérií nedostatočnosti zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 O.z. (teda v inej než peňažnej forme) v zákone je len demonštratívnym a pre pomernú všeobecnosť úpravy a väzbu niektorých jej častí len na celkom konkrétne zásahy je tu pomerne rozsiahly priestor pre dotvorenie práva súdom. A contrario treba dôvodiť (i vzhľadom len na demonštratívny charakter úpravy vo väčšine rozhodných ustanovení O.z. o ochrane osobnosti) záver, že nedostatok následku výslovne zmieneného v ust. § 13 ods. 2 O.z. nemôže byť dôvodom odopretia ochrany tam uvedeným spôsobom v prípadoch zásahov do tých zložiek práva na ochranu osobnosti, ktoré predstavujú samotnú podstatu existencie fyzickej osoby (život a zdravie) a ktoré sú z hľadiska už vyššie naznačenej hierarchie zložiek práva na ochranu osobnosti tými najvýznamnejšími hodnotami. Na otázku významu absencie zákonom výslovne ustanovených kritérií pre nedostatočnosť zadosťučinenia v inej než peňažnej forme teda treba odpovedať tak, že u zásahov do práv na život alebo zdravie ako najvýznamnejších zložiek práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby je nedostatočnosť iného než peňažného zadosťučinenia pravidlom (a to bez potreby zisťovania ďalších podmienok nedostatočnosti).

Výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcami, ako osôb v postavení blízkych osôb objektu zásahu do práva na život, potom rozhodne nemožno považovať za neprimeranú, resp. vybočujúcu z rozhodovacej praxi súdov, ak sa takýmto spôsobom trvalo zasiahlo do harmonického spoločenstva, ktoré tvorili žalobcovia s nebohým. Úlohou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť následok, ktorý nastal v dôsledku konania vodiča vozidla. Avšak, aby bol naplnený skutočný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, je zároveň potrebné, aby bola dodržaná proporcionalita medzi vážnosťou spôsobeného zásahu do osobnostných práv žalobcov a pocitmi žalobcov, ktoré je možné pozorovať predovšetkým z výsluchov žalobcov. Súd prvej inštancie zobral pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov nasledovné okolnosti: A/ okolnosti u nebohého (vek, zdravotný stav, spoločná domácnosť, riadne vedenie života) - súd prvej inštancie poukázal na to, že ide o úmrtie najmladšieho syna žalobcov, ktorý mal v čase úmrtia len 30 rokov, bol bez zdravotných ťažkostí, žil v spoločnej domácnosti so žalobcami, vypomáhal žalobcom po finančnej stránke ako aj s domácimi prácami a prácami v záhrade. Nebohý nebol užívateľom omamných a psychotropných látok. B/ okolnosti na strane žalobcov - súd prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní bolo preukázané, že intenzita zásahu do osobnostných práv žalobcov je v zásade rovnaká. Strata syna sa u každého zo žalobcov prejavila iným spôsobom avšak fakticky ju pociťovali totožne. Žalobcovia mali s nebohým synom silný vzťah, ktorého dôkazom je fakt, že do dnešného dňa žalobcovia nedokázali vypratať izbu svojho nebohého syna. Po smrti syna sa zhoršil zdravotný stav žalobcu 1/, ktorý mal mozgovú príhodu. Rovnako žalobkyňa 2/ bola nútená v dôsledku úmrtia svojho najmladšieho syna brať lieky na ukludnenie, aby dokázala zvládnuť túto tragickú situáciu. C/ okolnosti na strane žalovaného - súd prvej inštancie v bode 23 napadnutého rozhodnutia poukázal na to, že prihliadať na majetkové pomery žalovaného je potrebné len vo výnimočných prípadoch, pričom poukázal na odporúčanú judikatúru Najvyššieho súdu ČR, podľa ktorej je základný rozpočet pre stanovenie výšky náhrady odporúčaný v rozsahu 8.882,31 eur až 18.504,18 eur. D/ rozhodovacia prax súdov - súd prvej inštancie tiež poukázal na viaceré rozhodnutia súdov v obdobných veciach, ktoré podľa názoru súdu prvej inštancie odôvodňujú priznanie nároku na náhradu výšky žalobcom v zmysle napadnutého rozhodnutia. Žalobcovia majú za to, že súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov odôvodňujúcich výšku náhrady nemajetkovej ujmy dospel k záveru, ktoré žiadnym spôsobom nespochybňujú dôvodnosť poníženia požadovaných nárokov žalobcov. Majú za to, že súd prvej inštancie pri zohľadnení zákonných kritérií na určenie výšky tieto síce vymenoval, avšak bez akéhokoľvek odôvodnenia požadovanú výšku nemajetkovej ujmy žalobcom nepriznal. Zákonné kritéria sú definované zámerne veľmi široko, preto je potrebná ich individuálna aplikácia na daný prípad. Je nesporné, že pri určení výšky na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súd vychádza zo svojej úvahy. V súvislosti s napadnutým rozhodnutím je potrebné zdôrazniť, že v

zásade jedinými kritériami, ktorými sa súd musí pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy spravovať, sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadostučinenie pozostalých. Úvaha súdu pri vyčísľovaní nároku musí mať jasnú štruktúru a musí byť vedená výlučne kritériami formulovanými zákonom.

V súčasnej rozhodovacej praxi súdov nie je vôbec zriedkavé, že súdy priznávajú náhrady nemajetkovej ujmy v sumách desiatok tisíc eur za objektívne menej citeľné zásahy do osobnostných práv než k akému došlo v tejto konkrétnej veci. Ustálená rozhodovacia prax súdov SR založila systém určenia primeranosti a spravodlivosti peňažnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy na porovnávaní závažnosti ujmy, následkoch ujmy a miery zavinenia. U žalobcov má závažnosť vzniknutej ujmy podobu zásahu mimoriadne významného, veľmi hlbokého, no najmä nereparovateľného, k odčineniu ktorého nepostačuje žiadna morálna ani hmotná satisfakcia. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôležitým aspektom aj to, aby jej výška odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Preto je potrebné použiť aj princíp proporcionality s tým, že súdy porovnávajú čiastky náhrady prisúdené v iných prípadoch a to nie len v obdobných, ale aj ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv. Ak súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že v danej veci nezvážil dôvody, pre ktoré by mal žalobcom priznať náhradu vymykajúcu sa iným náhradám nemajetkovej ujmy obvykle právoplatne priznávanej súdmi pozostalým osobám pri úmrtiach, uviedli žalobcovia pre porovnanie nasledujúce rozhodnutia odvolacích súdov v obdobných konaniach ako uviedol súd prvej inštancie, a to:

- Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/810/2014 zo 7.7.2015, ktorým bol potvrdený Rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, ktorým súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalému manželovi vo výške 70.000 eur a dvom pozostalým maloletým deťom sumu vo výške po 100.000 eur.

- Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/658/2014 z 21.5.2015, ktorým bol potvrdený Rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 27C/107/2012 zo dňa 8.11.2013, ktorým súd priznal pozostalému manželovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur,

- Rozsudok Krajského súdu v Žiline, z 9.9.2015, ktorý zmenil Rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 11C/40/2013 z 29.4.2014, tak že pozostalému manželovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 45.000 eur,

- Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/368/2015 z 1.7.2015, ktorým súd potvrdil Rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/126/2010 z 1.10.2014, ktorým súd priznal pozostalému manželovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 40.000 eur,

- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/465/2014 z 30.7.2015, ktorým súd potvrdil Rozsudok Okresného súdu Brezno sp. zn. 2C/61/2010 z 5.2.2014, ktorým súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pre pozostalú manželku vo výške 33.500 eur a pre pozostalé deti vo výške po 33.500 eur.

- Rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 33C/94/2016 z 9.4.2021, ktorým súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pre pozostalú manželku vo výške 20.000 eur, pre pozostalé (dospelé deti) vo výške po 10.000 eur.

Súčasne súd prvej inštancie sám poukázal na ust. § 6 zákona č. 215/2006 Z. z., podľa ktorého pozostalým po obetiach násilných trestných činov, ktorým bola spôsobená smrť zákon priznáva nárok na odškodné vo výške 50 násobku sumy životného minima, čo podľa súdu predstavuje sumu 26.000 eur. V tomto smere zdôraznili, že nejde o konečné odškodnenie, ale o odškodnenie garantované štátom za to, že nedokázal ochrániť svojho občana. Poškodení sa môžu následne domáhať ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle O.z.. Uvedená suma teda nie je konečná. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania vyvrátil akékoľvek dôvody, pre ktoré by malo prísť ku kráteniu požadovanej výšky nemajetkovej ujmy. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nebohy nebol závislý na omamných a psychotropných látkach, viedol riadny život. Súčasne súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že je vylúčená spoluvina nebohého na jeho úmrtí tým, že nebol v čase dopravnej nehody pripútaný (vodička vozidla bola pripútaná, pričom zomrela tiež), a že by mal vedomosť o tom, že vodička vozidla bola pod vplyvom omamných a psychotropných látok. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že neprichádzalo do úvahy akékoľvek krátenie priznanej výšky nemajetkovej ujmy, aj napriek tomu však súd nepriznal žalobcom požadovaný nárok v plnej výške. Považujú za nesprávne, že súd prvej inštancie odôvodnil výšku priznanej nemajetkovej ujmy výlučne rozhodovacou praxou súdov SR a ČR. V tomto smere považujú za potrebné uviesť, že išlo o úmrtie najmladšieho syna, ktorý bol žalobcom najbližšou osobou z pohľadu medziľudských vzťahov. Neexistuje nič horšie pre rodiča ako

fakt, že musel pochovať svojho syna. Výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd prvej inštancie priznal žalobcom je podľa ich názoru neprímeraná vzhľadom na okolnosti prípadu. Suma sa žalobcom nejaví ako spravodlivá a primeraná. Odôvodnenie úvah, ktoré viedli súd prvej inštancie k priznaniu takejto výšky nemajetkovej ujmy považujú za nedostatočné. Súd prvej inštancie ani z jedného vykonaného dôkazu nedospel k záveru, že by suma, ktorú požadovali žalobcovia v žalobe mala byť krátená. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov majú za to, že okolnosti daného prípadu odôvodňujú priznanie plnej výšky požadovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Samotnou podstatou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej právo bolo porušené, primerané finančné zadosťučinenie za utrpenú ujmu. Utrpenú ujmu však nie je možné presne vyčíslieť a teda nie je možné ani presne vyčíslieť výšku náhrady, ktorá má byť ako určitá miera satisfakcie poskytnutá. Finálna výška náhrady nemajetkovej ujmy je ponechaná na výlučnej úvahe súdu, ktorý má vziať okrem zákonných kritérií (závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo) do úvahy aj individuálnu situáciu pozostalých (intenzita vzťahu so zomrelým, vek, zdravotný stav, závislosť na zomrelom, postoj škodcu..) Z toho dôvodu považujeme názor prvostupňového súdu, aby žalobcovia „odhadli“ výšku nemajetkovej ujmy, za nesprávny. Žalobcovia v žiadnom prípade nemôžu vedieť, akým spôsobom súd vyhodnotí jednotlivé dôkazy a čo bude považovať súd za rozhodujúce. Prvostupňový súd by takýmto spôsobom tlačil žalobcov do situácie, aby sa rozhodli, či si uplatnia vyšší nárok, než im bude priznaný a vystavia sa tým pádom možnému riziku platenia náhrady trov protistrane alebo či reálne zažalujú menší nárok za tým účelom, aby predišli povinnosti hradiť trovy konania protistrane. Žalobcovia určili výšku náhrady nemajetkovej ujmy v súlade s vtedajšími poznatkami a rozhodovacou praxou súdov a nemali by byť teraz „trestaní“, za to, že ich vyčíslenie výšky nemajetkovej ujmy nie je zhodné s aktuálnou rozhodovacou praxou súdu a s predstavou prvostupňového súdu. Citovali z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave z 19.12.2019 č. k. 10Co/155/2019-292 s tým, že v nadväznosti na vyššie uvedené je zjavné, že v konaní žalobcovia preukázali dôvodnosť ich nárokov, keď súd prvej inštancie konštatoval zásah do osobnostných práv žalobcov a žalobcom priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci len v čiastočne požadovanej výške. V súdnom konaní boli žalobcovia čo do základu sporu procesne úspešní v celom rozsahu. Z toho dôvodu majú za to, že napadnuté rozhodnutie je v časti výroku o náhrade trov nesprávne a nezákonné.

5. Žalovaná 2/ sa k odvolaniu žalobcov vyjadrila v jej podaní z 9.6.2022 tak, že navrhuje, aby odvolací súd prvostupňové rozhodnutie zmenil tak, že žalobný návrh zamietne v plnom rozsahu resp. ak by návrh v plnom rozsahu nezamietol tak aby potvrdil prvostupňové rozhodnutie v tom, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov prvostupňového konania a zároveň zaviazá žalobcov na náhradu trov odvolacieho konania. Vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy s odvolaním žalobcov nesúhlasí a nakoľko sama podala odvolanie s uvedením dôvodov k samotnej výške priznanej sumy, nebude sa duplicitne k tomuto bodu vyjadrovať a odkázala na ňou podané odvolanie. Pokiaľ však ide o odvolanie žalobcov ohľadne náhrady trov konania uviedla, že s názorom žalobcov nesúhlasí v tom smere, že by im mala patriť náhrada trov konania vo výške 100 % z priznaných súm napriek tomu, že boli v prevažnej časti neúspešní. Žalobcovia boli zastúpení advokátom a jeho úlohou bolo so žalobcami dohodnúť výšku požadovanej náhrady uplatnenej v žalobe tak, aby mala šancu na úspech a zároveň, aby zodpovedala celému skutkovému stavu, ktorý mal právny zástupca od žalobcov vopred zistiť. Nie je možné pristupovať k žalobcom anonymne a za každého klienta (aj v iných veciach) uplatňovať totožné sumy, nakoľko okolnosti za ktorých k ujme došlo sú rôzne, intenzita zásahu je u každého iná, vzťah s nebohým bol iný a spôsob života nebohého pred nehodou bol taktiež v jednotlivých prípadoch rôzny. Vzhľadom na zastúpenie žalobcov advokátom (dokonca spoločnosťou, ktorá sa špecializuje na náhradu nemajetkovej ujmy) bolo možné očakávať reálne zváženie sumy, ktorá má šancu na úspech. Žalobcovia s právnym zástupcom sa predsa nemôžu brániť tým, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy iba odhadovali pokiaľ v plnej miere neuspeli. Išlo predsa o sumu, ktorú reálne chceli obdržať a určili ju nie s nadsadením, ale z dôvodu, že vzhľadom na všetky okolnosti toto je suma, ktorá je adekvátna ich ujme. O tomto svedčí aj ich odvolanie, kde naďalej požadujú ujmu v plnej výške 40.000 eur na každého žalobcu. Žalobcovia nesú zodpovednosť za výšku uplatnených súm, nakoľko je s tým spojený aj následok za prípadný neúspech v prevažnej časti tak ako sa to udialo aj v tomto prípade. Právny zástupca žalobcov a žalobcovia vedeli, že žalované subjekty nezavinili zásah do ich osobnostných práv a mali zvážiť reálne výšku požadovanej ujmy. Na túto tému sa vyslovil aj ústavný súd, ktorý určil, že nie je ústavne komfortný iba postup, ktorým sa prizná 100 % náhrady trov konania z priznaných súm ale je rovnako ústavne komfortný aj postup ako vykonal prvostupňový súd v tomto prípade t. j. postup podľa jedinej platnej a účinnej právnej normy upravujúcej túto problematiku v § 255 CSP. Žalovaná 2/ považuje za nesprávne

kategorické trvanie na aplikácii plnej náhrady trov žalobcovi pokiaľ súd rozhoduje na základe voľnej úvahy alebo na základe znaleckých zistení (v duchu v minulosti platnej normy § 142 ods. 3 O.s.p.) a prezentovanie takéhoto postupu ako jediného možného, nakoľko žiadna norma takýto konkrétny postup súdu pri rozhodovaní o trovách konania v súčasnosti neustanovuje. Naproti tomu existuje platná a účinná norma upravujúca túto problematiku v § 255 CSP a Ústavný súd SR v rozhodnutí III. ÚS 474/2018 z 26.5.2020 uviedol ten právny názor, že aj v takýchto prípadoch je plne ústavne komfortný postup podľa § 255 CSP a rozhodnutie podľa pomeru úspechu či neúspechu jednotlivých strán v konaní, aj keď rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku či úvahy súdu. Keďže z hľadiska ústavnosti sú komfortné oba prístupy k vysporiadaniu náhrady trov konania všeobecnými súdmi, bude len na všeobecnom súde, ktorý postup zvolí ale odmietame tvrdenie, že by to mal byť postup jedine podľa v minulosti platnej normy § 142 ods. 3 O.s.p. Rovnako žalobcovia používajú automaticky argumentáciu, ktorá sa však na toto konanie absolútne nehodí pokiaľ tvrdia, že primárne dôležité je preukázanie, že škoda bola spôsobená a výška škody iba nasleduje. V našom prípade predsa vôbec nebolo sporné, či škoda nastala alebo nie, základ nebol sporný. Celý spor je iba o tom aká bola výška spôsobenej škody a nie o tom či bolo do práv žalobcov zasiahnuté. Žalobcovia sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania nemôžu alibisticky spoliehať na to, že súd im prizná 100 % náhradu trov konania ak im prizná aspoň časť náhrady, nakoľko uplatňovanie takýchto neprímeraných súm má o. i. za následok zodpovednosť za zrejmy neúspech v prevažnej časti sporu t. j. aj v povinnosti zaplatiť trovy konania. Uvedenej otázke sa venoval aj ústavný súd napr. v náleze sp. zn. IV. ÚS 652/2018, v ktorom poukázal na rozpor dôvodovej správy k § 255 CSP, (podľa ktorej nebolo cieľom zákonodarcu koncepcie sa odchyliť od § 142ods. 3 OSP) s jej normatívnym textom. Zo znenia § 255 ods. 2 CSP vyplýva, že čiastočný úspech vo veci sa môže v rozhodnutí o trovách konania prejavíť dvoma spôsobmi, a to tak, že súd náhradu trov konania pomerne rozdelí alebo náhradu trov konania neprizná žiadnej zo strán. Pravidlo vyplývajúce z § 142 ods. 3 O.s.p. nie je súčasťou normatívneho textu vyplývajúceho z § 255 CSP. Ústavný súd ale zdôraznil, že aplikácia pravidla o plnej náhrade trov konania, ak výsledok závisel od úvahy súdu "musí mať svoje vnútorné limity, pretože ináč by bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov, aby za situácie zjavne bezúspešného uplatňovania práva, nie síce v jeho základe, ale v podobe jeho neprímeranej a zjavne nadsadenej výšky vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva napríklad z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, bola žalobcovi priznaná ochrana v podobe zachovania jeho práva na plnú náhradu trov konania proti žalovanému len preto, lebo bol úspešný v základe svojho nároku, ktorého výška však bola oproti žalobnému nároku súdom priznaná s výrazným obmedzením". V okolnostiach danej veci predpokladá zamietnutie prevažnej väčšiny uplatnenej sumy a skutočnosť, že takýto nárok žalobcov je zjavne neprímeraný k tomu, čo vyplýva z rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (pri obdobných okolnostiach, za ktorých k ujme došlo) by malo mať odzrkadlenie v rozhodnutí o náhrade trov konania v neprospech žalobcov. Ústavný súd poukázal aj na to, že "rozhodovacia činnosť všeobecných súdov pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch je početná a v zásade stabilná, v dôsledku čoho sú predvídateľné aj rámce jej možnej finančnej náhrady". Za rozhodujúce považoval ústavný súd aj to, že „sťažovatelia boli v priebehu celého súdneho konania pred všeobecnými súdmi zastúpení právnym zástupcom, u ktorého možno predpokladať aspoň znalosť bežnej judikatúry vo veciach obdobných tej žalovanej, a to vrátane približných rámcov rozsahu náhrad nemajetkovej ujmy, čo z povahy veci významným spôsobom na ich strane zvyšuje mieru predvídateľnosti toho, ako môžu všeobecné súdy posúdiť nimi uplatnený nárok". Z uvedeného rozhodnutia ústavného súdu vyplýva, že je potrebné aj v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorých výsledok závisí od úvahy súdu, prihliadať na výsledok sporu čo do výšky.

6. Žalobcovia 1/ a 2/ sa k odvolaniam žalovaných 1/ a 2/ vyjadrili v podaní z 15.6.2022 tak, že čo sa týka otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/, žalobcovia ju v plnom rozsahu považujú za súdom správne vysporiadanú. Žalovaná 1/ mala v čase dopravnej nehody so žalovanou 2/ uzavreté povinné zmluvné poistenie k motorovému vozidlu a v technickom preukaze motorového vozidla a na poistnej zmluve bola vedená ako vlastníka vozidla. Z danej situácie vyplýva, že výlučné právne panstvo (bez jeho súhlasu nemohlo napríklad prísť k predaju vozidla) nad vecou mala iba žalovaná 1/, čo znamená, že v zmysle ustanovenia § 2 písm. j/ ZoPZP je žalovaná 1/ prevádzkovateľom motorového vozidla. Skutočnosť, že žalovaná 1/ zakúpila motorové vozidlo pre svoju dcéru ju nezbaňuje objektívnej zodpovednosti. Zároveň nebolo v konaní preukázané, že by bežné úhrady spojené s motorovým vozidlom (ako napr. poistné) uhrádzala dcéra žalovanej 1/. Rovnako tak nemožno bezvýhradne veriť výpovedi dcéry žalovanej 1/ o tom, že vozidlo malo byť splácané výlučne len dcérou žalovanej 1/, a to vzhľadom na blízky príbuzenský vzťah medzi žalovanou 1/ a jej dcérou. V prípade úhrad za motorové vozidlo žalovaná 1/ neunesla dôkazné bremeno, nakoľko do konania nepredložila žiaden

dokument, ktorý by úhrady preukazoval (napr. výpisy z účtu). Na základe danej situácie je zrejmé, že prevádzkovateľom vozidla v čase dopravnej nehody bola žalovaná 1/. Z daného dôvodu nemôžu s tvrdením žalovanej 1/ o neexistencii jej pasívnej vecnej legitímácie súhlasiť. Navyše aj za predpokladu, že by žalovaná 1/ predložila do konania dôkaz preukazujúci úhrady za poistné plnenie motorového vozidla svojou dcérou, právne panstvo nad vecou a teda disponovanie s motorovým vozidlom, napr. jeho predajom, mohla výlučne žalovaná 1/. Žalovaná 1/ je teda vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní.

Tvrdenie žalovanej 1/ o tom, že nemala možnosť kontroly nad motorovým vozidlom svojej dcéry je taktiež nepravdivé. Vo svojom výsluchu žalovaná 1/ na otázku právneho zástupcu žalovanej 2/ uviedla, že vedela o tom, že v čase predmetnej dopravnej nehody vodička – N. O., používala motorové vozidlo žalovanej 1/ vyše roka. Odôvodnila to skutočnosťou, že v tom čase mala jej dcéra odobratý vodičský preukaz, a tak pani O. robila dcére žalovanej 1/ šoférku. Vo svojom podaní súčasne žalovaná 1/ uvádza, že mala vedomosť o užívaní drog N. O. na základe výpovede svojej dcéry. Možno by bolo namieste sa zaoberať skutočnosťou, prečo žalovaná 1/ ako vlastníka motorového vozidla nezakročila a umožnila N. O. ako užívateľke drog viesť motorové vozidlo namiesto snahy sa zbaviť pasívnej vecnej legitímácie. Existencia pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/ je nesporná a žalovaná 1/ ako prevádzkovateľ vozidla zodpovedá za zásah do osobnostných práv žalobcov v zmysle ust. § 427 O.z.

K výške priznanej nemajetkovej ujmy poukázali na fakt, že tragédia mala a do dnešného dňa má závažný dopad na psychiku žalobcov a neustále sa negatívnym spôsobom odráža v ich životoch. Skutočnosť, že žalobcovia nevyhľadali odbornú pomoc pri liečbe a náprave ich psychických útrap im nemôže byť na ľarchu. Každý jedinec sa vyrovnáva s tragédiami rozličným spôsobom, niekto si zvolí odbornú pomoc a niekto sa s útrapami snaží vyrovnáť sám. Aj napriek dlhému času, ktorý od tragédie uplynul, žalobcovia do dnešného dňa pociťujú hlbokú traumu, ktorá je zjavná z ich správania. So sumou priznaného finančného zadosťučinenia žalobcovia taktiež nesúhlasia, nakoľko súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov odôvodňujúcich výšku náhrady nemajetkovej ujmy dospel k záverom, ktoré žiadnym spôsobom nespochybňujú dôvodnosť poníženia požadovaných nárokov žalobcov, ale napriek tomu bez akéhokoľvek odôvodnenia žalobcom požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy nepriznal. Žalobcami požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy rozhodne nie je možné považovať za takú, ktorá by vybočovala z rozhodovacej praxe súdov. Úlohou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je v prvom rade zmierniť následok, ktorý nastal v dôsledku konania vodiča. V súčasnosti je bežné, že súdy priznávajú náhrady nemajetkovej ujmy v sumách desiatok tisíc eur za objektívne menej citelné zásahy do osobnostných práv než k akému došlo v prípade žalobcov.

Čo sa týka tvrdení žalovanej 1/ ohľadom viny nebohého syna žalobcov, považujú ich za absurdné a ničím nepodložené. Aj z vykonaného dokazovania vyplynulo, že spoluvina na dopravnej nehode nebohého je absolútne vylúčená, najmä čo sa týka vedomosti nebohého o užívaní omamných a psychotropných látok vodičky motorového vozidla. V konaní nebolo preukázané, že by nebohý syn žalobcov vedel o tom, že N. O. bola v čase dopravnej nehody pod vplyvom omamných látok. Uvedené tvrdenie žalovanej 1/ sa zakladá na výlučných fámach rozširovaných dcérou žalovanej 1/ za účelom zníženia priznaného finančného zadosťučinenia. Dané informácie mala žalovaná 1/ získať výlučne zo svedectva svojej vlastnej dcéry, ktorá zjavne účelovo bez akýchkoľvek dôkazov poukazovala na údajnú závislosť nebohého. Prístup žalovanej 1/ je v danom prípade neprijateľný, keď je schopná na základe ničím a nikým nepodloženého svedectva odsúdiť človeka ako závislého na omamných látkach a následne na základe daného požadovať poníženie nemajetkovej ujmy súdom. Opačne to však očividne neplatí, keď podľa názoru žalovanej 1/ súd nemôže ustáliť výšku nemajetkovej ujmy na základe výpovedí viacerých svedkov. Z toho vyplýva, že zníženie priznanej nemajetkovej ujmy na základe ničím nepodloženého absurdného svedectva je možné, ale určenie výšky nemajetkovej ujmy na základe svedectiev viacerých osôb neprichádza do úvahy. Zdôraznili, že nebohý nemal žiadne problémy zo zákonom. Viedol riadny život, čo vyplynulo aj z výpovedí svedkov pána J. a pani P., ktorý poznali nebohého. V tejto súvislosti nerozumejú prístupu žalovanej 1/, ktorá vyčíta nebohému skutočnosť, že si vlastne sám môže za tragickú nehodu tým, že sa viezol spolu s N. O. a mal vedieť o jej nespoľahlivosti, no na druhej strane sama vie o užívaní drog vodičkou a napriek tomu danú osobu zamestnáva a umožní jej viesť motorové vozidlo. Rovnako tak považujú za nesprávne tvrdenie, že by mala byť suma nemajetkovej ujmy žalobcov ponížená z dôvodu finančnej nezávislosti žalobcov od ich nebohého syna. Žalovaná 1/ opätovne zo svedectva svojej vlastnej dcéry vydedukovala, že nebohý predsa nepracoval a z daného dôvodu nemohol svojim rodičom – žalobcom finančne vypomáhať. Opätovne sa jedná o domnienku dcéry žalovanej 1/, ktorá danú informáciu „vydedukovala“ len z toho, že nebohý navštevoval krčmu, ktorú prevádzkovala dcéra žalovanej 1/. Naopak, zo svedectiev pani P. a pána J. vyplýva, že nebohý syn viedol riadny život, nebol alkoholik a svojim rodičom finančne vypomáhal.

Občiansky zákonník striktné rozlišuje medzi škodou a nemajetkovou ujmu. Nemajetková ujma vzniká vtedy, ak dôjde k rušivému zásahu do osobnej sféry poškodeného a nepremieta sa do majetkovej sféry poškodeného subjektu. Zmiernenie („náhradu“) nemajetkovej ujmy je možné priznať výlučne v prípadoch, v ktorých O.z. alebo iné právne predpisy zmiernenie takejto ujmy výslovne pripúšťajú. Majetková škoda vzniká vtedy, ak dôjde k porušeniu majetkového vzťahu alebo majetkovej stránky osobnostného vzťahu. Škodu (ako kategóriu občianskeho práva) možno v súlade s konštantnou judikatúrou vymedziť ako ujmu, ktorá nastala a v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t. j. peniazmi. Hoci sa škodou na účely ZoPZP rozumie aj nemajetková ujma, nemožno súčasne v zmysle O.z. nahrádzať osobitne upravený inštitút nemajetkovej ujmy v ust. § 13 ods. 2 O.z. a z daného dôvodu považovať nemajetkovú ujmu za škodu v zmysle O.z., dané inštitúty sú diametrálne odlišné.

Nakoľko premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nie je osobitne upravené, keďže ZoPZP neobsahuje osobitné ustanovenia o premlčaní nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obetí, na určenie dĺžky premlčacej doby je v danom prípade nevyhnutné aplikovať všeobecnú úpravu premlčania O.z., ktorá uvádza, že pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Uvedený názor podporuje aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo 194/2011 z 27.11.2020, uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 58/2014. Rovnaké stanovisko k problematike premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zaujal aj ÚS SR v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 137/2016 z 15.3.2016. Hoci sa judikatúra súdov priebežne prispôsobuje aktuálnemu spoločenskému daniu, v otázke premlčania je konzistentná a jednotná, tak nevidíme priestor na zbytočné dohady o budúcnosti judikatúry v danej otázke. V predmetnom prípade sa žalobcovia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 13 ods. 2 O.z. za zásah do ochrany osobnosti žalobcov v dôsledku úmrtia blízkej osoby, syna žalobcov. Ide o samostatný právny inštitút na ochranu osobnosti fyzickej osoby, ktorého inherentnou súčasťou je aj právo na súkromie a rodinný život. Nemožno ho z toho dôvodu zamieňať s právom na náhradu škody v zmysle ustanovení § 420 O.z. Zadosťučinenie v podobe primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch má výrazný majetkový charakter. Ide o relutárnu náhradu, ktorá má za cieľ primerane znížiť spôsobené útrapy. Hoci sa škodou na účely ZoPZP rozumie aj nemajetková ujma, nemožno súčasne v zmysle O.z. nahrádzať osobitne upravený inštitút nemajetkovej ujmy v ust. § 13 ods. 2 O.z. a z daného dôvodu považovať nemajetkovú ujmu za škodu na účely O.z. V prípade žalobcov začala premlčacia doba plynúť deň nasledujúci po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, t. j. dňa XX.X.XXXX. Žaloba žalobcov bola súdu doručená dňa 31.1.2017, čiže v prípade žalobcov nedošlo k uplynutiu premlčacej doby, ktorej uplynutie je možné datovať až ku dňu 14.08.2017. Z toho dôvodu považujú námietku premlčania za nedôvodnú.

Tvrdenie žalovanej 2/ o nevedomosti žalovanej 1/ o užívaní motorového vozidla N. O. nie je pravdivé. Sama žalovaná 1/ pri svojom výsluchu na otázku právneho zástupcu žalovanej 2/: „Vedeli ste že, v tom čase tej nehody pani O. používala vozidlo už vyše roka?“ odpovedala: „áno, z dôvodu, že dcéra mala odobratý vodičák, tak vozidlo dala svojej zamestnankyne a tá vozila moju dcéru, ktorej v podstate táto N. robila šoférku. Myslím, že boli aj kamarátky.“ Z uvedenej výpovede žalovanej 1/ je zrejmé, že mala vedomosť o tom, čo sa deje s jej vozidlom.

Vyjadrenia žalovanej 2/ o drogovej závislosti a nezamestnanosti nebohého považujú za absurdné a ničím nepodložené. Na jednej strane súdu žalovaná 2/ vyčíta, že zohľadňuje výpovede svedkov pána J. a pani P. ako nespochybniteľné a na strane druhej postupuje v prípade výpovede dcéry žalovanej 1/ rovnakým spôsobom. Iba na základe výpovede svedkyne E. H. má byť súd presvedčený o skutočnosti, že nebohý syn žalobcov bol pravidelným užívateľom pervitínu a marihuany, bol nezamestnaný a flákal sa. Tvrdenia a argumenty žalovanej 2/ považujú za účelové a ničím nepodložené. Svedecká výpoveď dcéry žalovanej 1/ už len vzhľadom na blízky príbuzenský vzťah medzi žalovanou 1/ a svedkyňou nemôže byť považovaná za jediný a relevantný dôkaz o údajnej závislosti nebohého. Rovnako tak, že sa v krvi vodičky N. zistila prítomnosť omamných látok v žiadnom prípade nepreukazuje, že nebohý bol užívateľom omamných látok tiež. Obaja žalovaní sa za účelom zbavenia zodpovednosti za tragickú udalosť uchylujú k osobným útokom na nebohého, čo žalobcovia považujú za absolútne amorálne konanie. Faktom je, že v dôsledku tragickej udalosti z XX.X.XXXX zahynul mladý človek a jeho blízki príbuzní utrpeli hlbokú traumu, kedy došlo k pretrhnutiu harmonických rodinných a sociálnych väzieb. U žalobcov má závažnosť vznikutej ujmy podobu zásahu mimoriadne významného, veľmi hlbokého, no predovšetkým nereparovateľného. Navrhli, aby odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie v časti výroku I. ako vecne správne a súčasne, aby odvolací súd vyhovel odvolaniu žalobcov v celom rozsahu a zmenil napadnuté rozhodnutie v časti výroku II. a III. tak, že vyhovie žalobe v celom rozsahu a prizná žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

7. Žalovaná 1/ sa odvolaniu žalovanej 2/ vyjadrila v podaní z 5.7.2022 tak, že obe namietajú neprimeranú výšku nemajetkovej ujmy priznanej žalobcom súdom, obaja sú názoru, že bolo dôkazné bremeno na žalobcoch aby preukázali dôvodnosť nemajetkovej ujmy, resp. čo chcú kompenzovať touto náhradou, a to už aj vo vzťahu k nimi uplatňovanej výške. Zopakovala argumentáciu v konaní s tým, že ak má strata blízkej osoby predstavovať zasiahnutie do osobnostných práv poškodených muselo by byť v konaní preukázané, že išlo o taký vzťah blízkosti, že ak by sa tento objektívne mal posúdiť, bolo by jasné že muselo ísť o vzťah vybudovaný na vzájomnej úcte, dôvere, pochopení, láske, vzájomnom prežívaní. Tiež by sa muselo zo strany žalobcov preukázať, že išlo o spoločný život s poškodeným a že tento spoločný život tu bol aj vytváraný. V tomto smere žalobcovia neunesli dôkazné bremeno. Žalobcovia nepreukázali takmer nič, pričom citovú ujmu ako rodičia utrpeli, preto ani v konečnom dôsledku nemôže žalovaná 1/ súhlasiť s výškou priznanej nemajetkovej ujmy, nebola totiž v konaní preukázaná ani žiadna taká situácia, ktorú by pozostalí po smrti syna nezvládli resp., že ich smútok prerástol do takých rozmerov, že bolo nutné lekárom aplikovať medikamentóznú liečbu, alebo iný medicínsky zásah, nebola zo strany poškodených preukázaná duševná porucha alebo choroba, ktorá by sa u nich bola vyvinula v dôsledku straty blízkej osoby. Žiadny z takýchto dôkazov nebol v konaní zo strany žalobcov prezentovaný. V konečnom dôsledku, ak by aj bol, znova by sa musela vyriešiť otázka predispozície takejto choroby alebo poruchy. Citovala ust. § 3, § 4, § 6, § 7, § 8, § 9 ZoPZP a uviedla, že nebolo sporné, že by žalovaná 1/ porušila niektorú zo zákonných povinností uvádzaného zákona. Poistnú zmluvu uzatvorila, poistné bolo hradené pravidelne, najskôr ňou a následne ho hradila jej dcéra. Nenastal ani žiaden zo zákonných dôvodov, ktoré by zakladali zánik poistnej zodpovednosti. Je preto na poisťovateľovi, aby plnil.

8. Žalovaná 1/ sa k odvolaniu žalobcov vyjadrila v podaní z 10.7.2022 tak, že strata blízkej osoby sa u každej osoby navonok prejavuje inak, resp. iným spôsobom. Vyjadrenie citovej ujmy navonok je vždy individuálne. Náhrada nemajetkovej ujmy má kompenzovať citovú ujmu žalobcov, respektíve ich bolesť a smútok, stratu blízkej osoby. Má teda zmierniť ich vnútorné prežívanie. Každá osobnosť má však iné prežívanie. Preto nemôžu byť ani súdne rozhodnutia rovnaké, resp. ťažko sa porovnávajú jednotlivé konkrétne prípady. S týmto počíta aj Najvyšší súd Slovenskej republiky. Citovala právnu vetu: „1/2021: (predmetový register právnych viet z občianskeho práva z roku 2021) Určenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy závislé od výsledku, posúdenia takých individuálnych a jedinečných okolností každej prerokovávanej veci, ktoré sú spravidla neopakovateľné a nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. V dôsledku toho sa na podklade rozhodnutí dovolacieho súdu, ktorými v jednotlivých prípadoch preskúmal správnosť posúdenia takto vysoko individuálnych okolností odvolacími súdmi, ani nemôže v otázke primeranosti konkrétnej výšky tejto náhrady - vytvoriť ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.“ Vzhľadom na kontradiktórnosť súdneho konania, bolo vecou žalobcov, aké prostriedky procesného útoku použijú v súdnom konaní, vrátane dôkazných prostriedkov, ktoré by preukazovali dôvodnosť výšky nimi uplatňovaného nároku. Žalobcovia nepodstúpili u odborného lekára žiadnu medikamentóznú liečbu, ani hospitalizáciu, nebola im psychológom alebo psychiatrom diagnostikovaná depresia alebo posttraumatická stresová porucha alebo iná porucha osobnosti vo vzťahu k smrti ich syna. V konaní nebola preukázaná ani intenzita vzťahu medzi synom a rodičmi, teda aký vzťah mal syn k matke a aký k otcovi. Tiež nebolo preukázané, či reálne syn s rodičmi býval a ako mohol rodičov financovať, keď nepracoval. Samotné tvrdenia žalobcov, že im syn chýba nestačia, pričom zo svedeckej výpovede svedkyne E. H. vyplynulo, že syn žalobcov a vodička motorového vozidla sa flákali. Žalovaná 1/ aj preto podala odvolanie, že výška uplatňovaného nároku zo strany žalobcov sa jej javí zjavne neprimeraná tým skutkovým okolnostiam, ktoré v konaní vyšli najavo, teda že došlo k dopravnej nehode, kto v skutočnosti nehodu zavinil a dôvody zavinenia (vyplynuli z toho, čo vyšetrovala polícia), následky dopravnej nehody, smrť syna žalobcov, následná citová ujma, ktorú utrpeli v dôsledku smrti syna. Nič iné v skutočnosti nevyšlo najavo, pretože nestačia len samotné tvrdenia žalobcov v konaní, najmä ak tieto sú rozporované inou svedeckou výpoveďou. Ak nebola v konaní preukázaná dôvodnosť uplatňovaného nároku alebo jej výšky, nevidí žalovaná 1/ dôvod na to, aby súd podanému návrhu v plnom rozsahu vyhovel, tak ako to žiadajú žalobcovia. Podľa § 383 CSP je odvolací súd viazaný takým skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie. To neplatí len v prípadoch ak dokazovanie zopakuje sám, alebo ho doplní. Na doplnenie dokazovania podľa názoru žalovanej 1/ nie sú splnené zákonné podmienky, ktoré upravuje ustanovenie § 384 ods. 2 CSP. Žalobcovia nemali v konaní úspech v plnom rozsahu, tak im náhrada trov konania neprináleží. Súd môže priznať náhradu trov konania iba tomu účastníkovi konania, kto bol v konaní plne úspešný, teda musel by mu súd priznať jeho uplatňovaný nárok tak, ako ho uplatnil žalobou, čo mu súd nepriznal. Pomerné

rozdelenie náhrady trov konania tu neprichádza do úvahy, to by bol iný právny prípad. Trovy konania v konečnom dôsledku vznikajú na aj strane žalovanej 1/, takže nie sú trovy iba na strane žalobcov.

9. Žalovaná 2/ k vyjadreniu žalobcov uviedla v podaní z 12.7.2022, že v podanom odvolaní sa snažila zhodnotiť všetky svedecké výpovede racionálne a v súlade s presvedčivosťou, celistvosťou, podrobnosťou a súvislosťou výpovede. Pokiaľ ide o žalovanú 2/, môže uviesť, že praktiky typu "uchyľovanie k osobným útokom na nebohého" (ako to označili žalobcovia resp. ich právny zástupca) jej nie sú vlastné, nakoľko by boli v rozpore s elementárnou etikou, ktorej zachovávanie je z jej pohľadu úplne samozrejmé. Správanie ako vedomé uvádzanie nepravdivých informácií na adresu nebohých je neprijateľné a vyprosuje si takéto hodnotenie aj zo strany žalobcov resp. ich právneho zástupcu. Pri hodnotení svedeckých výpovedí zostáva faktom to, že svedkovia J. a P. sa s nebohým stretávali minimálne a už vôbec nie v čase, keď trávil svoj čas s priateľmi mimo dosahu rodičov. Naproti tomu svedkyňa E. H. nebohého poznala veľmi dobre, stretávala sa s ním osobne denne a to niekoľko mesiacov pred nehodou. Navyše žalovaná 2/ bola prítomná pri rozhovore so svedkyňou H. aj po pojednávaní, kde vypovedala a kde rozhorčene uvádzala aj ďalšie skutočnosti zo života nebohej posádky vozidla, ktoré na pojednávaní ani neuviedla. Žalovaná 2/ je presvedčená o pravdivosti výpovede svedkyne E. H., nakoľko z jej pohľadu ani neexistoval dôvod neuvádzať pravdu, nakoľko svedkyňa a žalovaná 1/ si boli vedomé, že prípadnú náhradu nemajetkovej ujmy uhradí za ňu celú žalovaná 2/ a teda výsledok tohto konania je z jej pohľadu v zásade nepodstatný. Svedkyňa bola s nebohým denne niekoľko mesiacov a podrobne, súvisle popísala ako vyzeral jeho život, o ktorom svedkovia J. a P. ani netušili (možno o živote nebohého nevedeli všetko ani jeho rodičia). Usporiadanosť života nebohého nebola preukázaná dokonca ani takou elementárnou skutočnosťou ako predložením pracovnej zmluvy alebo aspoň označením zamestnávateľa, kde mal nebohý údajne pracovať. Žalobcovia tak nedokázali ničím vyvrátiť spôsob života nebohého tak ako ho denne vnímala a vo svojej výpovedi popísala svedkyňa E. H.. Navrhla odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok zmeniť tak, že žalobný návrh zamietne v plnom rozsahu a zaviazá žalobcov na náhradu trov odvolacieho konania.

10. Žalobcovia k vyjadreniu žalovanej 2/ z 9.6.2022 v ich podaní z 22.7.2022 uviedli, že zotrávajú na svojich predchádzajúcich podaniach. Čo sa týka vyjadrenia žalovanej 2/ ohľadne náhrady trov konania, v žiadnom prípade s ním nesúhlasia. V prípade náhrady trov konania v sporoch, v ktorých výška plnenia v plnej miere závisí od znaleckého skúmania, či úvahy súdu, je nevyhnutné k ust. 255 ods. 2 CSP pristupovať so zohľadnením jeho účelu, nakoľko v súčasnosti v CSP absentuje ustanovenie, ktoré by bolo venované danej problematike. O potrebe teleologického výkladu citovaného ustanovenia v konečnom dôsledku svedčí aj dôvodová správa k CSP, v ktorej sa uvádza: „... môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti – určenie, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania a povinnosť žalovaného sa ospravedlniť priznané boli, avšak náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola priznaná v požadovanej výške.“ Totožný prístup k uvedenej problematike môžeme nájsť aj v komentári k CSP, kde sa uvádza: „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§255 CSP), keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku.“ Ak by žalobcovia mali postupovať podľa názoru žalovanej 2/, tak by čelili situácii, v ktorej by sa rozhodovali, či si uplatnia vyšší nárok, než im bude priznaný a vystavia sa tým pádom možnému riziku platenia náhrady trov konania protistrane, alebo či reálne zažalujú menší nárok za tým účelom, aby predišli povinnosti hradiť trovy konania protistrane. V konečnom dôsledku by boli žalobcovia trestaní za to, že neodhadli výšku nemajetkovej ujmy tak, ako si to predstavuje prvostupňový súd, aktuálna rozhodovacia prax súdov a predovšetkým žalovaný. Je faktom, že žalobcovia si spravidla svoju nemajetkovú ujmu ocenia vyššie ako ju odhadne súd, čo je absolútne normálne, nakoľko utrpenú ujmu nikdy nie je možné presne vyčíslieť a tým pádom nie je možné ani presne vyčíslieť výšku náhrady, ktorá má byť poskytnutá ako určitá miera satisfakcie. Finálna výška náhrady nemajetkovej ujmy je vždy ponechaná na výlučnej úvahe súdu. Argument žalovanej 2/ o potrebe určenia výšky náhrady tak, aby mala šancu na úspech (a zodpovedala rozhodovacej praxi súdov) pri súčasnom zohľadnení právneho zastúpenia žalobcov spoločnosťou zaoberajúcou sa náhradou nemajetkovej ujmy, považujeme za absurdný, a to hneď z

dvoch dôvodov. Prvým dôvodom je fakt, že výšku nemajetkovej ujmy nie je nikdy možné presne určiť, nakoľko je nevyhnutné zohľadniť značný počet faktorov počnúc od zákonných kritérií po individuálnu situáciu žalobcov, ktoré v konečnom dôsledku súd môže posúdiť úplne odlišne, nakoľko sa jedná o typ sporu, kde je výška náhrady nemajetkovej ujmy vždy ponechaná na výlučnej úvahe súdu. Druhým dôvodom je skutočnosť, že žalobcom nemôže byť predsa na ujmu to, že sa nechajú právne zastúpiť spoločnosťou zaoberajúcou sa náhradou nemajetkovej ujmy, ktorá im podľa názoru žalovanej 2/ mala presne určiť sumu požadovanej náhrady tak, aby bola úspešná a súčasne aby zodpovedala celému skutkovému stavu. Je úplne irelevantné, či sú alebo nie sú žalobcovia takou spoločnosťou zastúpení, nakoľko ako uvádzame vyššie, výšku náhrady nie je nikdy možné presne stanoviť. Žalobcovia a ani ich právny zástupca nikdy nebudú presne vedieť, čo bude súd považovať za rozhodujúce a akým spôsobom vyhodnotí jednotlivé dôkazy. Z toho dôvodu považujú žalobcovia tvrdenie žalovanej 2/ za nesprávne, nakoľko nie je vôbec spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. V prospech argumentačnej línie žalobcov svedčí aj názor vyslovený Ústavným súdom SR v Uznesení sp. zn. I. ÚS/56/2017, v ktorom uviedol: „Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy.“ K otázke náhrady trov konania v prípade, ak výška plnenia závisela od úvahy súdu, zaujala súdna prax jednoznačné stanovisko, ktoré je možné nájsť v rozhodnutiach všeobecných súdov všetkých inšancií, viď napríklad rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017 zo dňa 13.12.2017, v ktorom sa uvádza: „Zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. Nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy, čo treba vyjadriť vo výroku rozsudku.“ Totožný právny záver možno pozorovať v mnohých ďalších rozsudkoch, napr. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11.9.2018 sp. zn. 14Co/93/2018, uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 23.2.2018 sp. zn. 14Co/17/2017, rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 24.5.2018 sp. zn. 23C/191/2015, rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 8.12.2016 sp. zn. 11C/168/2012. S poukazom na vyššie uvedené majú za to, žalobcovia v konaní preukázali dôvodnosť ich nárokov, keď súd prvej inštanície konštatoval zásah do ich osobnostných práv a žalobcom priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci len v čiastočnej ním požadovanej výške. Nakoľko boli žalobcovia v súdnom konaní čo do základu sporu procesne úspešní v celom rozsahu, vyjadrenie žalovanej 2/ a rozhodnutie prvostupňového súdu v časti výroku o náhrade trov považujú za nesprávne, nakoľko ukracujú žalobcov na ich zákonom chránených právach. Navrhli, aby odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie v časti výroku I. ako vecne správne a súčasne, aby odvolací súd vyhovel odvolaniu žalobcov v celom rozsahu a zmenil napadnuté rozhodnutie v časti výroku II. a III. tak, že vyhovie žalobe v celom rozsahu a prizná žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

11. Žalobcovia k vyjadreniu žalovanej 1/ z 5.7.2022 a k vyjadreniu žalovanej 2/ z 12.7.2022, v ich podaní z 15.8.2022 uviedli, že preukázanie utrpenej citovej ujmy nie je podmienené preukázaním návštevy psychologickkej ambulancie, aplikáciou medikamentózne liečby za účelom zmiernenia psychických následkov, a toľdž nie duševnou poruchou či inou psychickou chorobou, tak ako uvádza žalovaná 1/. To, že žalobcovia nenavštívili odbornú pomoc pri „vstrebávaní“ utrpenej psychickej ujmy im nemôže byť na škodu, resp. že by takúto pomoc skutočne nepotrebovali. Tak, ako uviedli v predchádzajúcich vyjadreniach, každý jedinec sa vyrovnáva so stratou blízkej osoby spôsobom jemu vlastným. Ak by sa tento prístup a názor žalovanej 1/ aplikoval v rozhodovacej praxi súdov, náhrada nemajetkovej ujmy by

bola priznávaná len pacientom hospitalizovaným na psychiatrických oddeleniach, liečených na duševné poruchy podávaním rôznych medikamentov, čo však možno subsumovať pod sťaženie spoločenského uplatnenia a nie pod nemajetkovú ujmu. Nemajetková ujma nie je vyčísliteľná na základe bodového hodnotenia. Žalobcami požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nevybočuje z rozhodovacej praxe súdov a je dostatočne odôvodnená preukázanými vzťahmi medzi žalobcami a ich nebohým synom. Z toho dôvodu v tejto časti odkazujú na svoje predchádzajúce vyjadrenia a odvolanie, ktoré podľa ich názoru dostatočne pokryli problematiku výšky nemajetkovej ujmy, ako aj života nebohého syna žalobcov a jeho vzťahu so žalobcami.

Podstatnou skutočnosťou pre tento spor ostáva to, že k smrti nebohého došlo pri prevádzke motorového vozidla, ktorého prevádzateľom je žalovaná 1/, ktorá objektívne zodpovedá za škodu v zmysle ust. § 427 O.z. Je nesporné, že k smrti nebohého došlo v dôsledku prevádzky motorového vozidla, čím súčasne došlo aj k neoprávnenému zásahu do práva žalobcov na súkromný a rodinný život. Žalovaná 1/ mala v čase dopravnej nehody so žalovanou 2/ uzavreté povinné zmluvné poistenie k motorovému vozidlu a v technickom preukaze motorového vozidla a na poistnej zmluve bola vedená ako vlastníčka vozidla. Z danej situácie vyplýva, že výlučné právne panstvo nad vecou (motorovým vozidlom) mala iba žalovaná 1/, a teda v zmysle ust. § 2 písm. j/ ZoPZP je žalovaná 1/ prevádzkovateľom motorového vozidla. To, že žalovaná 1/ vozidlo zakúpila pre dcéru, žalovanú 1/ nezbujuje objektívnej zodpovednosti. Taktiež ani v súdnom konaní nebolo preukázané, že by bežné úhrady spojené s motorovým vozidlom uhrádzala dcéra žalovanej 1/, a teda žalovaná 1/ neunesla dôkazné bremeno, nakoľko do konania nepredložila žiaden dokument, ktorý by úhrady preukazoval. Na základe vyššie uvedeného tak považujú pasívnu vecnú legitimitáciu žalovanej 1/ a s tým súvisiacu povinnosť plniť, za dostatočne preukázanú.

Zo strany žalobcov nedošlo k žiadnym hodnoteniam správania žalovanej 2/, iba k výlučnému konštatovaniu vzniknutej situácie, na ktorom naďalej zotrvávajú. V žiadnom prípade nesúhlasia s tvrdením žalovanej 2/, ktorá uvádza, že „sa snažila zhodnotiť svedecké výpovede racionálne a v súlade s presvedčivosťou, celistvosťou, podrobnosťou a súvislosťou výpovede.“ Celá argumentačná línia žalovanej 2/ bola založená na výpovedi svedkyne E. H., dcéry žalovanej 1/, ktorá nebola ničím a nikým podložená. Z toho dôvodu nemožno vziať tvrdenia o údajnej drogovej závislosti, alkoholizme a nezamestnanosti nebohého absolútne do úvahy. Napokon tieto skutočnosti neboli zo strany žalovaných v konaní vôbec tvrdené a v celom rozsahu boli spochybnené výpoveďami svedkov a vyvrátené samotnými žalobcami.

Žalobcovia vrátane svedkov p. J. a p. P. poskytli dostatočnú logickú argumentačnú konštrukciu v súvislosti so životom nebohého syna žalobcov, čo sa nedá povedať o svedkyňi E. H.. Na jednej strane tak na súde svedkyňa poukazovala na nespoľahlivosť vodičky O. a na druhej strane jej dôverovala natoľko, že ju zamestnala a zverila jej do rúk motorové vozidlo pri súčasnej vedomosti svedkyne o užívaní drog slečnou O.. Samotné konanie E. H. svedčí o tom, že jej výpoveď nie je možné považovať za pravdivú a spoľahlivú. V súvislosti s konaním svedkyne je teda ťažko uveriť, že by sa jej výpoveď o živote nebohého zakladala na pravde.

Žalobcovia nesúhlasia s tvrdením žalovanej 2/ o vedomosti žalovanej 1/ a jej dcéry o prípadnej úhrade náhrady nemajetkovej ujmy žalovaným 2/. V priebehu konania zo žiadneho podania, dokumentu, či výpovede nevyplývalo, že by žalovaná 1/ disponovala vedomosťou o úhrade náhrady nemajetkovej ujmy žalovanou 2/. Dané tvrdenie považujú len za pokus žalovanej 2/ o preukázanie pravdivosti výpovede H.. Naopak, ani žalovaná 1/, ani svedkyňa H., si neboli vedomé skutočnosti, že v prípade úspechu žalobcov bude za nich uhrádzať náhradu nemajetkovej ujmy žalovaná 2/ ako poisťovateľ. Daná situácia predstavovala pre svedkyňu H. dostatočný dôvod na uvádzanie nikým a ničím neoverených informácií o nebohom, a to všetko za účelom zvrátenia pre žalovanú 1/ nepriaznivého výsledku súdneho konania.

12. Žalobcovia k vyjadreniu žalovaného 1/ z 10.7.2022 uviedli v ich podaní zo 16.9.2022, že zotrvávajú na predchádzajúcich vyjadreniach. Súd sa v prípade žalobcov zaoberal individuálnymi a jedinečnými okolnosťami, ktoré predovšetkým vymenoval, ale nezohľadnil pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Prvostupňový súd dospel k záverom, ktoré žiadnym spôsobom neodôvodňovali poníženie nárokov žalobcov, ktoré sú vzhľadom na utrpenú ujmu odôvodnené. Žalobcovia dostatočným spôsobom preukázali, že nimi požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je odôvodnená vzhľadom na ujmu, ktorú utrpeli.

13. Žalovaná 1/ v jej podaní z 22.12.2022 uviedla k priebehu konania a k podaniu žalobcov zo 16.9.2022, že pokiaľ ide o trovy konania, tie sa priznávajú až po úspešnom skončení konkrétnej procesnej strane. Žalobcovia nepreukázali plnú úspešnosť v konaní. Úvaha žalobcu o tom, že súd môže priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej

výške, pričom ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu sa nevzťahuje na daný prípad, účastník konania musí byť úspešný čo do dôvodu a aj výšky uplatňovaného nároku. V ostatnom sa pridriava podaných písomných podaní zaslaných súdu.

14. Žalovaná 1/ v jej podaní z 1.2.2023 uviedla, že z vyjadrení žalobcov jasne vyplýva, že sa snažia hrať na citovú stránku a argumentujú citovou ujmu a zhoršeným zdravotným stavom a preto žalovaná 1/ považuje za relevantné, aby boli tieto tvrdenia aj adekvátne podložené. Nemožno tu predsa argumentovať citovou ujmu len v tých prípadoch, kedy sa im to hodí bez toho, aby to bolo v rámci právnej istoty niečím naozaj podložené a preukázané, človek môže tvrdiť čokoľvek preto aby uspel. Je však zaujímavé, že žalobcovia začali pociťovať silnú emočnú traumu tak ako ju prezentujú, až tri roky po tragickej dopravnej nehode. Má za to, že žalobcami požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vybočuje zo súdnej praxe, a rovnako ako aj sami uviedli, celá ich snaha získať čo najvyššiu možnú výšku nemajetkovej ujmy je za cieľom prerábky nehnuteľnosti. Vzťahy medzi žalobcami a ich nebohým synom neboli dostatočne preukázané, rovnako tak ani spôsob života nebohého, nakoľko žalobcovia sa opierajú len o svedecké výpovede nimi navrhnutých svedkov, namietajú hodnovernosť informácií zo svedeckej výpovede E. H., označili ich za účelové, nikým a ničím nepodložené vzhľadom na blízky príbuzenský vzťah medzi žalovanou 1/ a svedkyňou. Na základe uvedeného tak možno svedecké výpovede a informácie z nich vyplývajúce nimi navrhnutých svedkov taktiež označiť za účelové a žiadať aby neboli vôbec brané do úvahy, nakoľko svedkyňa Q. P. je neteť žalobkyne 2/ a tým pádom sú rovnako tak v príbuzenskom vzťahu. Nemožno tým pádom považovať svedeckú výpoveď svedkyne Q. P. a svedka A. J. ako jediný, relevantný dôkaz preukazujúci spôsob, akým nebohý viedol svoj život a aký vzťah mal so žalobcami.

NS SR vydal rozhodnutie pod zn. 2Cdo/234/2018, ktorým žalobcom priznal v obdobnom, nie však rovnakom prípade náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 25.500 eur v dôsledku smrti manželky a matky dvoch detí, ktorá preukázateľne rodinu a domácnosť finančne podporovala, čo v danom prípade povedať nemožno. Rovnako tak žalovaná 2/ jasne konštatovala, že usporiadanosť života nebohého nebola preukázaná dokonca ani takou elementárnou skutočnosťou, ako predloženie pracovnej zmluvy alebo aspoň označením zamestnávateľa, kde mal nebohý údajne pracovať. Žalobcovia tak nedokázali ničím vyvrátiť spôsob života nebohého syna a neboli schopní jasne preukázať a odôvodniť nimi požadovanú výšku 100.000 eur, a taktiež akým spôsobom im nebohý syn finančne pomáhal v chode domácnosti a fungovaní rodiny. Ako bolo nie raz uvedené, žalovaná 1/ má nízke majetkové pomery, je dôchodkyňou, žije len zo starobného dôchodku vo výške 733 eur, z čoho jasne vyplýva, že žiadať takú vysokú náhradu nemajetkovej ujmy je neracionálne.

Zápis v príslušnej evidencii motorových vozidiel je právne irelevantný z hľadiska určenia zodpovednosti, má iba evidenčný charakter. Zákonný pojem prevádzateľ vozidla, ktorý je do istej miery jazykovo sporným, O.z. definovaný nie je. Vo všeobecnosti sa za prevádzateľa na účely § 427 O.z. považuje subjekt, ktorý má právnu a faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom, pričom takáto dispozícia má dlhodobejšie účelové určenie. Pôjde teda o subjekt, na ktorého účet, nebezpečenstvo a v záujme ktorého sa prevádzka dopravného prostriedku vykonáva, t. j. takú osobu, ktorá v prevažujúcej miere profituje z prevádzky, má záujem na prevádzke daného prostriedku a znáša finančné náklady na jeho prevádzku. Podmienka možnosti faktickej a právnej dispozície s dopravným prostriedkom musí byť splnená kumulatívne. Musí ísť teda o možnosť tak organizovaného užívania a využívania dopravného prostriedku na účel, na ktorý daný dopravný prostriedok slúži (najmä na jazdu), ako aj o možnosť právnej dispozície s dopravným prostriedkom v rozsahu, v ktorom bola na subjekt prevádzateľa prenesená alebo v rozsahu, v ktorom obvykle vyplýva z daného spôsobu a účelu faktickej dispozície. Aj keď status prevádzateľa možno síce obvykle priznať vlastníkovi vozidla daného dopravného prostriedku, pojem prevádzateľ nemožno redukovať iba na vlastníka dopravného prostriedku, keďže faktická a právna možnosť dispozície s dopravným prostriedkom môže byť v rôznom rozsahu prenesená na subjekt odlišný od vlastníka vozidla. Ako bolo nie raz uvedené, žalovaná 1/ predmetné vozidlo kúpila pre svoju dcéru a uhradila len prvotné poplatky, nakoľko v tom čase dcéra žalovanej 1/ nemala uzatvorenú pracovnú zmluvu a tým pádom nemohla uzavrieť leasingovú zmluvu a vozidlo vybrať na svoje meno. Celkový chod vozidla, vrátane všetkých poplatkov s tým spojených mala na starosti a hradila dcéra žalovanej 1/, ktorej vozidlo bolo určené a za tým účelom aj zakúpené. Dcéra žalovanej 1/ sama uviedla, že jej matka auto nikdy nepoužívala, že nevie šoférovať a všetky leasingové splátky, splátky poisťného, opravy, STK a emisné prehliadky si zabezpečovala a hradila sama. Z uvedeného je jasne preukázané, že žalovaná 1/ s predmetným vozidlom už viac nemala nič spoločné a preto považuje pasívnu vecnú legitimitáciu za právne a fakticky nesprávnu.

Ustanovenie § 430 ods. 1 O.z. jasne stanovuje, že namiesto prevádzateľa zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa. Zosnulí ich konaním použili dopravný prostriedok bez vedomia žalovanej 1/ ako tvrdia (prevádzateľa vozidla), a z toho dôvodu podľa dikcie zákona, zodpovedá ten, kto daný dopravný prostriedok použil. Už z praxe sú známe prípady tzv. čiernych jász, napr. keď vodič zamestnanec použije v dobe pracovného voľna vozidlo svojho zamestnávateľa na svoju osobnú potrebu. Škoda bola spôsobená osobitnou povahou prevádzky, avšak k vzniku škody viedli okolnosti, ktoré nemajú pôvod v prevádzke. O.z. pripúšťa, že prevádzateľ sa môže svojej zodpovednosti zbaviť preukázaním, že sa škode nedalo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať. Vynaložením všetkého úsilia, ktoré možno požadovať, sa rozumie vynaloženie objektívne požadovanej miery starostlivosti, ktorú bolo možné za daných okolností vyvinúť, aby sa zabránilo vzniku škody alebo aby sa zmiernil jej rozsah. Vynaloženie danej miery starostlivosti sa skúma z objektívneho hľadiska vo vzťahu k primeranému, rozumnému a starostlivému prevádzkovateľovi, ktorý by sa nachádzal za rovnakých okolností na danom mieste v danom čase (t. j. vynaloženie všetkého požadovaného úsilia sa neskúma zo subjektívneho pohľadu zodpovedného prevádzateľa). Zo znaleckého dokazovania bol jasne potvrdený záver, že za dopravnú nehodu mohla vodička N. O. a tým pádom žalovaná 1/ svojím konaním nezasiahla do osobnostných práv žalobcov. Rovnako tak pre úplnosť je potrebné uviesť, že ako všeobecný dôvod zbavenia sa zodpovednosti vo vzťahu k poškodenému subjektu možno v rámci oboch skutkových podstát uvedených v ustanovení § 428 O.z. uplatniť dôvod spoluzavinenia škody poškodeným podľa ust § 441 O.z.. Napriek tomu, že právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku neupravuje spoluzavinenie škody poškodeným explicitne ako osobitný liberačný dôvod, uplatní sa vzhľadom na svoju všeobecnú povahu aj ako dôvod čiastočného alebo úplného zbavenia sa zodpovednosti prevádzkovateľa dopravného prostriedku. Na základe § 441 O.z. platí, že ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, bude ju poškodený znášať pomerne a ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, bude ju znášať sám. V rámci extenzívneho výkladu bude stačiť na aplikáciu s 441 číre spoluzapríčinenie škody, t. j. na uplatnenie § 441 považuje za dostačujúcu existenciu takých skutočností na strane poškodeného, ktoré sa spolupodieľali na vzniku jeho škody bez ohľadu na to, či tieto skutočnosti spočívali na zavinení poškodeného, alebo nie. Judikatúra, konkrétne rozhodnutie Ro NS ČR z 30.09.2009 sp. zn. 25 CDO 2451/2007 uvádza, že medzi prípady spoluzavinenia poškodeného patria najmä situácie, keď poškodená osoba má podiel na vzniku škody v doprave tým, že poruší povinnosť jej uloženú zákonom o premávke na pozemných komunikáciách. Medzi také prípady porušenia povinnosti patrí najmä to, že zosnulý spolujazdec v motorovom vozidle nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Rovnako tak poškodený tým, že vedome podstúpil jazdu vozidlom, ktoré riadila osoba N. O., o ktorej vedel, že jej vodičské schopnosti sú ovplyvnené požitím alkoholu alebo iných návykových látok, čo bolo následne aj v rámci dokazovania preukázané, podstatne prispel k vzniku škodlivého následku je teda zrejme, že podiel poškodeného práve na tejto ujme je vyšší než tvrdia žalobcovia.

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranami, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 a 2 a § 357 písm. m/ CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, g/ a h/ CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo vyhovujúcej i zamietajúcej časti veci samej (v I. a II. výroku) vecne správny a je dôvodné ho potvrdiť. Odvolací súd nemal dôvod nesúhlasit' s argumentáciou použitou súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia vo veci samej (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku). U dôvodov predostretých súdom prvej inštancie dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 387 ods. 2 CSP), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí učiniť zadosť tiež povinnosti vyporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP) a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvej inštancie doplní (§ 387 ods. 2 CSP in fine) nasledovné:

16. Žalobou zo dňa 27.1.2017, doručenu súdu prvej inštancie dňa 30.1.2017 sa žalobcovia 1/ a 2/ domáhali vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovaným povinnosť nahradiť žalobcom náhradu škody vo výške 160 eur a nemajetkovú ujmu žalobcovi 1/ sumou vo výške 50.000 eur a žalobkyni 2/ sumou vo výške 50.000 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Ešte pred otvorením pojednávania dňa 16.1.2018 vzali žalobcovia 1/ a 2/ žalobu späť v časti náhrady škody 160 eur. Uznesením súdu prvej inštancie z 18.1.2018 č. k. 26C/9/2017-155 súd prvej inštancie konanie v časti náhrady škody vo výške 160 eur zastavil. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 14.2.2018. Súd v uznesení nerozhodol o trovách konania o náhradu škody, strany nepodali návrh na doplnenie uznesenia do 15 dní od jeho doručenia, a keďže doplnenie uznesenia súd prvej inštancie nevykonal ani ex offo do jeho právoplatnosti, právoplatné uznesenie už nie je možné doplniť (§ 225 ods. 1 a § 234 ods. 2 CSP) a takýto nedostatok nie je možné odstrániť ani opravným uznesením. Predmetom konania tak zostalo zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 50.000 eur pre každého zo žalobcov.

V poradí prvým rozsudkom v predmetnej veci z 29.3.2018 pod č.k. 26C/9/2017-174 súd prvej inštancie žalobu zamietol, žalovanej 1/ náhradu trov konania nepriznal a žalovanej 2/ priznal 100% náhrady trov konania. Zamietnutie žaloby voči žalovanej 1/ odôvodnil absenciou zavinenia žalovanej 1/ ako základného hmotnoprávneho predpokladu pre priznanie nároku z ochrany osobnosti, majúc za to, že platná a účinná legislatíva SR nepozná žalobcami použitý pojem objektívna zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, posudzoval jej zodpovednosť v zmysle § 420 O.z. U žalovanej 2/ konštatoval nedostatok pasívnej vecnej legitímácie s poukazom na § 4 a § 15 ods. 1 ZoPZP a konštatoval, že povinné zmluvné poistenie nekryje nemajetkovú ujmu, preto žalobu zamietol aj voči žalovanej 2/.

Na odvolanie žalobcov odvolací súd uznesením Krajského súdu v Trnave z 27.9.2019 č. k. 10Co/197/2018-216 prvý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil najmä tým, že v odôvodnení prvého rozsudku súdu prvej inštancie absentoval argumentačný základ ohľadom objektívnej zodpovednosti žalovanej 1/ v zmysle § 427 O.z. a súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec v otázke vecnej pasívnej legitímácie žalovanej 2/. K námietke premlčania uviedol, že pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy má sa súd riadiť ust. § 101 O. z. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv (porov. rozhodnutia NS SR sp. zn. 1 Cdo 100/2009, 5 Cdo 278/2007, 5 Cdo 265/2009).

17. Z odôvodnenia tentoraz napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie (v poradí druhého) vo vzťahu k veci samej jednoznačne vyplýva, že súd prvej inštancie posúdil všetky relevantné okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, a to tak na strane žalobcov, ako aj žalovaných, tiež perspektívu intenzity vzťahu žalobcov s nebohým a vecne správne rozhodol aj o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia kvalifikovane vyhodnotil zákonom stanovené kritériá pre určenie spôsobu a výšky zadošťučinenia v zmysle ust. § 13 ods. 2 a 3 O. z., a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Rovnako tak vyhodnotil judikatúrou a súdnou praxou ustálené kritéria, ktoré je potrebné skúmať na strane poškodeného subjektu (najmä intenzita vzťahu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalého, otázka hmotnej závislosti pozostalej na usmrtenej osobe, poskytnutie inej satisfakcie), ale aj okolnosti na strane zodpovednostného subjektu (postoj žalovaného, majetkové pomery, miera zavinenia, resp. spoluzavinenie usmrtenej osoby).

18. Súd prvej inštancie, riadiac sa právnym názorom odvolacieho súdu, konštatoval, že k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo dňa XX.X.XXXX (deň úmrtia syna žalobcov). V zmysle ust. § 101 O.z. premlčacia doba v danom prípade začala plynúť deň nasledujúci po dni kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv t. j. premlčacia doba začala plynúť dňa XX.X.XXXX. Žaloba žalobcov bola súdu prvej inštancie doručená dňa 30.1.2017, kedy ešte nedošlo k uplynutiu premlčacej doby, ktorej uplynutie by nastalo až dňom 14.8.2017 (v tento deň by boli práva žalobcov premlčané). Vzhľadom na uvedené námietku premlčania vznesenú žalovanou 2/ považoval za nedôvodnú.

Žalovaná 2/ sa v odvolaní nestotožnila s právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v jeho prvom rozhodnutí v predmetnej veci, ktorým sa riadil súd prvej inštancie pri rozhodovaní, v otázke premlčania. Podľa nej sú rozhodnutia NS SR sp. zn. 1 Cdo 100/2009, 5 Cdo 278/2007, 5 Cdo 265/2009 na vec neaplikovateľné, nakoľko sa v nich riešila iba otázka či akákoľvek nemajetková ujma podlieha alebo nepodlieha premlčaniu. Navyiac v čase prijatia uvedených rozhodnutí v rokoch 2008-2011 bolo v legislatíve, súdnej praxi a judikatúre SR jednotné, že nemajetkovú ujmu nemožno zamieňať so škodou

a že ide o 2 diametrálne odlišné nároky, NS SR preto nemal žiadny dôvod určovať lehotu pre premlčanie nemajetkovej ujmy inú ako všeobecnú lehotu podľa § 101 O.z. NS SR prevzal názor, že nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd sa má považovať za škodu až rozhodnutím 6MCdo 1/2016 z 31.7.2017. Namietala, že pokiaľ sa súdmi a časťou právnej obce prijal ten právny názor, že pre účely ZoPZP pojem škoda zahŕňa aj pojem nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd, mala by sa rovnako na takúto nemajetkovú ujmu potom pre účely ZoPZP analogicky vzťahovať celá úprava náhrady škody (§ 106 O.z.) a nie len všetky výhody právnej úpravy náhrady škody (napr. § 420 ods. 2 O.z., § 427 O.z., resp. krytie v rámci povinného zmluvného poistenia, ktoré v zmysle ZoPZP kryje iba náhradu škody) ale aj úprava § 106 O.z. a práva by sa mali premlčovať v 2-ročnej lehote t. j. v danom prípade najneskôr 12.8.2016 (žaloba bola podaná až 30.1.2017). Žalobcovia nespomínajú § 15 ods. 2 ZoPZP, pri ktorom odkaz pod čiarou označuje úpravu premlčania pri nárokoch podľa tohto zákona podľa § 106 O.z., v ktorom smere poukázala na podľa nej prelomový rozsudok KS Žilina sp. zn. 8Co/106/2018 z 29.6.2018, ktorý zareagoval na prítomnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda a teda nemožnosť rozlišovania premlčania škody ako takej či premlčania nemajetkovej ujmy či už podľa § 11 a nasl. O.z. alebo nemajetkovej ujmy podľa § 444 O.z. (bolestné a SSU), keď všetky výkladovo spadajú pod pojem škoda.

Žalovaná 1/ v odvolaní citovala z rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo/234/2017, a 2Cdo/194/2011 s tým, že nároky žalobcov by sa mali premlčovať v 3-ročnej premlčacej dobe, poukázala na to, že žalovaná 2/ z procesnej opatrnosti vzniesla námietku premlčania voči uplatňovaným nárokom žalobcu, pretože nie je vylúčené, že na uplatňovaný nárok je potrebné uplatniť 2-ročnú premlčaciu dobu, ktorá by mala začať plynúť dňom nasledujúcim po smrti syna žalobcov a s prihliadnutím na čas, kedy bola žaloba podaná, bol by tento nárok premlčaný. Žalovaná 1/ poukazovala na to, že judikatúra sa mení, je ju možné uplatniť aj retroaktívne, tak nie je zrejmé, aká ustálená súdna prax bude platiť v otázke premlčania v čase rozhodovania súdu o uplatňovaných nárokoch žalobcov, keďže nároky žalobcov sa subsumujú pod § 4 ods. 2 písm. a/ - škoda na zdraví a náklady pri usmrtení. Z tohto dôvodu premlčanie nároku nie je vylúčené, skôr opodstatnené.

Odvolací súd túto odvolaciu námietku žalovanej 2/ (premlčania nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy), podporenú aj vyjadrením žalovanej 1/, považuje za nedôvodnú, zotrúva na svojom názore uvedenom už v jeho predchádzajúcom rozhodnutí v predmetnej veci, a to, že pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa má súd riadiť ust. § 101 O. z. Poukazuje na rozsudok NS SR z 31.7.2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky R 8/2018 pod č. 61 s právnou vetou: "Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná." Len pre úplnosť odvolací súd uvádza, že právny názor uvedený v ostatne uvedenom rozsudku NS SR je potrebné aplikovať aj na daný prípad. NS SR totiž už v niektorých svojich skorších rozhodnutiach (8 MCdo 4/2014, 3 Cdo 233/2015, 3 Cdo 223/2016) vyjadril právny názor, podľa ktorého nový (judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný) právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem. Interpretácia ust. § 15 ods. 2 ZoPZP a z nej vyvodený právny záver žalovanou 2/ je nesprávny. Toto ustanovenie (ktoré má charakter *lex specialis*) je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody i na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi) i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovní) tejto osoby a to v tom smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ust. § 101 O.z. (ktorá má charakter *lex generalis*), podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy (viď napr. rozsudok NS SR z 27. novembra 2012 sp. zn. 2 Cdo 194/2011, publikovaný pod R 58/2014, uznesenie NS SR zo 17. februára 2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009, uznesenie NS SR zo 17. februára 2017, rozsudok NS SR z 29. novembra 2017 sp. zn. 8 Cdo 24/2017, ale i uznesenie ÚS SR z 23. septembra 2013, sp. zn. IV. ÚS 542/2013-18). Inak povedané, uvedené ustanovenie upravuje

(iba) to, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa uplatňuje rovnaká právna úprava dĺžky premičacej doby. (porov. uznesenie NS SR z 23. apríla 2020 sp. zn. 5 Cdo 102/2017).

Z uvedeného vyplýva, že práva na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov 1/ a 2/ (za zásah do ich osobnostných práv, ku ktorému došlo XX.X.XXXX /deň úmrtia syna žalobcov/) uplatnené voči žalovaným 1/ a 2/ (prevádzkovateľovi vozidla a jeho poisťovni) predmetnou žalobou (doručenou súdu prvej inštancie dňa 30.1.2017) neboli premičané, keďže od začatia plynutia premičacej doby do dňa podania žaloby neuplynuli 3 roky.

19. Žalovaná 2/ ďalšou odvolacou námietkou namietala pasívnu vecnú legitimáciu žalovanej 1/, nakoľko z výpovedí svedkov (G. H. a E. H.) o.i. vyplynulo, že G. H. (žalovaná 1/) nebola prevádzkovateľom poisteného vozidla a teda žalobný návrh by mal byť voči nej zamietnutý. Dôvodila, že pojem prevádzkovateľ nie je totožný s tým, kto je ako držiteľ resp. ako vlastník vozidla uvedený v technickom preukaze, nakoľko takýto zápis má iba evidenčný charakter a nie je možné sa bez ďalšieho spoliehať, že ide o preukázaný právny stav. Realita bola totiž taká, že E. H. (dcéra žalovanej 1/) nemala v čase zaobstarania vozidla trvalé zamestnanie (čo leasingová spoločnosť na uzavretie zmluvy vyžadovala), čo bolo jediným dôvodom, pre ktorý leasingovú zmluvu a povinné zmluvné poistenie uzatvorila jej mama (žalovaná 1/). Žalovaná 1/ uhradila iba prvú splátku leasingu a ďalej sa o vozidlo nestarala, nakoľko bolo určené pre jej dcéru, s ktorou navyše nežije v spoločnej domácnosti t. j. o vozidle nemala žiadne informácie a videla ho iba vtedy, keď ju prišla dcéra navštíviť. Všetky náklady t. j. leasing, poistenie, servis vozidla, STK a emisné kontroly riešila a platila jedine dcéra žalovanej 1/, nakoľko vozidlo bolo jej vlastníctvom a bolo aj v jej držbe. Žalovaná 1/ dokonca nikdy po absolvovaní vodičského kurzu žiadne vozidlo neriadila a ani do budúca riadiť nemienila t. j. žiadne vozidlo nemala záujem si zaobstarať či vlastniť. Zo všetkých uvedených skutočností vyplýva, že reálnym vlastníkom, držiteľom ako aj prevádzkovateľom bola p. E. H. (dcéra žalovanej 1/), ktorá však žalovaná nebola a teda je namiesto namietat' pasívnu legitimáciu žalovanej 1/, ktorá nielenže žiadnym zavineným spôsobom nemohla do práv žalobcov zasiahnuť ale dokonca nemôže zodpovedať ani objektívne, nakoľko nebola prevádzkovateľom vozidla, ktoré používala a všetky náklady platila výhradne jej dcéra E. H.. O skutočnosti, že vozidlo približne rok pred nehodou používala p. N. O. (nebohá vodička, ktorej vozidlo požičala E. H.) sa žalovaná 1/ dozvedela až po dopravnej nehode. Má za to, že túto právnu otázku prvostupňový súd nesprávne právne vyhodnotil.

Aj žalovaná 1/ v odvolaní spochybnila, že je pasívne vecne legitimovaná, pretože žiadnym spôsobom nezasiahla do osobnostných práv žalobcov. Pasívne vecne legitimovaná osobou je žalovaná 2/, lebo na poistenie zodpovednosti za škodu žalovanej 2/ sa vzťahuje osobitný právny predpis a to ZoPZP, ktorý zakladá jej pasívnu legitimáciu v konaní. V danom poisťovnom vzťahu má žalovaná 2/ postavenie poisťovne. V danom prípade došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, ale nie žalovanou 1/, ale práve vodičkou motorového vozidla, ktorá spôsobila dopravnú nehodu, pričom z uznesenia OR PZ v Nitre z 15.5.2015, jasne vyplýva, že príčinou dopravnej nehody bolo to, že vodička N. O. porušila § 16 ods. 1 ZoCP- neprispôsobila rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam, stavu a povahe vozovky, taktiež znalec z odboru cestnej dopravy Ing. Veverka konštatoval, že príčinou dopravnej nehody bolo práve to, že išlo o nevhodnú techniku jazdy vodičky, v dôsledku ktorej nastali fatálne následky, resp. také poranenia syna žalobcov, ktoré následne viedli aj k jeho smrti. V takomto prípade sa teda predpokladá, že ak by vodička žila, bola by ona vecne legitimovaná. Žalovaná 1/ nemala žiadnu faktickú moc nad motorovým vozidlom, ona ho nevedla, neužívala, teda nemožno ju považovať za osobu, ktorá je disponentom motorového vozidla. Ona teda nemala žiadnu mieru zavinenia na dopravnej nehode a jeho následkoch, preto nemohla zasiahnuť do osobnostných práv žalobcov. Nie že by sa nechcela ospravedlniť rodičom poškodeného, ako jej to vytýkal súd, lebo v skutočnosti ju mrzí, čo sa fakticky stalo. Určite, že strata dieťa je stresujúca pre rodičov, ale morálne necítila osobnú vinu za to, čo sa stalo. Auto dala do dispozície svojej dcére, pre ňu auto aj kupovala, čo vyplynulo zo svedeckej výpovede dcéry a zároveň z výsluchu samotnej žalovanej 1/ na pojednávaní. Dcéra dala do dispozície vozidlo 3. osobe, práve N. O., tá mala faktickú moc nad vozidlom, teda aj držbu nad ním, a to viac než rok pred dopravnou nehodou. Pokiaľ súd namieta platenie poisťného voči poisťovni v tom zmysle, že nebolo unesené dôkazné bremeno zo strany žalovanej 1/, uviedla, že nebolo v konaní sporné to, že poisťné podľa poisťnej zmluvy bolo riadne hradené, je právne bezvýznamné, či ho priamo hradila žalovaná 1/, alebo ho zaplatila jej dcéra. Ak toto nebolo sporné, nebolo treba nič dokazovať, poisťovňa tiež nenamietala, že by jej chýbali platby na poisťnom. Ak je možné nároky pozostalých obetí uplatniť priamo u poisťovne, za predpokladu, že boli splnené ostatné podmienky pre uplatnenie nároku a bola platne uzatvorená poisťná zmluva a rozsah poistenia zodpovednosti vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 1, ods.2, ods. 4, a § 15 ods. 1 ZoPZP, je dôvod na zaviazanie plnenia pre žalobcov zo strany žalovanej

1/ nadbytočný. Súd pritom zaviazal na plnenie aj žalovanú 1/ a aj žalovanú 2/ a dokonca spoločne a nerozdielne, pričom to takto nežiadali v podanej žalobe ani samotní žalobcovia. To, že plniť má žalovaná 2/ vyplýva aj z odôvodnenia uznesenia KS v Trnave. Ak sa má nárok priamo uplatniť voči poisťovni, tak potom je aj výroková časť súdneho rozhodnutia zmätočná a výrok by mal znieť iba na zaviazanie plnenia žalovanej 2/. Teda vec je nesprávne právne posúdená.

Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania jednoznačne preukázané, že žalovaná 1/ bola v čase vzniku škody/ujmy (v čase dopravnej nehody) držiteľom (prevádzateľom) motorového vozidla. Dôvodil, že z uznesenia (OR PZ, OKP Nitra z 15.5.2015 ČVS:ORP-1248/1-VYS-NR-14Ben) vyplýva, že vlastníkom (prevádzateľom) motorového vozidla v čase dopravnej nehody bola žalovaná 1/. Z jej výsluchu vyplynulo, že síce vozidlo zakúpila pre svoju dcéru, nesporne však ako držiteľka v evidenčnej karte vozidla bola evidovaná žalovaná 1/ (nie je v tejto súvislosti rozhodujúcim, že predmetná evidencia má len deklaratórny charakter, ust. § 427 O.z. ako hmotnoprávny predpoklad nevyžaduje vlastnícke právo k vozidlu). Žalovaná 1/ zároveň uzavrela povinné zmluvné poistenie k vozidlu so žalovanou 2/. Je teda preukázané, že právne disponovala a mohla disponovať s vozidlom výlučne žalovaná 1/. Uvedené skutočnosti potvrdila aj svedkyňa E. H. (dcéra žalovanej 1/). Z výsluchu žalovanej 1/ zároveň vyplynulo, že táto mala vedomosť o tom, čo sa deje s jej vozidlom. K tvrdeniu žalovanej 1/ podporeného výsluchom svedkyne v osobe jej dcéry ohľadne realizácie platieb v súvislosti s predmetným vozidlom výlučne svedkyňou súd konštatoval, že žalovaná 1/ mala možnosť preukázať tieto úhrady relevantným spôsobom (napr. výpisom s účtu), čo však v konaní neurobila, čím v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno. Podľa ust. § 2 písm. j/ ZoPZP: na účely tohto zákon sa rozumie prevádzkovateľom motorového vozidla fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom. Vzhľadom na to, že žalovaná 1/ bola evidovaná v technickom preukaze vozidla (dokonca aj na poisťovej zmluve) ako vlastníč/držiteľ vozidla, mala právne panstvo nad vecou. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná 1/ ako prevádzkovateľ/prevádzateľ vozidla zodpovedá za zásah do osobnostných práv žalobcov v zmysle ust. § 427 O.z. V prípade zodpovednosti prevádzkovateľa ide o objektívnu zodpovednosť bez potreby preukazovania zavinenia. Postačuje ak k neoprávnenému zásahu došlo v dôsledku prevádzky vozidla, čo je v tomto prípade nesporné.

Odvolačný súd sa so závermi súdu prvej inštancie stotožňuje, rovnako zotrváva na právnej argumentácii vyjadrenej už v jeho predchádzajúcom rozhodnutí v predmetnej veci, že zodpovednosť vodiča motorového vozidla ako priameho pôvodcu za zásah do osobnosti fyzickej osoby nemožno považovať za výlučnú. Rovnako tak nemožno pri vymedzení subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv, ktorý bol spôsobený prevádzkou dopravných prostriedkov, vylúčiť ani analogické použitie ustanovenia § 427 O. z. Tak ako podľa okolností daného prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe (porov. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 228/2012). Ak k zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dôjde prevádzkou dopravného prostriedku podľa § 427 O.z., ide o osobitnú skupinu zásahov do osobnostných práv a z tohto hľadiska je potrebné vychádzať z toho, že za nemajetkovú ujmu spôsobenú fyzickej osobe prevádzkou dopravného prostriedku nutne zodpovedá aj prevádzkovateľ. Nemá podstatný význam, či prevádzkovateľ vozidla bol, či nebol vlastným priamym fyzickým pôvodcom zásahu, t. j. pôvodcom mechanizmu, ktorým bol zásah proti osobnostnej sfére spôsobený fyzickej osobe (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 814/2003 a porov. Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. § 1 - 880. Komentár. Praha: C. H. Beck, s. 1429 – 1436). Súd prvej inštancie správne konštatoval, že držiteľom (prevádzateľom) motorového vozidla v čase dopravnej nehody bola žalovaná 1/ (žalobcovia v žalobe poukázali na túto skutočnosť, rovnako ako aj na znenie § 427 O. z.), a vysporiadal sa s objektívnou zodpovednosťou žalovanej 1/ ako prevádzateľa motorového vozidla, pre ktorú postačuje, že ku škode, nemajetkovej ujme došlo v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla (bez ohľadu na zavinenie). Vo všeobecnosti sa za prevádzkovateľa (§ 427 O. z.) považuje subjekt, ktorý má právnu a faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom. Spravidla je ním predovšetkým vlastníč vozidla. Skutočnosť, že prevádzateľ nemá vo faktickej moci vozidlo napr. z dôvodu jeho prenájmu, ešte nevyklučuje jeho zodpovednosť ako prevádzkovateľa, pretože tá je podmienená alternatívne, buď právnym panstvom nad motorovým vozidlom, alebo faktickou možnosťou ním disponovať podľa § 3 ods. 1 ZoPZP /Povinnosť uzavrieť poisťovnú zmluvu má pri tuzemskom motorovom vozidle ten, kto je ako držiteľ motorového vozidla zapísaný v dokladoch vozidla alebo ten, kto je v dokladoch vozidla zapísaný ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla, v ostatných prípadoch ten, kto je vlastníkom motorového vozidla alebo jeho prevádzkovateľom. Ak na motorové vozidlo je uzatvorená nájomná zmluva s právom kúpy

prenajatej veci, povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu má nájomca./ (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16.10.2018 sp. zn. III. ÚS 395/2018). Žalovaná 1/ v spore tvrdila (viď jej výpoveď na pojednávaní dňa 15.7.2021), že vozidlo kúpila na leasing, podpísala leasingovú zmluvu, zaplatila prvú splátku, vozidlo kúpila dcére a tým to pre ňu skončilo, všetko ďalej hradila jej dcéra (splátky, poisťky), ktorá vozidlo užívala, žalovaná 1/ vedela o tom, že posledný rok vozidlo používala N. O., dcérina zamestnankyňa, nakoľko dcéra mala odobratý vodičák, tak dcéra vozidlo dala svojej zamestnankyni a tá ju vozila, v podstate jej robila šoférku, myslí, že boli aj kamarátky. Ďalej vo výpovedi (v rozpore so skôr uvedeným) uviedla, že sa dozvedela, že auto šoférovala N. už dlhšiu dobu až po nehode. Zo skôr uvedeného tvrdenia je zrejmé, že nešlo o použitie vozidla bez jej vedomia alebo proti jej vôli. Ako vlastníčka vozidla bola zapísaná žalovaná 1/, ona uzavrela povinné zmluvné poistenie. Odvolací súd dopĺňa, že vo všeobecnosti treba za prevádzkovateľa na účely § 427 O.z. považovať subjekt, ktorý má právnu a faktickú možnosť trvale (nie na prechodnú dobu) disponovať s daným dopravným prostriedkom. Obdobne je pojem prevádzkovateľ definovaný v § 2 písm. j/ ZoPZP, podľa ktorého prevádzkovateľom motorového vozidla sa rozumie fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom. Spravidla je teda prevádzkovateľom predovšetkým vlastníč motorového vozidla. Ide však o pojem širší ako vlastníč a preto nemožno vylúčiť, že ním bude aj osoba odlišná od vlastníka, a to tiež vtedy, ak vlastníč dáva inej osobe oprávnenie vec na určitý čas používať s následným právom kúpy tejto veci. Takýto právny vzťah zakladá spravidla leasingová zmluva. Ide v podstate o tzv. finančný leasing, ktorého zmyslom a účelom je hlavne zabezpečovacia funkcia a jeho cieľom je konečný prevod vlastníctva k predmetu leasingu. Podstatou tohto záväzkového vzťahu je záväzok prenajímateľa odovzdať určitú vec, ktorú prenajímateľ za týmto účelom zabezpečí, nájomcovi do používania a záväzok nájomcu zaplatiť náklady súvisiace so zabezpečením leasingu formou leasingových splátok s tým, že na konci leasingového vzťahu spravidla dochádza ku kúpe predmetu leasingu. Nájomca už od začiatku tohto vzťahu nesie riziká spojené s predmetom leasingu ako aj náklady spojené s jeho používaním. Zmyslom finančného leasingu je tak zabezpečiť za úplatu financovanie pre nájomcu, kedy predmet leasingu počas trvania tohto vzťahu síce zostáva vo vlastníctve prenajímateľa, ale práva a povinnosti v súvislosti s vlastníctvom (okrem možnosti vec scudziť alebo zaťažiť treťou osobou) prináležia nájomcovi. Na rozdiel od klasického nájmu, prenajímateľ nemá záujem, aby sa po skončení leasingového vzťahu vec vrátila do jeho dispozície, ale má záujem, aby po zaplatení všetkých leasingových splátok vec prešla do vlastníctva nájomcu. Z uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. finančného leasingu má nájomca oprávnenie počas celého trvania tohto vzťahu fakticky disponovať s predmetom leasingu obdobne ako vlastníč a po kúpe prenajatej veci ňou aj právne v celom rozsahu disponovať. Možno preto dospieť k záveru, že ak predmetom leasingovej zmluvy je nájom motorového vozidla s právom kúpy prenajatej veci, vzniká od odovzdania predmetu leasingu zo strany prenajímateľa nájomcovi, oprávnenie nájomcovi k jeho používaniu a od tohto momentu sa stáva nájomca jeho prevádzkovateľom a teda aj subjektom zodpovedným za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov v zmysle § 427 O.z. V predmetnej veci tak bola od odovzdania jej predmetu leasingu prevádzkovateľom vozidla žalovaná 1/. Na základe uvedeného nebola odvolacia námietka žalovaných 1/ a 2/ o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/ dôvodnou.

20. Žalovaná 1/ namietla, že rozsudok je nepreskúmateľný vo vzťahu k výške stanovenej náhrady nemajetkovej ujmy, teda nemá atribúty podľa ust. § 220 CSP. Vzhľadom na uvádzané okolnosti daného prípadu náhrada nemajetkovej ujmy obom rodičom vo výške 15.000 eur každému z nich, sa javí ako nadsadená, akú ujmu žalobcovia v skutočnosti utrpeli - malo byť predmetom dokazovania na okresnom súde.

Žalovaná 2/ nesúhlasila ani s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a ani so zdôvodnením tejto priznanej výšky, ktorú považuje za neprímerane vysokú a to jednak vzhľadom k judikatúre (ktorá v súčasnosti priznáva pozostalým rodičom po dospelom dieťati cca 10.000 eur) ako aj vzhľadom k okolnostiam, za ktorých k ujme došlo a osobnej neangažovanosti žalovaných subjektov. Nie je podľa nej možné dávať na jednu úroveň prípady, kedy by sa nemajetková ujma spôsobila žalovaným zavinene, či dokonca úmyselne resp. pod vplyvom alkoholu a prípady, kedy žalovaný iba zodpovedá objektívne podľa § 427 O.z. a osobne žiadnym zavineným konaním do osobnostných práv žalobcov nezasiahol. Žalovaní sa nemôžu žalobcom ospravedlniť (ujmu nespôsobili) ale môžu byť zaviazaní na náhradu ujmy, ktorá však má prichádzať do úvahy až potom čo ospravedlnenie nie je postačujúce (v zmysle § 13 O.z.). Súd v odôvodnení rozsudku síce príkladmo poukázal na iné súdne rozhodnutia ale z uvedených údajov bolo možné zistiť iba výšku priznanej sumy a rodinný vzťah k nebohému. Súd neuvádza, že by v danom prípade išlo o podobný skutkový stav, kde by žalovaný nebol pôvodcom zásahu ale iba objektívne zodpovedným subjektom z titulu postavenia prevádzkovateľa vozidla.

Žalobcovia v odvolaní dôvodili, že u zásahov do práv na život alebo zdravie ako najvýznamnejších zložiek práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby je nedostatočnosť iného než peňažného zadosťučinenia pravidlom (a to bez potreby zisťovania ďalších podmienok nedostatočnosti). Výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcami, ako osôb v postavení blízkych osôb objektu zásahu do práva na život, potom rozhodne nemožno považovať za neprimeranú, resp. vybočujúcu z rozhodovacej praxi súdov, ak sa takýmto spôsobom trvalo zasiahlo do harmonického spoločenstva, ktoré tvorili žalobcovia s nebohým. Úlohou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť následok, ktorý nastal v dôsledku konania vodičky vozidla. Avšak, aby bol naplnený skutočný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, je zároveň potrebné, aby bola dodržaná proporcionalita medzi vážnosťou spôsobeného zásahu do osobnostných práv žalobcov a pocitmi žalobcov, ktoré je možné pozorovať predovšetkým z výsluchov žalobcov. Súd prvej inštancie zobral pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov okolnosti u nebohého i na strane žalobcov a tiež okolnosti na strane žalovaného - súd prvej inštancie v bode 23 napadnutého rozhodnutia poukázal na to, že prihliadať na majetkové pomery žalovaného je potrebné len vo výnimočných prípadoch, pričom poukázal na odporúčanú judikatúru NS ČR, podľa ktorej je základný rozpočet pre stanovenie výšky náhrady odporúčaný v rozsahu 8.882,31 eur až 18.504,18 eur. Súd prvej inštancie tiež poukázal na viaceré rozhodnutia súdov v obdobných veciach, ktoré podľa jeho názoru odôvodňujú priznanie nároku na náhradu výšky žalobcom v zmysle napadnutého rozhodnutia. Žalobcovia majú za to, že súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov odôvodňujúcich výšku náhrady nemajetkovej ujmy dospel k záverom, ktoré žiadnym spôsobom nespochybňujú dôvodnosť poníženia požadovaných nárokov žalobcov. Majú za to, že súd prvej inštancie pri zohľadnení zákonných kritérií na určenie výšky tieto síce vymenoval, avšak bez akéhokoľvek odôvodnenia požadovanú výšku nemajetkovej ujmy žalobcom nepriznal. Úvaha súdu pri vyčíslení nároku musí mať jasnú štruktúru a musí byť vedená výlučne kritériami formulovanými zákonom. V súčasnej rozhodovacej praxi súdov nie je vôbec zriedkavé, že súdy priznávajú náhrady nemajetkovej ujmy v sumách desiatok tisíc eur za objektívne menej citelné zásahy do osobnostných práv než k akému došlo v tejto konkrétnej veci. Ustálená rozhodovacia prax súdov SR založila systém určenia primeranosti a spravodlivosti peňažnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy na porovnávaní závažnosti ujmy, následkov ujmy a miery zavinenia. U žalobcov má závažnosť vzniknutej ujmy podobu zásahu mimoriadne významného, veľmi hlbokého, no najmä nereparovateľného, k odčineniu ktorého nepostačuje žiadna morálna ani hmotná satisfakcia. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôležitým aspektom aj to, aby jej výška odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Preto je potrebné použiť aj princíp proporcionality s tým, že súdy porovnávajú čiastky náhrady prisúdené v iných prípadoch a to nie len v obdobných, ale aj ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv. Ak súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že v danej veci nevzhladol dôvody, pre ktoré by mal žalobcom priznať náhradu vymykajúcu sa iným náhradám nemajetkovej ujmy obvykle právoplatne priznávanej súdmi pozostalým osobám pri úmrtiach, uviedli žalobcovia pre porovnanie nasledujúce rozhodnutia odvolacích súdov v obdobných konaniach ako uviedol súd prvej inštancie, a to: Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/810/2014 zo 7.7.2015, ktorým bol potvrdený Rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, ktorým súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalému manželovi vo výške 70.000 eur a dvom pozostalým maloletým deťom sumu vo výške po 100.000 eur. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/658/2014 z 21.5.2015, ktorým bol potvrdený Rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 27C/107/2012 zo dňa 8.11.2013, ktorým súd priznal pozostalému manželovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur, Rozsudok Krajského súdu v Žiline, z 9.9.2015, ktorý zmenil Rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 11C/40/2013 z 29.4.2014, tak že pozostalému manželovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 45.000 eur, Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/368/2015 z 1.7.2015, ktorým súd potvrdil Rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/126/2010 z 1.10.2014, ktorým súd priznal pozostalému manželovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 40.000 eur, Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/465/2014 z 30.7.2015, ktorým súd potvrdil Rozsudok Okresného súdu Brezno sp. zn. 2C/61/2010 z 5.2.2014, ktorým súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pre pozostalú manželku vo výške 33.500 eur a pre pozostale deti vo výške po 33.500 eur, Rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 33C/94/2016 z 9.4.2021, ktorým súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pre pozostalú manželku vo výške 20.000 eur, pre pozostale (dospelé deti) vo výške po 10.000 eur. Ďalej žalobcovia uviedli, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nebohý nebol závislý na omamných a psychotropných látkach, viedol riadny život. Súčasne súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že je vylúčená spoluvina nebohého na jeho úmrtí tým, že nebol v čase dopravnej nehody pripútaný (vodička vozidla bola pripútaná, pričom zomrela tiež), a že by mal vedomosť o tom, že vodička vozidla bola pod

vplyvom omamných a psychotropných látok. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že neprichádzalo do úvahy akékoľvek krátenie priznanej výšky nemajetkovej ujmy, aj napriek tomu však súd nepriznal žalobcom požadovaný nárok v plnej výške. Považujú za nesprávne, že súd prvej inštancie odôvodnil výšku priznanej nemajetkovej ujmy výlučne rozhodovacou praxou súdov SR a ČR. V tomto smere považujú za potrebné uviesť, že išlo o úmrtie najmladšieho syna, ktorý bol žalobcom najbližšou osobou z pohľadu medziľudských vzťahov. Neexistuje nič horšie pre rodiča ako fakt, že musel pochovať svojho syna. Výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd prvej inštancie priznal žalobcom je podľa ich názoru neprimeraná vzhľadom na okolnosti prípadu. Suma sa žalobcom nejaví ako spravodlivá a primeraná. Odôvodnenie úvah, ktoré viedli súd prvej inštancie k priznaniu takejto výšky nemajetkovej ujmy považujú za nedostatočné. Súd prvej inštancie ani z jedného vykonaného dôkazu nedospel k záveru, že by suma, ktorú požadovali žalobcovia v žalobe mala byť krátená. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov majú za to, že okolnosti daného prípadu odôvodňujú priznanie plnej výšky požadovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Odvolačný súd je názoru, že súd prvej inštancie vo vzťahu k výške uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zistil v dostatočnom rozsahu skutočnosti relevantné pre meritórne rozhodnutie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Citovej ujme sa vyrovná len málokterý emočný zážitok, preto jeho vnímanie a prejavy, hoci sú individuálne, možno dôvodne predvídať. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacim parametrom proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohacovania a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). V náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 1568/09 bol konštatovaný zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom a primerané zadosťučinenie označené za jednu z civilnoprávných sankcií, ktorá má odrádzať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov protiprávneho konania a byť tak nástrojom prevencie, porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015 (uvedený obsah už odznel v rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2016 sp.zn. 10 Co 566/2015). Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, porov. sp. zn. I. ÚS 2844/14. Pri posudzovaní primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, je súd povinný zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, v súlade princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, aj s prihliadnutím na vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady, porov. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 288/2017. V predmetnej veci súd prvej inštancie pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady použil princíp proporcionality tiež spôsobom, že porovnal čiastky tejto náhrady prisúdené v iných porovnateľných prípadoch. K tvrdeniu žalovanej 2/, že judikatúra (ktorú nekonkretizovala) v súčasnosti priznáva pozostalým rodičom po dospelom dieťati cca 10.000 eur, a že súd prvej inštancie pri porovnaní neuviedol, že by v danom prípade išlo o podobný skutkový stav, kde by žalovaný nebol pôvodcom zásahu ale iba objektívne zodpovedným subjektom z titulu postavenia prevádzkovateľa vozidla, a k tvrdeniam žalobcov, ktorí pre porovnanie uviedli konkrétne rozhodnutia odvolacích súdov v obdobných konaniach, odvolací súd príkladmo uvádza, že rozsudkom OS Trnava 32C/52/2017 v spojení s rozsudkom KS v Trnave 23Co/251/2018 bola priznaná matke suma 25.000 eur, otcovi 17.500 eur, sestre 10.000 eur, proti prevádzateľovi a poisťovni, nepodmienečne odsúdený vodič zišiel s autobusom z diaľnice s následkom smrti štyroch žiakov gymnázia, rozsudkom OS Námestovo 10C/56/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina 8Co/165/2017 a rozhodnutím NS SR 5Cdo/178/2018 bola priznaná matke i otcovi, každému suma 15.000 eur proti poisťovni, smrť jediného 19 r. syna, ktorý zahynul ako

spolujazdec s vodičom pod vplyvom alkoholu, rozsudkom OS Nové Zámky 4C/119/2014 v spojení s rozsudkom KS Nitra 7Co/286/2017, bola priznaná matke suma 15.000 eur, otcovi 15.000 eur, sestre a družke každej po 10.000 eur, proti prevádzateľovi /zamestnávateľovi vodiča/ a poisťovni, neprimeraná rýchlosť, prechod do protismeru s nárazom do chodca tlačiaceho bicykel, nežil v domácnosti s rodičmi, ale 4 r. s družkou a jej deťmi, ktorých vyživoval, rozsudkom OS Bardejov v spojení s rozsudkom KS Prešov 10Co/5/2018 bola priznaná matke suma 16.500 eur, otcovi 16.500 eur, bratovi 10.000 eur, proti poisťovni a prevádzateľovi, nesprávne predchádzanie na úzkej ceste, smrť v spoločnej domácnosti žijúceho invalidného syna a brata, rozsudkom OS Galanta 26C/1/2010 v spojení s rozhodnutím KS Trnava 23Co/535/2015 a rozhodnutím NS SR 6Cdo/219/2017 bola priznaná matke suma 16.600 eur, otcovi suma 16.600 eur, proti vodičovi, poisťovni a prevádzateľovi, plnoletý, slobodný s rodičmi žijúci syn, rozsudkom OS Nitra sp. zn. 10 C 88/2009 v spojení s rozsudkom KS v Nitre sp. zn. 9 Co 330/2012 priznal každému z rodičov 90.000 eur, každému zo súrodencov 10.000 eur (nemocnica, nesprávna zdravotnícka starostlivosť), rozsudkom OS BA IV 24 C 239/2013 pozostalej matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 50.000 eur (nehoda s opitým vodičom s viacerými mŕtvymi, medzi nimi 23-ročný syn), rozsudkom OS Bratislava II 18 C 276/2008 v spojení s rozsudkom KS Bratislava 4 Co 470/2011 pozostalým rodičom 19-r. dcéry priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 49.790 eur (správca cesty), rozsudkom OS Martin 11 C 40/213 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina 7 Co 578/2014 pozostalému manželovi a otcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 45.000 eur (náraz nákladného vozidla do pred ním idúceho osobného vozidla), rozsudkom OS Bratislava II 18 C 76/2012 v spojení s rozsudkom KS Bratislava 6 Co 217/2014, a rozhodnutím NS SR 6 Cdo 92/2015 pozostalým rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému vo výške 40.000 eur (zrazená chodkyňa na prechode pre chodcov, prekročená rýchlosť), OS Stará Ľubovňa 2 C 204/2010 v spojení s rozhodnutím KS Prešov 20 Co 188/2012 pozostali rodičia, každému z nich priznaná suma 33.000 eur (prevádzkovateľ lyžiarskeho strediska), OS Prešov 8 C 46/2005 v spojení s rozhodnutím KS Prešov 16 Co 29/2011, každému z rodičov a súrodencovi priznaná suma 30.000 eur (nemocnica, nesprávna diagnostika po úraze), OS Trnava 12 C 71/2009, v spojení s rozhodnutím KS Trnava 24 Co 479/2012 pozostalému otcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 25.000 eur (chodec na diaľnici v strednej opitosti, zomrelý 18-ročný syn), OS Topoľčany 6 C 143/2015v spojení s rozsudkom KS Nitra 5 Co 264/2017 pozostalej matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 25.000 eur (náraz do chodkyne 23-ročnej spolužívajúcej dcéry na prechode pre chodcov), OS Humenné 12 C 60/2011 v spojení s rozhodnutím KS Prešov 17 Co 212/2015 pozostalým rodičom plnoletého dieťaťa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému z nich 20.000 eur (alkohol, zrazený chodec, vodič bez oprávnenia). V rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva Kontrová proti Slovenskej republike bola priznaná pozostalej matke dvoch maloletých detí náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur (neoprávneným zásahom bolo nekonanie štátnych orgánov, vedúce k nezabráneniu trestnému činu). Z uvedeného vyplýva, že nemožno prisvedčiť tvrdeniu žalovanej 2/, že judikatúra (ktorú nekonkretizovala) v súčasnosti priznáva pozostalým rodičom po dospelom dieťati cca 10.000 eur. Súčasne je potrebné dodať, že komparácia priznaných náhrad v iných obdobných prípadoch nepredstavuje mechanickú účinnosť, spočívajúcu v doplnení vopred daných veličín do stanovených šablón (porov. rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS2578/2019). Dôležité je individuálne posúdenie každého prípadu, s prihliadnutím k jeho jedinečným okolnostiam. Preto skutočnosť, že v inom súdnom konaní bola typovo rovnakému rodinnému príslušníkovi priznaná vyššia či nižšia suma, nie je dôvodom pre záver o neprimeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa rozhodnutia NS SR sp.zn. 4 Cdo 139/2011 vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 O.z. pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Uvedené zákonné ustanovenie však zakotvuje taxatívne dve kritériá: závažnosť vznikutej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zistené okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne napríklad, ak je daný podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo) je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (napríklad či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nedbanlivosť alebo naopak o úmysel). Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti, pružne prihliadnúť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. V posudzovanej

veci súd prvej inštancie pri stanovení výšky správne prihliadal k súdnou praxou vymedzeným kritériám, ktorými sú najmä intenzita citového vzťahu primárnej a sekundárnej obeť (zomrelého a pozostalých), vek a zdravotný stav primárne poškodeného a sekundárne poškodeného, existenčná závislosť primárnej a sekundárnej obeť (nielen vo finančnom význame), prípadné poskytnutie inej satisfakcie a prípadné spoluzapríčinenie ujmy primárne poškodeným.

Žalovaná 2/ tiež namietala, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je možné zistiť ako sa okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (žalovaní nemajetkovú ujmu nespôsobili vlastným zavineným konaním) podpísali na konečnej výške priznanej sumy. Aj žalovaná 1/ namietala, že nezasiahla svojím konaním do osobnostných práv žalobcov. K týmto námietkam odvolací súd opakovane uvádza, že za nemajetkovú ujmu spôsobenú fyzickej osobe prevádzkou dopravného prostriedku nutne zodpovedá aj prevádzkovateľ. Nemá podstatný význam, či prevádzkovateľ vozidla bol, či nebol vlastným priamym fyzickým pôvodcom zásahu, t. j. pôvodcom mechanizmu, ktorým bol zásah proti osobnostnej sfére spôsobený fyzickej osobe (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 814/2003 a porov. Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. § 1 - 880. Komentár. Praha: C. H. Beck, s. 1429 – 1436).

Žalovaná 2/ tiež namietala, že súd dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu, keď v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že po smrti syna sa zdravotný stav žalobcu 1/ výrazne zhoršil (mozgová príhoda), hoci mozgovú príhodu mal žalovaný 1/ už pred smrťou syna, čo sám žalovaný 1/ potvrdil na pojednávaní v reakcii na výpoveď žalovanej 2/. Žalovaná 1/ tiež uviedla, že mozgová príhoda žalobcu 1/ nesúvisí so stratou syna, to nebolo preukázané v priamej príčinnej súvislosti. Odvolací súd uvádza k tejto námietke, že vzhľadom na výpovede žalobcov sa javí presnejšou formulácia, že po smrti syna sa zdravotný stav žalobcu 1/ (ktorý už pred smrťou syna prekonal mozgovú porážku) výrazne zhoršil. Tvrdenie o výraznom zhoršení zdravotného stavu žalobcu 1/ po smrti syna bolo obsiahnuté aj v podaní žalobcov z 28.3.2022, ktoré tvrdenie žalovaní v konaní pred súdom prvej inštancie nespochybnili.

Ďalej žalovaná 2/ namietala, že pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že istým kritériom pre stanovenie výšky finančného odškodnenia môže byť aj limit odškodňovania obeť úmyselných trestných činov podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, podľa ktorého v súčasnosti tento limit predstavuje 26.000 eur (520 eur x 50), potom podľa názoru žalovanej 2/ bolo potrebné vchádzať zo znenia tohto zákona platného a účinného v čase, kedy k ujme došlo t. j. ku XX.XX.XXXX, v zmysle tohto zákona teda ak by bol syn žalobcov násilne úmyselne usmrtený, mali by žalobcovia nárok na odškodnenie vo výške maximálne 17.600 eur (50 x 352 eur) a to pre všetkých pozostalých dokopy t. j. v predmetnom prípade obaja rodičia maximálne každý po 8.800 eur. V predmetnom prípade ale nešlo o úmyselné zabitie ba dokonca ani o nedbanlivostné usmrtienie žalovanými t. j. v zmysle logickej úvahy súdu malo by byť v tomto prípade odškodnenie oveľa nižšie ako by žalobcovia obdržali pri úmyselnom násilnom usmrtení ich syna a zároveň ešte oveľa nižšie ako pri zavinenom usmrtení žalovanými.

Žalobcovia dôvodili, že súd prvej inštancie sám poukázal na ust. § 6 zákona č. 215/2006 Z. z., podľa ktorého pozostalým po obeť násilných trestných činov, ktorým bola spôsobená smrť zákon priznáva nárok na odškodné vo výške 50 násobku sumy životného minima, čo podľa súdu predstavuje sumu 26.000 eur. V tomto smere zdôraznili, že nejde o konečné odškodnenie, ale o odškodnenie garantované štátom za to, že nedokázal ochrániť svojho občana. Poškodení sa môžu následne domáhať ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle O.z.. Uvedená suma teda nie je konečná. Odvolací súd k tejto námietke žalovanej 1/ a žalobcov, kvantifikujúcej výšku odškodnenia podľa zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (účinného do 31.12.2017), uviedol, že súd prvej inštancie túto právnu úpravu uviedol len podporne a nebola spôsobilá ovplyvniť výšku náhrady nemajetkovej ujmy komplexne vyhodnotenú súdom prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania a individuálnych okolností prípadu. Uvedená legislatíva reguluje vzťahy medzi štátom a poškodeným, nie však súkromnoprávnu sféru v dôsledku neoprávneného zásahu jej subjektov, nemôže byť komparátorom odškodňovania následkov zásahov v súkromnoprávných vzťahoch.

Na základe všetkého uvedeného v tomto bode rozsudku odvolacieho súdu boli námietky žalovanej 2/ (že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 2 x 15.000 eur nie je primeraná ale je neúmerne vysoká a navyše nie transparentne zdôvodnená), žalovanej 1/ (o nepreskúmateľnosti vo vzťahu k výške stanovenej náhrady nemajetkovej ujmy a jej nadsadenosti) a žalobcov 1/ a 2/ (že okolnosti daného prípadu odôvodňujú priznanie plnej výšky požadovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) nedôvodné.

21. Napokon žalovaná 2/ namietala, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil svedecké výpovede a výsluchy strán a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď prevzal tvrdenia svedkov P. a J. tak ako

by boli nevyvrátiteľné, pričom z ich výpovedí nevyplýva, že by s nebohým trávili nejaký čas na to, aby ho reálne poznali a vedeli čo po celé dni vlastne robil. Svedok J. (nar. XXXX) je susedom žalobcov a z jeho výpovede nevyplýva, že by nebohého nejako bližšie poznal resp. že by s ním trávil veľa času. Išlo skôr o to, že sa ako susedia vídali na ulici resp. cez plot a že si ako susedia pomáhali s prácami, keď bolo treba. Svedkyňa P. sama na pojednávaní uvádza: "Málokedy sme sa s ním osobne stretli", čím vlastne pripúšťa, že to čo o nebohom vie, má iba sprostredkovane resp. domýšľaním. Stretávali sa ako rodiny ešte v časoch, keď bola dieťa, potom už pomenej. Naproti tomu bola výpoveď svedkyne E. H., ktorá s ním bola denne 6-12 mesiacov pred tragédiou a súd jej výpoveď v ods. 26 rozsudku spochybňoval tým, že „ako jediná bez akýchkoľvek relevantných dôkazov poukazovala na údajnú závislosť nebohého na psychotropných látkach." V prvom rade svedecká výpoveď je svedeckou výpoveďou t. j. svedok by mal po poučení uviesť to čo vnímal vlastnými zmyslami. Svedok nemá produkovať dôkazy na podporenie svojej výpovede. Svedkyňa logicky popísala to čo videla každý deň počas mnohých mesiacov a to, že nebohý chodil do krčmy za jej zamestnankyňou N., posedával tam celé dni, flákal sa. Za celú tú dobu nemá vedomosť o tom, že by niekde pracoval. Svedkyňa opakovane videla ako priamo v krčme a aj na iných miestach užívali všetci traja (celá nebohá posádka vozidla) marihuanu a pervitín. Nakoniec toto tvrdenie svedkyne je predsa potvrdené o.i. tým, že v čase nehody bolo v krvi nebohej vodičky zistená prítomnosť metamfetamínu. Svedkyňa H. ako jediná zo svedkov trávila s nebohým A. B. množstvo času, nakoľko s jej zamestnankyňou N. všade chodil t. j. aj do krčmy, ktorú prevádzkovala svedkyňa a aj k nej domov chodili N. s A. na kávu. Toto sú momenty, ktorými ostatní svedkovia nedisponujú a nebohého A. do hĺbky nepoznali. Z uvedeného je zrejmé, že rodičia zrejme nemohli mať s nebohým úplne harmonický vzťah, nakoľko tento vo veku 30 rokov bol dlhodobo nezamestnaným a navyše bol podľa očitého svedka pravidelným užívateľom návykových látok (marihuana a pervitín). Ani z výpovedí svedkov navrhnutých žalobcami nevyplýva mimoriadne blízky vzťah a ani mimoriadne ťažké zvládanie stavu žalobcov po tragickej nehode. Svedkyňa P. uviedla, že vzťah žalobcov s nebohým synom bol bežný. Svedok J. vo svojej výpovedi uviedol, že ako priamy sused s každodenným stykom so žalobcami neevidoval žiadne zásadné zmeny v ich správaní po nehode. Keď sa k tomu pripoja zistené skutočnosti zo svedeckej výpovede E. H. (dlhodobo nezamestnaný 30-ročný nebohý syn, pravidelne užívajúci marihuanu a pervitín), je možné konštatovať, že vzťah syna s rodičmi mohol byť skôr problematický ako ideálny. Žalobcovia neboli finančne odkázaní na nebohého syna, nebolo hodnoverne preukázané, že by sa pravidle finančne podieľal na chode domácnosti ani že by pracoval, nebol označený jeho zamestnávateľ ani doložená pracovná zmluva na prípadné vyvrátenie tvrdení svedkyne H., že posledný rok celé dni vyesedával v krčme.

Aj žalovaná 1/ v odvolaní namietala, výpovede svedkov sú zjavnom rozpore, pretože na jednej strane svedkyňa - dcéra žalovanej 1/ potvrdila, že syn žalobcov nepracoval, zdržiaval sa počas pracovného času aj mimo neho práve s vodičkou motorového vozidla, N. O. a podľa nej sa flákal, tiež obaja mali byť konzumentami návykových látok, čo tiež vypovedá o ich spôsobe života a prístupe k nemu. Nestotožnila sa s názorom súdu, že dcéra žalovanej 1/ umožnila vedenie motorového vozidla osobe, o ktorej vedela, že konzumuje drogy, teda pripísať toto na vrub dcéry žalovanej 1/, pretože rozhodujúci je stav pred dopravnou nehodou, resp. v jej čase, keď sa stala, pričom v osudný deň, dcéra žalobkyne nemohla nijako zabrániť tomu, aby nebolo autom jazdené, to by najskôr musela byť s vodičkou, posádkou auta v priamom kontakte a to nebola. Zodpovednosť za svoje správanie a konanie musí niesť každý sám. Svedkovia žalobcov tvrdili, že syn žalobcom finančne vypomáhal, vystáva otázka z čoho im mohol vypomáhať, keď nepracoval. Tvrdenie týchto svedkov mala za sporné, účelové. Tiež podľa nej nebolo v konaní preukázané, kde v skutočnosti syn žalovaných býval, kedy a kde sa v skutočnosti zdržiaval, keď mal byť s N. O.. Má za to, že rodičia (žalobcovia) poškodeného syna neboli finančne na neho odkázaní, ani na jeho pomoc, ako v konaní tvrdili.

Súd prvej inštancie mal za preukázané, že intenzita nemajetkovej ujmy u pozostalých rodičov/žalobcov 1/ a 2/ v súvislosti s tragickým a predčasným úmrtím ich dospelého najmladšieho syna je v zásade rovnaká (skutočnosť, že každý z nich tragédiu niesol a vyrovnával sa s ujmou iným spôsobom podľa názoru súdu nevyplýva o rozdielnej intenzite ujmy, ale má výpovednú hodnotu vo vzťahu k povahovým črtám a charakteru každej osobnosti, intenzita ujmy je u spolužijúcich rodičov v rámci bežnej rodiny vo vzťahu k dieťaťu identická). V konaní bolo tiež preukázané, že žalobcovia sa do dnešného dňa len ťažko zmierujú so smrťou ich najmladšieho syna. Išlo pritom o mladého človeka (30 rokov) bez zdravotných ťažkostí, s ktorým mali žalobcovia ako rodičia dobrý vzťah. Nebohý syn žil s nimi v spoločnej domácnosti, podľa zhodných výpovedí žalobcov, ako aj svedka A. J. a svedkyne Q. P. im (žalobcom) vypomáhal jednak finančne (výška príspevku, ani jeho periodicita v konaní preukázané neboli, rovnako nebolo preukázané a ani tvrdené, že by žalobcovia boli odkázaní finančne na nebohého syna), ako aj s domácimi prácami, s prácami v záhrade. Žalobcovia do dnešného dňa nedokázali odstrániť z izby osobné veci ich syna.

Prakticky sa im zrútili plány a predstavy (rekonštrukcia domu pre nebohého syna), ktoré zdieľali so svojim najmladším synom. Po smrti syna sa zdravotný stav žalobcu 1/ výrazne zhoršil. Rovnako žalobkyňa 2/ bola nútená brať lieky na ukludnenie, stránila sa spoločnosti. Z výsluchu svedkov vyplynulo, že žalobcovia mali s nebohým synom harmonický vzťah. Žalobcovia aj dvaja svedkovia (p. P. a p. J.) sa vyjadrili, že nebohý syn viedol riadny život, nebol žiaden alkoholik ani nič podobné, čo je v rozpore s vyjadrením svedkyne E. H. (dcéry žalovanej 1/), ktorá ako jediná bez akýchkoľvek relevantných dôkazov poukazovala na údajnú závislosť nebohého na psychotropných látkach. Súd nespochybnil logickú argumentačnú konštrukciu produkovanú žalobcami ohľadne jej vyjadrenia, podľa ktorého svedkyňa H., vedomá si užívania psychotropných látok nebohou p. O. (vodič), predsa len zverila vozidlo nebohej slečne O.. Je ťažko uveriteľné, aby na jednej strane svedkyňa H. poukazovala na nespoľahlivosť slečny O. (užívateľka drog) a na druhej strane túto naďalej zamestnávala a dokonca jej zverila motorové vozidlo. Na uvedenej skutočnosti veľa nemení aj výsledok trestného vyšetrovania, podľa ktorého bola v čase nehody vodička pod vplyvom drog. Uvedená skutočnosť bez ďalšieho nepreukazuje vedomosť nebohého syna žalobcov o tom, že vodička je pod vplyvom drog v čase jeho nástupu do vozidla a už vonkoncom nie to, že aj nebohý syn žalobcov bol v čase nehody pod vplyvom drog, prípadne, že drogy pred jazdou užíli spoločne s vodičkou (čo predstavovalo obsah procesnej obrany žalovanej 2/). Svedkyňa H. poznala nebohého len pol roka a aj to len z toho, že nebohý chodieval do krčmy, ktorú prevádzkovala svedkyňa H. za nebohou N. O..

Odvolací súd sa stotožňuje s práve uvedenými závermi súdu prvej inštancie a považuje námietku žalovanej 2/ (že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil svedecké výpovede a výsluchy strán a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam) za nedôvodnú. Rovnako ako súd prvej inštancie je názoru, že zhodnými tvrdeniami žalobcov 1/ a 2/ a svedkov P. a J. bolo v konaní preukázané, že žalobcovia 1/ a 2/ mali s ich nebohým synom dobrý harmonický vzťah, žili v spoločnej domácnosti, žalovaní síce neboli odkázaní finančne na nebohého syna, avšak tento im vypomáhal finančne, pomáhal im aj s domácimi prácami aj s prácami v záhrade, s otcom chodil na ryby. V osobe nebohého syna žalobcov išlo o mladého 30-ročného zdravého človeka, ktorý viedol riadny život, nebol žiaden alkoholik ani nič podobné. Zdravotný stav žalobcu 1/ sa po smrti syna zhoršil, rovnako zdravotný stav žalobkyne 2/, ktorá musela brať lieky na ukludnenie, stránila sa spoločnosti. Žalobcom sa zrútili plány a predstavy o ďalšom živote (rekonštrukcia domu pre nebohého syna), ktoré zdieľali s týmto svojim najmladším synom, doposiaľ nedokázali odstrániť z izby osobné veci ich syna. Nemožno sa stotožniť s názorom žalovanej 2/, že z výpovedí svedkov navrhnutých žalobcami nevyplýva mimoriadne blízky vzťah a ani mimoriadne ťažké zvládanie stavu žalobcov po tragickej nehode. Svedkyňa P. výslovne uviedla, že žalobcovia mali veľmi dobrý vzťah s neb. A. a že tragédiu prežívali ťažko, žalobkyňa 2/ zostala utiahnutá, tiež svedkyňa uviedla, že neb. A. im finančne pomáhal, chodil brigádovať, určite aj pracoval, pretože majú veľkú záhradu, statok a opravovali rodinný dom. Svedok J. uviedol, že žalobcovia mali s neb. synom normálny vzťah, ak bolo treba niečo robiť, tak porobili, aj druhému pomohli, aj im prišli pomôcť s prácami. Svedok označil neb. A. ako dobré chlapčisko s tým, že nebol nejaký opilec, nič také. Na otázku či sa zmenilo nejakým spôsobom správanie žalobcov svedok uviedol, že nevie, že by na niekoho nadávali, nič iné nevnímal. Na ostatnú otázku či má informácie o tom, že by sa nebohý podieľal na vedení spoločnej domácnosti, svedok uviedol, že pravdaže áno, poslúchal. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie neuveril tvrdeniam svedkyne H. a tieto považoval za účelové, keď na jednej strane svedkyňa tvrdila, že N. O. bola jej zamestnankyňa a nakoľko svedkyni bol odňatý vodičský preukaz, tak dala N. O. auto nech jej chodí do skladu a keď niečo potrebovala papierovo na úradoch, tiež svedkyňu vozila, preto bolo auto u N. O., N. O. s nebohým synom žalobcov hocikedy večer prišli k svedkyni domov na kávu, a na druhej strane svedkyňa uvádzala, že všetci traja čo boli vo vozidle užívali návykové látky (marihuanu a pervitín), videla ich prítom. Nejaví sa logickým, aby svedkyňa takejto osobe – užívateľke drog zverila vozidlo, zamestnávala ju v krčme, dovolila jej chodiť po tovar do skladu, vybavovať veci na úradoch a dokonca hocikedy chodiť (aj s nebohým synom žalobcov) k svedkyni večer domov. Za dôveryhodné odvolací súd považoval zhodné výpovede žalobcov a svedkov P. a J. o osobe žalobcu, ktorý podľa nich viedol riadny život, keďže títo ho poznali celý život na rozdiel od svedkyne H., ktorá sama uviedla, že ho pozná asi pol roka, keďže mala v dedine kde on býval šenk, kam chodil za N. O.. Tvrdenie svedkyne H., že nemala vedomosť o tom, že by bol nebohý syn žalobcov zamestnaný resp. pracoval (išlo len o jej domnienku, nie relevantnú informáciu), nebolo v rozpore s tvrdením žalobcu 1/, že jeho nebohý syn sa robote nevyhýbal.

22. Žalovaná 1/ namietala, že jej bola odňatá možnosť oboznámiť sa riadne s obsahom uznesenia Krajského súdu v Trnave, ktoré jej doposiaľ nebolo zákonným spôsobom doručované, čím bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, nemohla sa k nemu vyjadriť, dať návrhy na ďalší procesný postup

v konaní, uplatniť prostriedky procesnej obrany v konaní, vrátane dokladov o svojich majetkových pomeroch. Odvolací súd k tejto námietke uvádza, že odvolateľka mala zjavne na mysli uznesenie Krajského súdu v Trnave z 27.9.2019 č. k. 10Co/197/2018-216, ktoré jej však bolo riadne doručené dňa 19.11.2019 (viď informáciu o výsledku doručenia listinného rovnopisu na č.l. 224), preto túto jej námietku nemožno považovať za dôvodnú.

Ďalej žalovaná 1/ namietala, že výška súdom určeného plnenia je podľa jej názoru neprimerane vysoká, nezohľadňuje ani jej osobné, majetkové a iné pomery, pričom objektívne nie je spôsobilá, takúto povinnosť si splniť. Súd nevyhodnotil dôsledne jej primeranosť a proporcionalitu. Pripojila dôkazy k jej majetkovým pomeroch a žiadala, aby ich vykonal odvolací súd, keď vzhľadom na to, že jej nebolo doručované uznesenie Krajského súdu v Trnave, nemohla sa k nemu vyjadriť, dať návrhy na ďalší procesný postup v konaní, uplatniť prostriedky procesnej obrany v konaní, vrátane dokladov o svojich majetkových pomeroch. Žalovaná 1/ je starobnou dôchodkyňou, má starobný dôchodok vo výške 733,90 eur, platí si nájomné bývanie vo výške 200 eur mesačne za 1-izbu a príslušenstvo, platí ďalej poplatky spojené s užívaním a to plyn a elektrinu, plyn je 57 eur mesačne, elektrina 107 eur mesačne. Náklady spojené s jej zdravotným stavom sú minimálne 100 eur mesačne. Podala vzhľadom na jej majetkové pomery aj návrh na oslobodenie od súdneho poplatku do tohto súdneho konania. Ak by mala hradiť súdny poplatok a následne aj finančné plnenie, na ktoré ju zaviazal súd, bolo by toto pre ňu existenčne likvidačné. V tomto smere žiadala doplniť dokazovanie Krajským súdom Trnava, pretože v tomto smere neposudzoval skutkový stav vecí a s v súvislosti s ním uplatňované nároky žalobcov, resp. ich uplatňovanú výšku. Žiadala aby odvolací súd výšku priznanej nemajetkovej ujmy opakovane prehodnotil a tú znížil, aj za predpokladu, že by táto bola hradená poisťovňou a už vôbec neprichádza do úvahy, aby súdom priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uhradza žalovaná 1/ z jej starobného dôchodku, ktorá vzhľadom na jej dôchodcovský vek a zdravotný stav, teda stav obmedzenej mobility v dôsledku coxartrózy bedrových kĺbov, nemá ani možnosť vykonávať nejaký pracovný pomer. Lekársku správu priložila a žiadala tento dôkaz následne v konaní vykonať. Tiež žiada vykonať dôkazy - rozhodnutie o výmere starobného dôchodku žalovanej 1/, doklady o platení poplatkov spojených s bývaním žalovanej 1/ - nájom, plyn, elektriny, listiny preukazujúce náklady na jej zdravotný stav - bloky od nákupu liekov, za účelom preukázania jej majetkových pomeroch, ktoré sú ku dňu vyhlásenia rozsudku Krajského súdu Trnava. Týmto smerom súd prvej inštancie nezamerá dokazovanie, hoci to právna úprava nevyklučuje. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy teda považuje žalovaná 1/ za nesprávne právne posúdenú.

Ďalej namietla, že súd konštatoval, že syn poškodených nebol konzumentom drog, resp. návykových látok, pričom nie je zjavné, z čoho súd ustálil tento názor, keďže pitevnú správu nevykonával, ani listinu o ohliadke mŕtveho, ani nevykonal znalecké posudky znalcov, ktoré boli súčasťou trestného spisu, preto žiadala v tomto smere doplniť dokazovanie. Súd totiž môže vykonať dokazovanie aj nad rámec procesných návrhov procesných strán, ak ide o objasnenie dôležitej spornej skutočnosti. Podľa § 185 ods. 2 CSP súd vykoná aj tie dôkazy, ktoré strany nenavrhl, ak tieto vyplývajú z verejných registrov a zoznamov, ak tieto nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou. Vzhľadom na rozpornosť skutkových tvrdení, bolo potrebné doplniť dokazovanie tak, že súd mal možnosť si vyžiadať písomnú informáciu o tom, či syn žalobcov skutočne pracoval a to od Sociálnej poisťovne, ktorá eviduje prihlásených zamestnancov aj zamestnávateľov, zároveň eviduje odvodové povinnosti, teda je ľahko zistiteľné, či mal syn poškodených príjem zo zamestnania a teda reálne aj mohol finančne vypomáhať rodičom, tak ako to v konaní oni tvrdia. Psychická ujma, ak by trvala ešte v čase podania žaloby, teda ak by nepriaznivý duševný stav trval na strane rodičov, bol by musel byť v konaní preukázaný minimálne lekáorskými správami, ako je tomu v ostatných konaniach. Takéto správy však neboli preukázané ani za obdobie od smrti syna do podania žaloby, pričom žaloba bola podávaná oveľa neskôr, ako došlo k tragickej udalosti.

Odvolací súd k tejto námietke opakovane uvádza, že uznesenie odvolacieho súdu bolo žalovanej 1/ riadne doručené (viď text vyššie), táto mala dostatočný priestor (viac ako 2 roky) na uplatnenie prostriedkov procesnej obrany v konaní pred súdom prvej inštancie, na pojednávaní dňa 5.4.2022, ktorého sa zúčastnila, uviedla, že k vykonanému dokazovaniu nemá námietky a po poučení podľa § 154 CSP uviedla, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania. Žalovaná v podstate namietala, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, ktoré nemohla bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, nakoľko ten jej nedoručil uznesenie odvolacieho súdu.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť

nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

Opravný prostriedok s právom novôt povoľuje subjektu prednášať nové skutočnosti a dôkazy. Uvedené znamená, že odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené ako reštriktívne vnímaná výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie.

V predmetnom spore, ako už bolo vyššie uvedené, žalovaná 1/ v odvolaní namietla, že súd nezohľadnil jej osobné, majetkové a iné pomery, ku ktorým uviedla tvrdenia a pripojila dôkazy k jej majetkovým pomerom, príjmom, výdavkom, k jej zdravotnému stavu a žiadala, aby ich vykonal odvolací súd, tvrdila, že ich nemohla bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, nakoľko ten jej nedoručil uznesenie odvolacieho súdu. Žiadala doplniť dokazovanie pitevnou správou, listinou o ohliadke mŕtveho, znaleckými posudkami znalcov, ktoré boli súčasťou trestného spisu, vyžiadaním písomnej informácie o tom, či syn žalobcov skutočne pracoval a to od Sociálnej poisťovne

Odvolací súd počas odvolacieho konania nemohol prihliadať na uvedené prostriedky procesnej obrany, ktoré žalovanou 1/ doteraz (v konaní pred súdom prvej inštancie) neboli použité, nakoľko ich odvolateľka mohla uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (od doručenia jej žaloby až do ostatného rozhodnutia súdu prvej inštancie), a ako bolo už vyššie uvedené, námietka žalovanej o pochybení v procesnom postupe súdu prvej inštancie a porušení jej právna na spravodlivý proces nebola dôvodná. Odvolacia argumentácia v podobe nových skutočností a dôkazov (tzv. novoty), je prípustná len za splnenia zákonom stanovených podmienok (§ 366 CSP) a keďže žalovanou tvrdené novoty sa netýkali procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, ako ani nepreukazujú, že v konaní došlo k vadám majúcim za následok nesprávne rozhodnutie a nejde o nezavinené doterajšie nepoužitie týchto nových skutočností a dôkazov (§ 366 písm. a/ až d/ CSP), na uvedené novoty nemohol odvolací súd prihliadnuť.

23. Žalovaná 1/ tiež namietala, že syn žalobcov dobre poznal p. N. O., vedel o tom, že je konzumentom návykových látok, pričom z výšky koncentrácie návykových látok v krvi (ktorá jej bola zistená následne), mu muselo byť zrejmé, že nie je spôsobilá riadnej jazdy, resp. vedenia motorového vozidla, napriek tomu si sadol do motorového vozidla, čo sa mu bohužiaľ stalo osudným, miera zavinenia je teda ako na strane vodičky, tak aj na strane syna žalobcov - poškodeného, svojím konaním prispeli fakticky k tomu, že prišli o život v dôsledku dopravnej nehody. Vodička bola pod vplyvom návykových látok, vyplýva to z uznesenia OR PZ, odbor kriminálnej polície v Nitre, pričom súd takto závažnú skutočnosť považuje za právne bezvýznamnú?

Súd prvej inštancie dôvodil, že výsledok trestného vyšetrovania, podľa ktorého bola v čase nehody vodička pod vplyvom drog, bez ďalšieho nepreukazuje vedomosť nebohého syna žalobcov o tom, že vodička je pod vplyvom drog v čase jeho nástupu do vozidla a už vonkoncom nie to, že aj nebohý syn žalobcov bol v čase nehody pod vplyvom drog, prípadne, že drogy pred jazdou užili spoločne s vodičkou. Svedkyňa H. poznala nebohého len pol roka a aj to len z toho, že nebohý chodieval do krčmy, ktorú prevádzkovala svedkyňa H. za nebohú N. O..

Odvolací súd sa s uvedeným záverom súdu prvej inštancie stotožňuje a poukazuje aj na svoje závery uvedené v 21. bode odôvodnenia tohto rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k výpovediam svedkov, stotožňuje sa so záverom súdu prvej inštancie, že spoluzavinenie neb. A. B. nebolo v konaní preukázané (nebola preukázaná jeho vedomosť o tom, že vodička požila pred nehodou drogy, absentuje tiež príčinná súvislosť medzi nepripútaním sa nebohého bezpečnostným pásom a jeho úmrtím), z ktorých všetkých dôvodov aj túto námietku považuje za nedôvodnú.

24. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozhodnutia, pre svoje skutkové zistenia vzal do úvahy skutočnosti, ktoré

vyplývali z vykonaných dôkazov, prednesov strán, listinných dôkazov, žiadne podstatné skutočnosti, ktoré boli v tomto konaní vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli za konania najavo neopomenul. Odvolací súd nezistil, že by prvoinštančný súd porušil zásady vyplývajúce z ust. § 191 CSP v súvislosti s hodnotením dôkazov, jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, pričom svoje skutkové zistenia správne subsumoval pod aplikovaný právny predpis a daný právny vzťah správne právne posúdil. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie náležite, podrobne a logicky odôvodnil, odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nároku a obranou proti takému uplatneniu. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania (strany), aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania (strana) pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

Skutočnosti uvedené v odvolaniach strán neboli spôsobilé spochybníť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a vecnú správnosť napadnutého rozsudku vo veci samej, preto odvolania z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené. Odvolací súd riadiaci sa vyššie uvedenými úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvej inštancie preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej (vo vyhovujúcej aj zamietajúcej časti) podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdil.

25. Súd prvej inštancie v časti o náhrade trov konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 2 CSP, vecne úspechom žalobcov 30%, úspechom žalovaných 70% s tým, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaným 1/ a 2/ vznikli nejaké trovy.

Žalobcovia v odvolaní vo vzťahu k náhrade trov konania namietali, že samotnou podstatou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej právo bolo porušené, primerané finančné zadostučinenie za utrpenú ujmu. Utrpenú ujmu však nie je možné presne vyčíslieť a teda nie je možné ani presne vyčíslieť výšku náhrady, ktorá má byť ako určitá miera satisfakcie poskytnutá. Finálna výška náhrady nemajetkovej ujmy je ponechaná na výlučnej úvahe súdu, ktorý má vziať okrem zákonných kritérií (závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo) do úvahy aj individuálnu situáciu pozostalých (intenzita vzťahu so zomrelým, vek, zdravotný stav, závislosť na zomrelom, postoj škodcu..) Z toho dôvodu považujú názor prvostupňového súdu, aby žalobcovia „odhadli“ výšku nemajetkovej ujmy, za nesprávny. Žalobcovia v žiadnom prípade nemôžu vedieť, akým spôsobom súd vyhodnotí jednotlivé dôkazy a čo bude považovať súd za rozhodujúce. Prvostupňový súd by takýmto spôsobom tlačil žalobcov do situácie, aby sa rozhodli, či si uplatnia vyšší nárok, než im bude priznaný a vystavia sa tým pádom možnému riziku platenia náhrady trov protistrane alebo či reálne zažalujú menší nárok za tým účelom, aby predišli povinnosti hradiť trovy konania protistrane. Žalobcovia určili výšku náhrady nemajetkovej ujmy v súlade s vtedajšími poznatkami a rozhodovacou praxou súdov a nemali by byť teraz „trestaní“, za to, že ich vyčíslenie výšky nemajetkovej ujmy nie je zhodné s aktuálnou rozhodovacou praxou súdu a s predstavou prvostupňového súdu. Citovali z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave z 19.12.2019 č. k. 10Co/155/2019-292 s tým, že v nadväznosti na vyššie uvedené je zjavné, že v konaní žalobcovia preukázali dôvodnosť ich nárokov, keď súd prvej inštancie konštatoval zásah do osobnostných práv žalobcov a žalobcom priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci len v čiastočne požadovanej výške. V súdnom konaní boli žalobcovia čo do základu sporu procesne úspešní v celom rozsahu. Z toho dôvodu majú za to, že napadnuté rozhodnutie je v časti výroku o náhrade trov nesprávne a nezákonné.

Odvolací je názoru, že námietka žalobcov je dôvodná, keďže súd prvej inštancie nesprávne aplikoval zásadu úspechu (§ 255 CSP) vo vzťahu k nárokom žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, v ktorých prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože ho nemožno zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 926). Za základ sa pritom považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobcovia preto mali právo

na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Žalobcov preto bolo potrebné považovať za plne procesne úspešných v konaní pred súdom prvej inštancie, i v odvolacích konaniach (keďže súdne konanie predstavuje jeden celok od podania žaloby až po meritórne rozhodnutie súdu a úspech v konaní sa pre účely rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania posudzuje v závislosti od konečného rozhodnutia o veci samej, a preto bolo potrebné vychádzať z toho, ktorá strana bola v končenom dôsledku v konaní úspešná, keď aj v ostatnom odvolacom konaní žalovaní žiadali žalobu zamietnuť a žalobcovia sa odvolali len vo vzťahu k výške nároku a trovám konania), keď mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a výška plnenia, vyplývajúca z tohto procesného úspechu, závisela od úvahy súdu.

Odvolací súd preto podľa § 388 CSP v spojení s § 396 ods. 1 a 2 CSP a § 255 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v časti o náhrade trov konania (III. výrok.) zmenil tak, že žalobcovia 1/ a 2/ majú voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania i odvolacích konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu z prisúdenej sumy, keď nevidel v predmetnej veci žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ust. § 257. Podľa § 262 ods. 2 CSP O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. (§ 160 ods. 2 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)